Războiul prin ochii luptătorilor ucraineni

ROMÂNIA
Newsweek®

DE CE NU TE POȚI

ABȚINE

,

Oamenii de știință au descoperit că **OBICEIURILE RELE** sunt adânc înrădăcinate în creierul nostru.

ANUL 6 ■ NUMĂRUL 147 ■ PREȚ: 19,90 LEI ■ 24.03-20.04.2023

"Suntem mândri să anunțăm cel mai puternic line-up din istoria de opt ani a turneului, inclusiv pe campionul mondial din 2023 pe care-l vom afla în primăvara aceasta.

Grație organizatorilor, Fundația Superbet și Saint Louis Chess Club, turneul GCT își continuă misiunea de a promova șahul în lume, aducând față în față cei mai buni șahiști ai lumii într-o competiție care îi va aduce câștigătorului unul dintre cele mai prestigioase titluri ale anului."

Directorul executiv al GCT
Michael Khodarkovsky

DATA ȘI LOCAȚIA

4 - 16 MAI 2023
Grand Hotel

ORGANIZATORI

SUPERBET
FOUNDATION

GRAND CHESS TOUR

SPONSORI

one
UNITED PROPERTIES

FIRSTBANK

Newsweek

24.03-20.04.2023 _ ANUL 6 _ NR.147

Apare lunar. Următoarea ediție va fi pe piață pe 21 aprilie 2023

SUMAR

Periscop

6 **RCA**
Euroins pe drumul City Insurance. Balul de dinaintea falimentului

Opinii

10 ALEXANDRU LĂZESCU
Ideologie vs pragmatism în bătălia pentru influență globală

Cronica NATO

12 ION PETRESCU
De la surprinderea strategică, la războiul de câțiva ani

Periscop

14 **Vecini**
România și Ucraina, prinse în „războiul" de la Gurile Dunării

Dosar

18 **Lumea după un an de război**
Umbra Chinei
22 Estonia: o revigorantă pastilă anti-oboseală
24 „Nu credeam că după 40 de ani voi merge la război"
30 Maior Azov, rănit în Mariupol: „Luptăm pentru o Ucraină liberă și democratică"
32 Expert american în propaganda rusă: Putin a unit Ucraina
36 Lorzii războiului

Magazin

40 **Știință**
Cum să-ți pui la treabă creierul primitiv
50 **Tehnologie**
Secretul murdar al energiei curate
58 **Fotoreportaj**
Bansko – „Poiana" bulgarilor, peste toate stațiunile de schi din România la un loc

Calendar

64 Înființarea Institutului de seruri și vaccinuri „Dr. Ion Cantacuzino"

»P.40

Newsweek ROMÂNIA

REDACȚIA

DIRECTOR _ **Sabin Orcan**

Redactor-șef _ **Petre Bădică**
Redactor-șef adjunct _ **Mihai Duță**

Senior-editori:
Adina Mutăr, Stelian Negrea, Răzvan Scăețeanu, Silviu Sergiu

Reporteri: **Edi Neagu, Alexandru Pop, Daniel Toșa**

Contributori: **Sabin Gherman, Alexandru Lăzescu, Ovidiu Nahoi, Ion Petrescu, Ramona Ursu**

Art director _ **Cecilia Bălănescu**

Corectură _ **Monica Ady**

FOTO

INQUAM PHOTO AGENCY shutterstock profimedia

EDITOR
SC News Internațional SA

Bd. Mărăști, nr. 65-67, Sector 1, București
(Pavilion G3, Complexul Romexpo, Intrarea B)
Telefoane:
0374.00.23.81; 0374.00.23.82
Email:
redactia@newsweek.ro
abonamente@newsweek.ro
publicitate@newsweek.ro

DIRECTOR COMERCIAL _ **Carmen Dincă**

DIRECTOR PUBLICITATE _ **Adrian Dinu**
Telefon: 0722 250 070

EVENIMENTE _ **Ioana Dumitru**

OFFICE MANAGER _ **Andrei Sabin Orcan**

TIPAR:
ipg Infopress Group

ISSN 2601 - 5897

Newsweek este o marcă înregistrată a Newsweek LLC (SUA)

Focus _ ȘTIRI ÎN 4 FOTOGRAFII

@ BIBLIOTECA ALEA

TBILISI, GEORGIA

Georgia on our mind!

Un bărbat flutură un steag în fața unei baricade în flăcări, în timp ce alți protestatari sunt grupați în spatele său, nu departe de Parlamentul Georgiei, în Tbilisi, joi, 9 martie 2023. Poliția a folosit tunurile de apă și gaze lacrimogene pentru a-i dispersa pe georgienii care au protestat în stradă față de adoptarea legii agenților străini, de inspirație rusească, despre care se spune că poate fi folosită pentru a suprima vocile opoziției.

ZURAB TSERTSVADZE / AP / PROFIMEDIA

BIBLIOTECA ALEPH

CALIFORNIA, SUA

Din nou zăpezile de altădată

Un angajat al administrației locale curăță de zăpadă acoperișul Skyforest Elks Lodge, miercuri, 8 martie 2023. La începutul lunii martie, mai multe furtuni de zăpadă au afectat localitatea Rimforest, California.

MARCIO JOSE SANCHEZ / AP / PROFIMEDIA

HEBRON, PALESTINA

Sărbătoare printre gloanțe

Coloniști evrei din Teritoriile Palestiniene s-au îmbrăcat în costume de carnaval pentru a celebra sărbătoarea Purimului, în timp ce soldați înarmați le asigură securitatea în Hebron, West Bank, marți, 7 martie 2023.

OHAD ZWIGENBERG / AP / PROFIMEDIA

COPENHAGA, DANEMARCA

Mica sirenă, vandalizată

Steagul Rusiei a fost pictat pe piatra pe care stă celebra sculptură „Mica Sirenă", atracția turiștilor în Copenhaga, capitala Danemarcei. Sculptura a fost vandalizată joi, 2 martie 2023.

IDA MARIE ODGAARD / AP / PROFIMEDIA

RCA

Euroins pe drumul City Insurance. Balul de dinaintea falimentului

Cutremur după cutremur pe piața RCA. Într-un singur an, primii doi jucători, City Insurance și Euroins, au intrat în insolvență. Nimeni nu a fost tras la răspundere iar prețurile au explodat.

LA NICI UN AN DE LA FALIMENTUL răsunător al City Insurance, cel mai mare jucător de pe piața RCA, Euroins, al doilea cel mai mare jucător, a fost băgat în insolvență de ASF.

Euroins este deținut de investitori din Bulgaria, iar Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare (BERD) deține un pachet minoritar.

Euroins deține circa 30% din piața RCA, care s-a ridicat în 2022, conform datelor Autorității de Supraveghere Financiară (ASF), la 7,94 miliarde lei.

Totalul pieței asigurărilor de tip RCA de bunuri, viață etc. a fost, anul trecut, de 16,5 miliarde lei.

Aproape jumătate din piața asigurărilor (48%) este încă dominată de asigurările auto obligatorii. Ceea ce indică încă un grad redus de complexitatate al întregii piețe.

Creșterile de prețuri ale polițelor pentru acest an, de 35-40%, anunțate de principalii jucători din piața RCA, au dus la o reacție neașteptată a ASF, ai cărui oficiali au anunțat că se gândesc să plafoneze pentru o perioadă prețurile la polițele RCA.

Falimentul anunțat de șeful PSD

Piața asigurărilor, eminamente privată, a ajuns din nou în maxilarele politicienilor care au început să vorbească de falimente înainte ca acestea să fie declarat de vreo instanță administrativă sau de judecată.

Marcel Ciolacu, președintele PSD, a avut recent o declarație bizară menită să pună paie pe foc în frământările de pe piața asigurărilor RCA.

„E posibil să fie un faliment anunțat. Sunt ferm convins că statul o să intervină, așa cum a mai făcut. Înțeleg că președintele ASF a solicitat întâlniri. Există anumite semnale pe piață că se poate întâmpla asta. Mai sunt, cum a fost la City. Sunt sigur că statul român o să intervină".

Teoretic, Ciolacu nu are nicio atribuție și nicio influență asupra pieței asigurărilor, însă anul acesta sunt reînnoite mandatele șefimii de la Autoritatea de Supraveghere Financiară (ASF).

Ciolacu s-a remarcat, de când PSD este la guvernare, printr-o serie de declarații populiste care oferă pseudo soluții de moment pentru o serie de probleme reale.

Florin Cîțu, fostul premier liberal și fost ministru al Finanțelor, l-a somat pe Ciolacu să spună care este numele companiei la care s-a referit:

„Șeful PSD-iștilor, Marcel Ciolacu, are datoria să le spună URGENT românilor la ce companie s-a referit când a spus că urmează un «faliment anunțat» pe piața asigurărilor din România.

Dacă are informații nu poate să-i lase pe români să cumpere polițe de asigurare la o companie despre care el știe că intră în faliment.

Astfel de declarații, din partea unui oficial cu acces la informații confidențiale, erau urmate imediat de o DEMISIE în orice țară civilizată".

Premierul Ciucă s-a exprimat, la rândul său, în privința noilor frământări din piața asigurărilor, susținând că există două variante: „fie Euroins va intra în insolvență, fie ASF va oferi spațiu pentru recapitalizare".

Dacă premierul a menționat explicit numele companiei și a oferit o alternativă la insolvență, Marcel Ciolacu nu a venit cu niciun fel de explicație nici la săptămâni bune după declarația sa privind falimentul din piața asigurărilor.

Vizita lui Iohannis la Sofia

Vizita recentă a președintele Klaus Iohannis la Sofia, unde a avut întâlniri cu președintele Bulgariei, Rumen Radev, a avut și subiectul controalelor Euroins pe agendă, dincolo de cel cel mai important și mai fierbinte subiect: cel al candidaturii comune a celor două țări la spațiul Schengen.

de
STELIAN NEGREA
stelian.negrea@newsweek.ro

BIBLIOTECA ALEPH

ÎNTÂLNIRE. Președintele bulgar Rumen Radev (foto stânga)s-a întânit, la Sofia cu președintele Klaus Iohannis prilej pentru a discuta și subiectul controalelor Euroins și situația acestei companii. Marcel Ciolacu, lideru PSD (foto sus) a anticpat că ne putem aștepta la un faliment Euroins.

Aceasta cu atât mai mult cu cât compania mamă a Euroins, Eurohold, a fost unul din principalii sponsori ai lui Radev la ultimele alegeri prezidențiale.

Recentele atacuri ale președintelui Marcel Ciolacu la adresa Euroins, fără să-i fi menționat numele explicit, poate fi văzut și ca un atac indirect la adresa lui Iohannis, intenția acestuia de a vizita Sofia fiind cunoscută de ceva vreme.

Subiectul Euroins a fost tratat de presa bulgară pe timpul vizitei lui Iohannis la Sofia într-o notă de temperare: „Așteptăm o poziție de echilibru a președintelui României, care să medieze între diversele instituții și grupuri de interese, până la finalizarea rapoartelor de audit ale EIOPA și BERD. România și Bulgaria sunt state fondatoare ale BERD din 1991, deci implicit sunt indirect acționari în grupul Eurohold Insurance Group (EIG). Acesta este un aspect suplimentar care ar trebui să determine cumpătare și echilibru în luarea unor decizii, dacă acestea au doar un simplu caracter tehnic, nu politic sau concurențial".

ASF, plângeri penale și amenzi pentru Euroins

ASF se află de mai bine de doi ani de zile în control la Euroins. Amenzile au curs în cascadă.

Conform datelor agregate de pe site-ul ASF, instituția a amendat de 22 de ori Euroins din iulie 2020 până în prezent. Valoarea totală a amenzilor a cumulat 15 milioane lei.

Cea mai mare amendă, de 3,5 milioane lei, a fost acordată în decembrie 2023 pentru „neconstituirea rezervelor în regimul național de solvabilitate, evidența neadecvată a dosarelor de daună, nerespectarea prevederilor legale privind instrumentarea și termenele de plată a despăgubirilor, nedeținerea de fonduri proprii necesare acoperirii SCR".

Cea mai recentă amendă primită de

Euroins, de 310.000 lei, a fost acordată în ianuarie 2023 pentru „plata despăgubirilor cu întârziere, societatea nu a trimis sau a trimis persoanelor păgubite oferte de despăgubire sau notificări cu privire la motivele pentru care nu a aprobat/a aprobat parțial pretențiile de despăgubire, societatea nu a acordat penalități de întârziere sau a achitat penalitățile cu întârziere, ulterior despăgubiri către persoanele prejudiciate".

Mai mult, ASF a depus acum o lună o plângere penală împotriva Euroins pentru raportări neconforme.

Euroins a contestat în instanță toate sancțiunile ASF.

Euroins acuză vicepreședintele ASF

Războiul declarațiilor dintre Euroins și ASF a mers până acolo încât acționarul majoritar al companiei de asigurări, Assen Christov, a acuzat public că oficiali din ASF ar complota alături de acționarii fostului lider al pieței asigurărilor RCA, City Insurance, să preia Euroins.

„Protestul nostru este direct adresat domnului Roșu (n.r. Cristian Roșu, vicepreședinte ASF, Sectorul Asigurări-Reasigurări), domnul Ionescu (n.r. Valentin Ionescu, director al Direcției Generale de Asigurări din cadrul ASF) și altor trei angajați de pe un nivel inferior.

Acuzăm aceste persoane că și-au depășit atribuțiile cu bună știință, inducând în eroare membrii boardului, prin faptul că le-au pus la dispoziție informații incorecte și, de asemenea, îi acuzăm de o încercare de preluare ostilă a companiei noastre de către persoane apropiate City Insurance.

La sfârșitul anului 2019, am primit o propunere, din partea unei persoane pe care domnul Roșu a angajat-o drept consilier, să analizez posibilitatea de fuziune a celor două companii. Inițial, nu am crezut acest lucru, însă, după câteva întâlniri și presiuni din partea domnului Roșu, a fost organizată o întâlnire cu unul din cei trei acționari City, unde am primit oficial acea propunere, cu observația că este mai bine să fiu de acord pentru a nu avea probleme. La întrebarea mea despre cum va fi avizat acest lucru de ASF, răspunsul a fost că se va ocupa domnul Roșu. După refuzul nostru, se poate verifica câte atacuri au fost asupra Euroins și câte controale din partea ASF".

Reprezentantul Euroins nu a prezentat dovezi în susținerea acestor acuzații.

Pe fondul acestui scandal, au apărut voci din lumea politică care au cerut ca șeful ASF, Nicu Marci, să fie chemat să dea explicații în Parlament.

Între timp, pe fondul creșterilor de 35-40% a polițelor RCA anunțate de jucătorii din piață, oficialii ASF au anunțat că iau în calcul o plafonare temporară a prețurilor la acest tip de asigurări.

EIOPA în control la Euroins

Autoritatea Europeană de Asigurări și Pensii Ocupaționale (EIOPA), parte a sistemului european de supraveghere financiară, oferă consiliere Comisiei Europene, Parlamentului European și Consiliului Uniunii Europene, este deja implicată în clarificarea situației Euroins de câteva luni.

La inițiativa ASF, au fost invitați, luna trecută, la București, experți EIOPA, pentru a se pronunța asupra unor aspecte tehnice de mare complexitate, privind înregistrările contabile ale unor contracte de reasigurare ale Euroins: calculele actuariale aferente acestora.

Rolul EIOPA este critic în asigurarea stabilității sistemului financiar european, a transparenței piețelor și a produselor financiare. Entitatea este garantul protecției titularilor de polițe de asigurare și a membrilor și a beneficiarilor sistemelor de pensii. Totodată, are rol în supravegherea reglementatorilor naționali ale statelor membre UE.

Toate bilanțurile anuale și Balance Sheet Review (BSR) ale Euroins din ultimii doi ani cerute de legislația română în vigoare au fost validate de către ASF.

Reprezentanții Euroins au declarat

în ieșirile publice că așteaptă decizia reglementatorului european și își asumă consecințele punctului de vedere pe care EIOPA îl va exprima. De asemenea, EIOPA va discuta concluziile raportului său cu cei doi reglementatori naționali ASF și omologul bulgar al acesteia, KFN, înainte de a le transmite și companiei.

În paralel cu auditul EIOPA, BERD a inițiat propriul audit independent, care va fi pus la fel la dispoziția EIOPA și a reglementatorilor naționali. ASF, la rându-i, și-a încheiat analiza de solvabilitate, însă conducerea Autorității amână să ia o decizie.

Indiferent de cum va arăta auditul celor de la BERD și indiferent de poziționarea KFN, la sfârșitul lunii martie 2023 verdictul EIOPA era așteptat să tranșeze întregul scandal.

BERD sprijină, Fitch reconfirmă ratingul

BERD a anunțat într-o scrisoare devenită publică către conducerea ASF că sprijină Euroins.

„În urma productivei noastre comunicări din ultimele 4 săptămâni, BERD poate confirma că, în calitatea de membru în Consiliul de supraveghere

al Euroins Insurance Group (EIG), am inițiat o analiză actuarială independentă, ce va fi realizată de către o firmă de consultanță actuarială globală de mare renume. (...) Urmărim să finalizăm evaluarea în martie (...) De asemenea, dorim să subliniem că am fost informați că Managementul EIG și Euroins România se angajează să continue strategia, implementată cu succes, de reducere a expunerii la risc pe piața RCA de către Euroins România. O scădere cu 11% (mai mult de 250.000 de polițe/vehicule) a polițelor anualizate RCA a fost deja realizată începând cu anul 2022, conducând la o cotă de piață de 27,68% după numărul de vehicule înmatriculate".

Anterior, la sfârșitul anului trecut, agenția de rating Fitch confirmase ratingul stabil al Euroins.

„Fith Rating a revizuit perspectiva privind ratingurile de putere financiară a asiguratorilor și filialelor Euroins Insurance Group AD (EIG) Euroins România Asigurare-Reasigurare SA, Compania de Asigurări Euroins AD și Compania de Asigurări EIG Re AD la stabil de la negativ și a confirmat ratingurile IFS la B+ (Slab).

Revizuirea perspectivelor reflectă stabilizarea dezvoltării rezervelor și așteptările de îmbunătățire a Scorului Prism Factor-based Model.

Ratingurile reflect adecvarea slabă a rezervelor și capitalizarea„

Precedentul City Insurance

Falimentul răsunător al City Insurance a speriat pe toată lumea, a pus o presiune uriașă asupra fondurilor statului și a uimit piața asigurărilor prin prisma dimensiunilor. A fost catalogat de raportul Casei de Insolvență Transilvania (CITR) cel mai mare faliment din istoria recentă a României.

Printre cauzele enumerate de CITR în privința falimentului se numără:

„Printre cauzele operaționale din activitatea de asigurare se numără un deficit semnificativ, de 1,2 miliarde de lei, rezultat din vânzarea polițelor sub tariful notificat cu scopul de a crește cota de piață, după cum reiese din analiza activității City Insurance în perioada 2018 – 2021.

Pierderi suplimentare de 422 de milioane de lei au fost generate de faptul că City nu a efectuat demersuri pentru recuperarea creanțelor din reasigurare, în timp ce alte 54 de milioane de lei au rezultat din incapacitatea societății de a recupera creanțele din regrese.

Alte surse de pierderi au fost din neplata la timp a daunelor, ceea ce a dus la plăți de penalități și cheltuieli de executare de peste 45 milioane lei, iar pierderile constante la nivelul filialelor din Grecia și Italia pe perioada 2017-2021 au creat un deficit de 185 milioane lei.

CITR a stabilit, de asemenea, deficiențe în legătură cu gestionarea fondurilor bănești. Astfel, City Insurance a achitat dobânzi și comision de succes în valoare de 147 milioane lei, aferente unor împrumuturi de la acționarul majoritar și de la o companie străină, împrumuturi care nu au fost folosite de către companie.

La acestea se adaugă pierderi de 57 de milioane de lei generate de nerecuperarea unor împrumuturi acordate societății afiliate City Invest & Management".

Își mai face CEC companie de asigurări?

O posibilă ieșire din situația dificilă a pieței RCA ar putea fi înființarea de către banca de stat CEC Bank a unei companii proprii de asigurări, însă demersurile în acest sens bat pasul pe loc de mai bine de doi ani de zile.

Piața asigurărilor pornise ca un monopol de stat privatizat și zguduit de nenumărate scandaluri de la Astra Asigurări, până la Atlassib și City Insurance.

COTAR a luat foc

Una din cele mai vocale asociații profesionale, Confederația Operatorilor și Transportatorilor Autorizați din România (COTAR), care grupează o serie de operatori de transport, a fost extrem de critică recent la adresa Euroins și a ASF.

„Dacă BERD face adrese la ASF, atunci să își asume că, în caz de faliment Euroins, BERD va plăti toate despăgubirile către asigurați. BERD știe câte procese are Euroins? BERD să vină cu cele 200-400 de milioane de euro necesare pentru rezervele de daună în cazul proceselor din instanță. Dacă aduc banii, pot să facă oricâte scrisori vor ei. (...) Statul trebuie să preia administrarea Euroins, astfel încât să scoată la suprafață toată mizeria acumulată", a declarat Vasile Ștefănescu, președintele COTAR.

Ștefănescu a avut în ultimii ani poziții extrem de virulente împotriva atât a Euroins, cât și a fostului lider al pieței RCA intrat în faliment, City Insurance.

El este recunoscut în piață drept un apropiat al primarului din Voluntari, Florentin Pandele, și al soției acestuia, ministrul PSD al Tineretului și Familiei, Gabriela Vrânceanu Firea.

De altfel, un fost vicepreședinte al ASF, Ovidiu Wlassopol, fostul soț al primarului PSD al Craiovei, Lia Olguța Vasilescu, își caută fervent sprijin, în ultimele două luni, în interiorul PSD pentru a prelua șefia ASF.

Wlassopol se află acum pe o poziție neexecutivă în cadrul ASF.

EDITORIAL

Ideologie vs pragmatism în bătălia pentru influență globală

ALEXANDRU LĂZESCU, contributor al *Newsweek România*

E puțin probabil ca abordările în cheie ideologică radical stângistă a relațiilor internaționale promovate de către administrația Biden să-i ofere avantaje în competiția geopolitică cu China și Rusia; dimpotrivă.

Un prieten mi-a adus aminte o glumă în care un băiețel îl întreabă îngrijorat pe tatăl său în timp ce priveau amândoi la casa lor care luase foc ce se va întâmpla cu păsărelele care își aveau cuibul acolo. Același sentiment de inadecvare, de fugă de realitate, îl ai atunci când afli că în propunerea de buget pentru Departamentul de Stat, administrația Biden solicită peste 86 de milioane de dolari pentru programe legate de „diversitate, echitate, incluziune și accesibilitate", cunoscute sub acronimul DEI (mai nou DEIA), ca parte a efortului Casei Albe de a remodela întreaga birocrație federală în conformitate cu aceste principii, o emanație a stângii radicale. DEI înseamnă în principiu renunțarea la criteriile bazate pe competență și egalitate de șanse sub stindardul luptei împotriva opresiunii albilor și a criteriilor care să favorizeze în mod explicit, la numirile pe diferite poziții sau la acordarea de subvenții, persoanele de culoare, de altă etnie sau cele care își asumă una dintre zecile de identități sexuale inventate în ultima vreme.

În acest sens, prioritățile de lungă durată ale politicii externe a Statelor Unite, cum ar fi promovarea drepturilor omului în accepțiune tradițională, au fost complet remodelate în acord cu principiile DEI. Departamentul de Stat a creat un Birou pentru Diversitate și Incluziune, a numit un ofițer șef pentru diversitate și incluziune și un reprezentant special pentru echitate rasială și justiție și a lansat un „plan de acțiune pentru echitate". În timp ce ofițerilor din serviciile externe li se cere să „promoveze" principiile DEI pentru a fi eligibili pentru promovare.

În documentul justificativ pentru finanțarea programelor de schimburi internaționale, în total 222 milioane de dolari, se spune că acestea trebuie să „prezinte alternative pozitive la narațiunile și influența chineză și rusă prin promovarea valorilor de diversitate, echitate, incluziune și accesibilitate, precum și a democrației, drepturilor omului, participării civice și transparenței, cu accent pe aspecte legate de tineri, tineri profesioniști, femei și populații subreprezentate în mod tradițional în programele de schimb internațional".

În timp ce administrația Biden pare extrem de preocupată de astfel de inițiative culturale grandioase, care aduc aminte, destul de bine, de retorica propagandei sovietice din perioada Războiului Rece, sub controlul unor comisari ideologici, mai pragmatice și mai eficiente, China și Rusia câștigă în mod semnificativ influență în Orientul Mijlociu, în Africa sau America Latină. Mai mult, ca un bumerang, narațiunile mediatice din America sunt utilizate chiar împotriva sa prin exploatarea, de pildă, a unor teme intens vehiculate precum „rasismul instituțional" care ar exista acolo sau discreditarea Constituției și celorlalte repere fundamentale care stau la baza formării Statelor Unite.

Acordul dintre Arabia Saudită și Iran marchează intrarea într-o nouă realitate geopolitică în Orientul Mijlociu, scrie *Wall Street Journal*. Restabilirea relațiilor diplomatice între Teheran și Riad, anunțată la Beijing, după ani de aprigă dușmănie între cele două capitale, este o lovitură de imagine majoră pentru China. Într-o regiune în care în mod tradițional America juca un rol dominant dar acum pierde mult din influență în favoarea Beijingului și Moscovei.

În fapt, au loc în regiune mutații mai ample care implică Turcia, Israelul, regimul Bashar al-Assad din Siria, față de care animozitatea principalelor guverne sunnite din regiune a scăzut în intensitate. Care în mare parte au loc fără implicarea Statelor Unite, o ruptură bruscă față de ultimele decenii, subliniază cotidianul american. „Afectat de războaiele din Irak și Afganistan, Washingtonul se retrage din rolul său dominant în regiune, creând îndoieli în rândul aliaților de lungă durată cu privire la garanțiile sale de securitate pe care le mai poate oferi".

E adevărat, rolul jucat în regiune în materie de securitate de America rămâne totuși unul important. O dovadă este faptul că practic simultan s-a anunțat că fondul suveran de investiții saudit intenționează să cumpere un număr mare de avioane Boeing, se vorbește despre peste 100 de avioane, o comandă evaluată la35 miliarde de dolari, pentru o nouă companie aeriană națională. În 2021, Arabia Saudită a declarat că urmează să lanseze o a doua companie aeriană națională, ca parte a unui plan mai amplu de diversificare a economiei, în afara extracției

de petrol. Dorința Riadului fiind aceea ca regatul să devină un centru de afaceri global la concurență cu Dubaiul și alte state din zonă care au și ele companii aeriene de prestigiu internațional, ca Emirates sau Qatar Airlines. Numai că, deși China nu are capacitatea de a juca un rol mai important în materie de securitate în regiune, a declarat Sanam Vakil de la Chatham House, un think tank londonez citat de *Wall Street Journal*, perfectarea acordului de restabilire a legăturilor diplomatice dintre Iran și Arabia Saudită „prefigurează potențialul său de a fi o alternativă atractivă la Washington". Și poate nu e lipsit de interes nici faptul că în școlile publice saudite a început să se învețe alături de engleză și limba chineză. Impactul simbolic a acestui succes diplomatic al Chinei are reverberații globale. Ambiția declarată a Beijingului e să ocupe spațiile din care se retrage Washingtonul. Iar prin ultimul demers vrea să transmită un semnal în restul lumii că o relație privilegiată cu China este de preferat uneia cu Washingtonul, între altele pentru că nu vine la pachet cu predici și condiționări privitoare la drepturile omului și alte „valori occidentale".

Între timp, Moscova, care de altfel este activă și în regiunea Golfului, cu tranzacții importante de armament cu Arabia Saudită și cu companii rusești implicate în enormele proiecte de investiții inițiate de Mohamed bin Salman, prințul de coroană saudit, câștigă teren masiv în Africa. De pildă *Politico* dezvăluie „Cum a reușit Moscova să alunge Franța din Africa". Trei țări africane, Burkina Faso, Mali și Republica Centrală Africană le-au cerut militarilor francezi prezenți acolo pentru a asigura protecție împotriva grupărilor teroriste să plece, înlocuindu-i cu brigăzile de mercenari Wagner. Și ar putea urma în curând Ciadul și Nigerul.

Rusia s-a dovedit extrem de abilă în a monta campanii de dezinformare în Africa, după rețeta utilizată cu succes în trecut de către KGB, cu mesaje legate de trecutul colonial pentru a alimenta și amplifica resentimentele anti-occidentale. Însă este ajutată în chip semnificativ și de crasa neadecvare la realitate a Statelor Unite și a altor puteri occidentale care, de pildă, promovează asiduu o agendă pro LGBTQ într-un continent în care relațiile homosexuale nu sunt doar peste tot ilegale ci sunt privite cu ostilitate și la nivelul societății.

Mergând pe mesaje precum cele descrise în strategia de relații internaționale a Departamentului de Stat, administrația Biden dovedește, pe de o parte, că nu a învățat mai nimic din lecția Afganistanului, unde de pildă programele de promovare a agendei LGBTQ (de care au beneficiat financiar generos o serie întreagă de ONG-uri) au fost departe de a stârni interesul localnicilor, iar pe de alta au fost gândite mai degrabă sub influența agendei interne a curentului radical de stânga din Partidul Democrat, în care se amestecă, între altele, așa numita „justiție socială", „incluziunea" transgenderilor și a mulțimii de identități sexuale cu combaterea „schimbărilor sociale". Într-o declarație privind maniera în care este gândit bugetul pentru afaceri internaționale, senatorul republican Jim Risch, din Comisia pentru relații externe a Senatului, considera că acesta este „doar o etichetă convenabilă pentru programe privind clima și energia verde care nu au nimic de-a face cu victoria în competiția noastră cu China".

După cum scrie *National Review*, citând un consilier republican din Congres care a analizat cererea de buget a Departamentului de Stat, aceste tendințe nu numai că nu vor sprijini ci vor afecta negativ eforturile diplomatice ale Statelor Unite. „Ideologia Woke și noțiunile DEI în vogă din punct de vedere cultural, dar inutile din punct de vedere diplomatic, au ajuns să pătrundă până în ultimul centimetru al Departamentului de Stat. Fiecare birou, și fiecare proces, au fost impregnate de acest mod de gândire".

În afara spațiului occidental, concepția despre democrație și valori, mai ales când vine vorba de cele radicale, cum sunt cele din agenda ideologică DEI, este în bună măsură diferită față de cea existentă astăzi în Vest. În Africa și în multe alte țări de pe glob astfel de abordări sunt privite în cel mai bun caz ironic, adesea ca parte a „decadenței Vestului" la care fac permanent trimitere și rușii și chinezii care nu scapă bineînțeles ocazia să exploateze acest teritoriu favorabil. De pildă, într-un articol privind educația academică în drept apărut în *Global Times*, un profesor de la influenta Școală de partid din Beijing exprima opinia că „trebuie să ne gândim cum putem promova relații internaționale cu caracteristici chinezești în loc să copiem pur și simplu modelul occidental".

Această abordare în cheie preponderent ideologică, în care competiția geopolitică, inclusiv războiul din Ucraina, sunt văzute prin prisma confruntării dintre valorile democratice și regimurile autoritare, în care multe dintre „valorile occidentale" au derapat într-o zonă radicală, departe de a oferi oportunități creează, din contră, probleme Statelor Unite, în general Vestului. De altfel, e clar că retorica de acest gen nu este prizată în afara spațiul occidental din moment ce țări încadrate la democrații, precum India sau Africa de Sud, sunt fie neutre, e cazul Indiei, fie explicit în tabăra Rusiei și Chinei, în al doilea caz. Ce vedem acum este o bătălie geopolitică clasică pentru influență și resurse, de tipul celor obișnuite din istorie. E adevărat, în ciuda problemelor, ceea ce oferă Occidentul ca model de societate este fără îndoială de preferat față de alternativa reprezentată de Moscova sau Beijing, ca să nu mai vorbim de Iran sau Coreea de Nord. Însă asta nu garantează nicidecum succesul, mai ales dacă nu se iese din zona abordărilor naive în cheie ideologică. O bună doză de realism nu ar strica, însă administrația Biden nu dă impresia că poate ieși din constrângerile ideologice impuse de curentul dominant din Partidul Democrat și din interiorul Casei Albe.

Rusia s-a dovedit extrem de abilă în a monta campanii de dezinformare în Africa, după rețeta KGB

CRONICA NATO

De la surprinderea strategică, la războiul de câțiva ani

col. (R) ION PETRESCU, contributor al *Newsweek România*

La est de NATO, o entitate statală apărută din cenușa Uniunii Sovietice luptă pentru supraviețuirea identității naționale, în condițiile în care a moștenit și naționalități conlocuitoare vorbitoare a limbilor unor țări vecine.

Când a început așa numita operațiune militară rusească specială în Ucraina, comunitatea internațională și-a adus aminte de rapida cucerire de către „omuleții verzi" - din Spetsnaz, forțele speciale ale Federației Ruse - a ceea ce iubitorii de strategie militară numesc portavionul terestru al Mării Negre.

Ce mai are Rusia de făcut?

Vă mai amintiți? Spre uluirea liderului de la Kremlin, Kievul nu s-a predat după trei zile, unitățile militare rusești s-au retras din nordul Ucrainei, mai târziu s-au repliat rapid din arealul Kharkiv/Harcov, ca până la urmă să se retragă, la ordin, din orașul Herson.
Să aloci aproape jumătate de milion de militari pentru cucerirea Ucrainei și aceștia să preia controlul doar a unor porțiuni din oblasturile Lugansk, Donețk, Zaporojie și Herson, să iei la cunoștință pierderea vieții, pe câmpurile de luptă, a zeci de mii de soldați ruși și să mai trimiți 300.000 de mobilizați, jumătate fără o instruire preliminară, cealaltă jumătate cu o pregătire pentru luptă făcută pe repede înainte, înseamnă pur și simplu să nu îți pese de opinia publică din statele democratice membre ale comunității transatlantice, care preferă imaginea Statuii Libertății din New York, decât pe aceea a autocratului care se și vede restauratorul statului multinațional de tip stalinist.
Peste Ocean și în Europa, lucizii nu au încă un răspuns realist la întrebarea: cât va mai dura războiul dintre Ucraina și Federația Rusă? Asta în timp ce pământenii manipulați de propaganda rusă se lasă păcăliți cu promisiunea unor arme noi, de care va beneficia urmașa armatei sovietice, detaliu care aduce aminte de promisiunea lui Hitler de a folosi V-2 / Vergeltungswaffe 2 / Arma Răzbunării 2 - prima rachetă balistică cu rază lungă de acțiune dezvoltată în timpului celui de-al Doilea Război Mondial în Germania - pentru a schimba soarta războiului, prin bombardarea Londrei.
Din septembrie 1944, peste 3.000 de rachete V-2 au fost lansate de către Wehrmachtul german împotriva unor ținte Aliate în cursul războiului, cea mai mare parte vizând Londra, iar ulterior Antwerpen și Liège. Racheta avea o rază de acțiune de 400 de kilometri, se deplasa cu o viteză supersonică și provoca distrugeri imense. Cu toate acestea, Adolf Hitler a pierdut războiul, Germania a fost divizată și lecțiile de învățat nu au fost însușite de sovietici, care credeau că orânduirea lor pretins comunistă va dăinui în vecii veciilor. Azi, Uniunea Sovietică este în cenușa istoriei. Și nici Federația Rusă nu se simte prea bine.
Pericolul dezintegrării este tot mai des semnalat de cei atenți la evoluții geopolitice care, în timp, în anumite circumstanțe istorice, nu mai pot fi controlate și inevitabilul prăbușirii unui colos imperial devine o surpriză de proporții, cum s-a întâmplat pe 26 decembrie 1991, când URSS a trecut definitiv în cartea de istorie.
Cu Putin la Kremlin, statul federal post-sovietic mai are două șanse de a câștiga războiul declanșat contra Ucrainei:
1. mobilizarea generală, care ar aduce un efectiv copleșitor armatei ruse,
2. armata rusă să beneficieze de un masiv ajutor militar din partea Republicii Populare Chineze, care, în acest mod, și-ar testa armamentul și tehnica de luptă din dotarea armatei sale.
Aici nu este vorba de o fabulație! Doar de o estimare exprimată public de Avril Haines, avocat american și înalt oficial guvernamental, acum director al informațiilor naționale în administrația Biden, ea fiind prima femeie care ocupă acest post.
În informarea făcută unei comisii senatoriale din Congresul SUA, doamna Haines a susținut că forța expediționară rusă dislocată în Ucraina nu are nici muniția necesară, nici efectivele dezirabile pentru a continua ofensiva pe întreaga linie a frontului, ceea ce și explică obstinația cu care comandanții ruși s-au concentrat, în Herson, Zaporojie și Lugansk, pe menținerea pozițiilor defensive.

Lucrează timpul în favoarea lui Putin?

Logica președintelui rus se bazează pe speranța că, în următorii ani, opinia publică internațională, statele membre ale NATO se vor obișnui cu teritoriile ucrainene preluate manu militari de Federația Rusă, vor diminua ajutorul complex actual, pentru autoritățile de la Kiev și se va ajunge, într-un târziu, la un acord de pace, după principiul „ce am cucerit rămâne parte a Rusiei".
Totuși, nu există nicio probă publică conform căreia Putin să dea de înțeles că a priceput limitările reale ale armatei ruse. Iar dacă ar fi să dăm crezare propagandei oficiale a Federației Ruse, Moscova pare că nu se teme de un conflict direct cu Statele Unite ale Americii, amenințând cu recursul la folosirea armei nucleare, uitând, cu

FOTO: MISIUNEA SUA LA NATO

ACȚIUNE
„Angajamentul Statelor Unite față de Alianța noastră NATO și articolul 5 este solid. Și fiecare membru al NATO știe asta", a afirmat Joe Biden, președintele SUA. După invadarea Ucrainei de către Rusia, NATO a dublat numărul grupurilor de luptă.

cinism, că, după plecarea primei rachete balistice intercontinentale ruse, replica de peste Ocean ar aneantiza capitala rusă. Dar nu se va ajunge acolo.

Deși nu recunoaște fățiș, conducătorul de la Kremlin știe că opțiunea nucleară este doar pentru impresionarea publicului rus. După cum, pentru a menține sprijinul alegătorilor din Federația Rusă, este nevoie de alte măsuri, evident drastice, cum ar fi mobilizarea generală, deși atunci cel mai probabil va fi o reașezare a centrelor de putere în statul autocratic rus, ce ar putea duce chiar la extirparea actualului conducător din vârful federației răsăritene.

Opțiunile comunității transatlantice

În urmă cu un an de zile, Vladimir Putin a înghițit în sec ratarea cuceririi Kievului în numai trei zile - prim semn al realității că una era armata rusă la parada tradițională anuală, de 9 mai, și cu totul altceva s-au dovedit a fi unitățile militare rusești trimise în Ucraina.

Adică prost echipate, cu armament și tehnică de luptă din veacul trecut, cu o logistică ruptă de realitatea câmpului de luptă, cu tancuri vechi, elicoptere doborâte rapid și avioane de bombardament folosite tot mai prudent, din cauza eficienței artileriei ucrainene, și cu nave militare încremenite în proiectul forțelor navale din secolul 20.

Atunci, președintele rus a inițiat, mai degrabă discret decât public, translația de la ultimatumul factual inițial, la negocieri bazate pe un compromis reciproc, despre care azi nu știm decât că au fost anulate de Kiev, probabil în urma unei consilieri avizate venită de peste Ocean.

Pentru a explica propriilor susținători prelungirea războiului, echipa actuală de la Kremlin agită povestea cu profiturile pe care le face acum industria de armament din comunitatea Alianței Nord-Atlantice.

Realitatea fără fard? Dincolo de Summitul NATO de la Madrid și de reuniunile ministeriale ale aliaților, rezervele de muniție din statele membre, precum și tehnica de luptă conservată în diferite locații se aflau doar la nivelul unei previzibile defensive naționale.

Prin urmare mai puțin la altitudinea concepției Comandamentului Suprem al Forțelor Aliate din Europa, cu sediul la Mons, axată acum pe generarea unei forțe de peste 300.000 de militari, capabilă să reacționeze la o posibilă agresiune răsăriteană.

Aliații au convenit asupra unor noi orientări, noi cerințe pentru stocurile de muniție, asigurându-se că pot reumple propriile stocuri, și continuă să ofere sprijin Ucrainei.

Tot aliații din NATO au semnat contracte cu industria de apărare pentru a crește producția, având în vedere semnalele de cerere pe termen lung. În plus, mai multe state membre ale Alianței au intrat în proiecte comune sau în achiziționarea de diferite tipuri de muniție, dar și depozitare de muniție.

Și ar mai fi ceva de semnalat!

În varianta că Republica Populară Chineză va furniza un ajutor militar substanțial pentru armata rusă, vor fi două efecte neașteptate la Beijing.

Primul? China comunistă va fi discreditată în emisfera sudică a Planetei Albastre, unde a dorit să fie percepută doar ca un serios investitor economic, nicidecum ca o putere de tip imperial, momentan cu un recurs vizibil la arma economică.

Al doilea? Eroarea de a continua presiunea complexă asupra Taiwanului ar putea genera, la nu puține state vecine, opțiunea pentru o viitoare alianță asiatică, comparabilă cu NATO, ai cărei inițiatori pot fi Australia, Coreea de Sud, Japonia și evident SUA. Cele două efecte l-ar pune pe Xi Jinping să se gândească la scurtarea rapidă a mandatului său. Unul care, brusc, nu va mai fi pe viață.

VECINI

România și Ucraina, prinse în „războiul“ de la Gurile Dunării

Eșuarea navei „Rostock“ și construcția Canalului Bîstroe sunt două evenimente legate cauzal. Ele domină o relație bilaterală tensionată între cele două țări.

ISTORIA RELAȚIILOR româno-ucrainene având ca obiect gurile Dunării este lungă și destul de tensionată.

Ea începe pe 2 septembrie 1991, când nava Rostok a eșuat pe brațul Sulina în dreptul localității Partizani. Scoaterea ei la suprafață și eliberarea canalului navigabil a durat 15 ani.

Nici în momentul de față nu se cunosc cauzele care au dus la eșuarea navei Rostok.

Există ipoteza că accidentul a fost premeditat de partea ucraineană, pentru a forța începerea lucrărilor la o rută alternativă de navigație, Canalul Bîstroe, care avea să lege Dunărea de Marea Neagră, ca alternativă la Canalul Sulina. Acest canal a fost folosit de URSS până în 1957, când Dunărea l-a colmatat definitiv.

Nava ucraineană Rostok era veche, aflată la sfârșitul perioadei de exploatare. Ea a plecat din portul ucrainian Reni spre Tunisia, cu produse sidelurgice, în special fier beton, având o încărcătură de peste 5.000 de tone.

Nava, cu o lungime de 117 m și o greutate de 5657 TDW, a blocat canalul pe toată lățimea lui. Eșuarea ei s-a făcut perpendicular pe Brațul Sulina, în dreptul Milei 31, fără a se înregistra victime omenești.

Blocarea Dunării a lăsat captive numeroase vase, în aval de Sulina, printre care și vaporul de pasageri care făcea curse Tulcea-Sulina. Locuitorii erau nevoiți să traverseze pe jos satul pentru a se îmbarca de pe un vapor pe altul, pentru a-și continua drumul.

Timp de un an de zile, localitățile din aval de Partizani au fost aprovizionate pe cale terestră, până în 1992, când s-a luat decizia lărgirii canalului Sulina pentru a se face loc trecerii vaselor comerciale.

Pentru această curbură de 500 de metri a fost nevoie de distrugerea unor case din Ilganii de Sus și strămutarea populației în partea de vest a satului, unde li s-au construit case noi. Această oprire a circulației pe Canalul Sulina a însemnat pierderi de zeci de milioane de dolari pentru statul român.

În tot acest timp, al blocării canalului, o parte din vapoarele comerciale au folosit Canalul Dunăre-Marea Neagră, unde distanța și costurile erau mult mai mari.

Pentru eliberarea canalului s-a făcut un contract de ranfluare cu firma grecească Drossinos Elefterios, în anul 1994, dar aceasta nu a reușit, după îndelungi încercări, să miște nava de la locul ei. Lucrările au fost abandonate până în anul 2004, când autoritățile române, alarmate că Ucraina inaugura prima fază a Canalului Bîstroe, reîncep licitația pentru scoaterea epavei.

Lucrările sunt câștigate de consorțiul format din firmele: Multraship (Olanda), Titan (SUA), Deltacons (România), care reușesc, după îndelungi eforturi, tăierea și scoaterea pe bucăți a navei Rostok, la 30 noiembrie 2005, după 15 ani.

Firma americană a devenit de notorietate după ce a scos la suprafață submarinul nuclear Kursk, iar nava Rostok a fost scoasă la suprafață prin aceeași metodă.

Istoria Canalului Bîstroe

Construcția canalului care face legătura între Dunăre și Marea Neagră a început în anul 2004.

„La data de 11 mai 2004, autoritățile ucrainene au inițiat mai multe lucrări hidrotehnice în vedere realizării, pe brațele Chilia și Bîstroe ale Dunării, a unui canal care să ofere navelor maritime o cale alternativă de acces la porturile Dunării de Jos (n.r. - vestul Europei)“, se arată într-un comunicat al Ministerului Afacerilor Externe român.

Brațul navigabil este situat de-a lungul

de
SILVIU SERGIU
silviu.sergiu@newsweek.ro

CONSTRUCȚIA
canalului care face legătura între Dunăre și Marea Neagră a început în anul 2004.

gurilor (canalelor) Bîstroe, Stambulul Vechi și Chilia, din Delta Dunării. Face parte din teritoriul regiunii ucrainene Odesa și este parte componentă a Rezervației Biosferei Delta Dunării.

„Proiectul ucrainean presupunea efectuarea de lucrări considerabile de dragaj pe brațul Bîstroe (aflat în întregime pe teritoriul Ucrainei), crearea unui dig de protecție a gurii brațului Bîstroe și lucrări de dragaj în mai multe puncte critice pe brațul Chilia, care formează frontiera dintre România și Ucraina.

Deși, conform planificării inițiale, proiectul ucrainean urma să fie realizat într-o singură etapă, ulterior s-a luat decizia ca acesta să fie divizat în două faze, cea de-a doua constând în creșterea adâncimilor de navigație obținute în urma dragajelor din prima fază și prelungirea digului de protecție de la gura de vărsare a brațului Bâstroe în Marea Neagră.

România a cerut Ucrainei să oprească acest proiect, având în vedere că noua legătură dintre Dunăre și mare trece prin mijlocul Deltei Dunării, lucrările încălcând astfel o serie de convenții internaționale din domeniul protecției mediului.

De altfel, primele informații tehnice despre acest proiect au fost oferite părții române abia în luna aprilie 2007, Kievul ignorând avertismentele autorităților române, dar și pe cele ale organizațiilor internaționale de mediu.

Compania care gestionează proiectul anunța că intenționează să termine lucrările de amenajare a Canalului Bîstroe până în 2011, lucrările au fost însă întrerupte, iar, în 2020, Ucraina anunța că renunță la finalizarea proiectului inițial.

Probleme la nivel internațional

Deși autoritățile ucrainene arătau într-o „amplă monitorizare" că lucrările nu ridică probleme ecologice, nu de aceeași părere au fost și organismele internaționale.

În 2010, Comitetul de implementare al Convenției de la Espoo a recomandat emiterea unui avertisment la adresa Ucrainei, constatând că nu respectă prevederile de mediu.

România a cerut Ucrainei să oprească proiectul, având în vedere că acest canal trece prin mijlocul Deltei Dunării.

La acel moment, actualul ministru de Externe, Bogdan Aurescu ocupa funcția de secretar de stat și arăta că demararea construcției canalului reprezintă o amenințare față de biodiversitate, având în vedere că afectează traseele de migrare ale unor specii de pești.

„România a militat constant că un astfel de proiect trebuie oprit, iar desfășurarea sa trebuie inițiată doar pe baza unor evaluări de mediu solide, conforme standardelor internaționale, și a unui proces de monitorizare adecvat", susținea Bogdan Aurescu la acel moment.

Anterior, în 2006, echipa de experți constituită de Comisia economică ONU pentru Europa a contrazis raportul, apreciind că poate cauza „un puternic efect trasfrontalier nefast" în această zonă a Deltei, aflată la granița dintre România și Ucraina.

Comisia obliga atunci Ucraina să inițieze consultări cu România pe acest proiect, cu participarea populației locale, și să transmită Bucureștiului decizia finală.

Ce convenții internaționale încalcă proiectul ucrainean

Comisia Internațională pentru Protecția Dunării a constatat că proiectul ucrainean încălca prevederile internaționale referitoare la protecția apelor Dunării, potrivit unui comunicat de presă al MAE român din 2021.

De asemenea, Conferința Părților la Convenția de la Ramsar asupra zonelor umede, de importanță internațională, în special ca habitat al păsărilor acvatice a decis că au fost încălcate prevederile internaționale referitoare la protecția zonelor umede.

Și Comitetul permanent al Convenției de la Berna privind conservarea vieții sălbatice și a habitatelor naturale din Europa a stabilit că au fost încălcate prevederile acestui instrument internațional, iar Conferința Părților la Convenția de la

FOTO: PROFIMEDIA IMAGES

Aarhus a constatat că în realizarea proiectului autoritățile ucrainene au încălcat dreptul publicului de a avea acces la informațiile de mediu.

Potrivit relatărilor ministerului de Externe, în urma problemelor ridicate la nivel internațional, autoritățile ucrainene au anunțat în decembrie 2020 că vor renunța la proiectul inițial și că vor respecta cerințele de evaluare a impactului asupra mediului la momentul inițierii unui nou proiect de asigurare a adâncimilor de navigație.

Scandalul revine în actualitate

Disputa dintre România și Ucraina în ceea ce privește Canalul Bîstroe a revenit în atenția publică la începutul lunii februarie, într-un context geopolitic extrem de delicat.

La jumătatea lunii iulie 2022, ministrul de Externe, Bogdan Aurescu, a confirmat public faptul că partea română și-a dat acordul pentru tranzitul navelor ucrainene de marfă pe brațul Chilia și prin Canalul Bîstroe.

Cele mai recente informări despre lucrări pe brațul Bîstroe au fost transmise la finalul anului trecut. Atunci era vorba despre activități suspecte ale unei nave de dragare.

Însă Canalul Bîstroe fiind pe teritoriul ucrainean, polițiștii de frontieră nu pot vedea exact ce se întâmplă acolo, ei putând face observații doar la confluența Canalului Chilia cu brațul navigabil ucrainean.

Observațiile Gărzii de Coastă au fost transmise către Administrația Rezervației Biosferei Delta Dunării (ARBDD), Garda de Mediu și alte autorități zonale, care au informat la rândul lor autoritățile centrale.

Pe 9 februarie 2023, ministrul Transporturilor s-a întâlnit cu reprezentanți de la Mediu și Externe, în contextul în care Garda de Coastă a semnalat lucrări care ar fi putut fi de dragare (adâncire sau/și lărgire) în zona în care brațul Chilia se desprinde în Canalul Bîstroe.

Ulterior, pe 10 februarie, ministrul Transporturilor Sorin Grindeanu a făcut o declarație publică pe acest subiect. „Pe Bîstroe sunt informat că au început lucrări, tocmai de aceea am provocat această întâlnire, tocmai de aceea am încercat să venim cu date, deși nu e responsabilitatea Ministerului Transporturilor.

Este nevoie să respectăm și tratatele internaționale, de aceea aș aștepta, aș avea un pic de răbdare să vedem ce ne spun și Ministerul Afacerilor Externe și Ministerul Mediului legat de aceste lucrări", a declarat Sorin Grindeanu.

Lucrări de întreținere?

Guvernatorul Deltei Dunării, Gabriel Marinov a explicat că lucrările de întreținere pe acest canal sunt frecvente. Marinov a spus că acest tip de lucrări se efectuează punctual, pe suprafețe limitate, iar eventualele dragaje ar trebui efectuate cu informarea părții române.

Problema principală reclamată de România în privința Canalului Bîstroe este că eventuale lucrări de transformare a brațului pentru circulație navală comercială ar distruge părți din fauna și flora rezervației naturale unice în lume.

„Eu, în dimineața aceasta (vineri, 17 februarie - n.r.), am cerut ultima oară informații pe acest subiect. Mi s-a transmis că nu a fost văzută nicio dragă care să acționeze pe Canalul Chilia, pentru că noi doar ceea ce se întâmplă pe partea noastră de canal avem cum să vedem. Cel puțin la gură nu era nicio navă.

Acum, în legătură cu aceste nave, din ceea ce am văzut eu acționând în ultimul timp acolo, păreau să fie nave de întreținere. Periodic au loc lucrări de întreținere, care sunt lucrări punctuale, nu se sapă pe distanțe de kilometri, ci acționează pe câteva sute de metri în scop foarte bine determinat.

Lucrul acesta se întâmplă o zi, maxim două, după care revin într-o altă perioadă. Ce vreau să spun, de fapt, este că ar trebui să se facă distincția între ceea ce înseamnă lucrare de întreținere a canalului navigabil, așa cum este el știut, cunoscut de către toată lumea, și o eventuală altă lucrare amplă care presupune adâncirea acestei rute.

Orice lucrare de adâncire a canalului navigabil presupune excavarea unei cantități foarte mari de aluviuni. Iar acest lucru înseamnă transport cu barje, convoaie etc.", a explicat Gabriel Marinov, guvernatorul Deltei, pentru ziare.com.

Adâncimi mai mari

Un comunicat emis pe 16 februarie 2023 chiar de către ministrul Transporturilor din Ucraina, Alexander Kubrakov, indică faptul totuși că presupusele lucrări de întreținere ar putea însemna ceva mai mult.

„Conform ordinului din 16 februarie, emis de Portul Izmail, pescajul de trecere al navelor în tronsonul de la kilometrul 0 al gurii Bîstroe a Dunării până la kilometrul 77 al gurii Chilia este de 6,5 metri, iar din kilometrul 77 până la kilometrul 116 al estuarului Chilia - 7 metri. La începutul invaziei la scară largă, pescajul maxim era de numai 3,9 metri", se arată în comunicat.

Oficialul ucrainean mai arată că se continuă lucrările de dragare în partea ucraineană a Dunării.

„Clusterul portuar al Dunării și-a dezvoltat semnificativ capacitatea de export în ultimul an. Numai din luna martie a anului trecut, transbordarea mărfurilor în porturile «Izmail», «Reni» și «Ust-Dunaisk» a crescut de trei ori.

În general, din acestea au fost exportate peste 17 milioane de tone de produse, inclusiv peste 11 milioane de tone de pro-

Canalul Bîstroe ar elimina parțial România de pe ruta Marea Neagră - Bîstroe - Canalul Chilia - Galați-Brăila, iar apoi în țările Dunării de Jos.

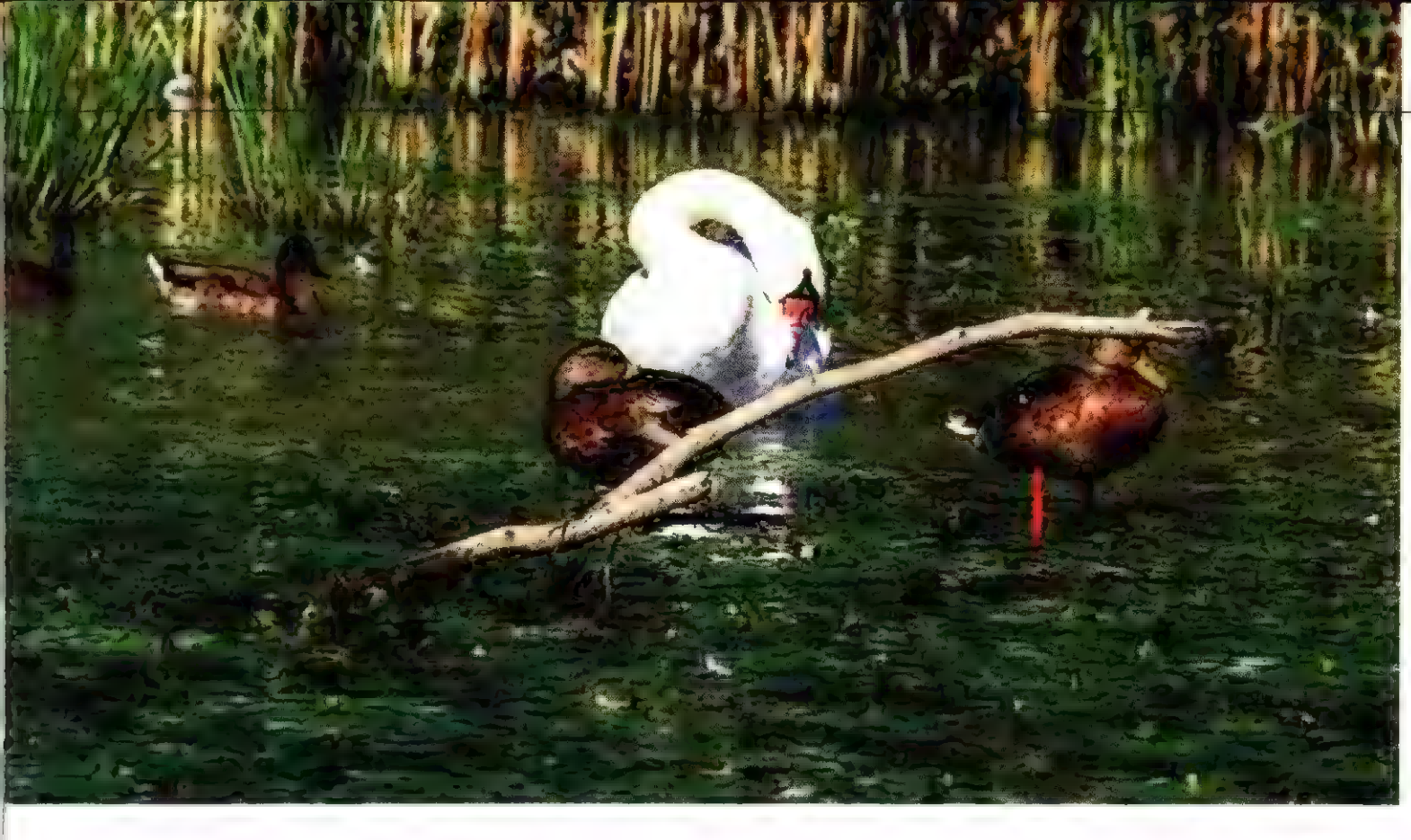

duse alimentare. O astfel de dinamică și problemele încă existente cu exporturile prin porturile maritime fac din dezvoltarea infrastructurii regiunii Dunării un domeniu prioritar al activității noastre.

În cadrul acestei lucrări și datorită succeselor Forțelor Armate din Marea Neagră, am deschis deja estuarul Bîstroe pentru transport maritim și am crescut potențialul de transbordare al porturilor. De asemenea, continuăm lucrările de dragare în partea ucraineană a Dunării.

Am reușit să creștem pescajul permis al navelor pentru prima dată în timpul Ucrainei independente. Datorită acestui fapt, vom putea asigura o navigație mai eficientă și mai sigură între Marea Neagră și Dunăre, precum și creșterea fluxului de mărfuri prin porturile dunărene", a comentat Oleksandr Kubrakov, ministrul Dezvoltării Comunitare, Teritoriilor și Infrastructurii.

Ce urmărește Ucraina

Surse specializate în transportul de mărfuri arată că țelul principal al Ucrainei este să forțeze conectarea Canalul Bîstroe la Coridorul Transeuropean de Transport Naval, adică la Rețeaua transeuropeană de transport (TEN-T).

Tipul acesta de rută de transport de distanțe foarte lungi este specifică, în principal, statelor UE.

Canalul Bîstroe ar elimina parțial România dintr-o dezirabilă (pentru Ucraina) rută de transport pe traseul Marea Neagră - Bîstroe - Canalul Chilia - Galați - Brăila - iar apoi în țările Dunării de Jos. În acest moment, Ucraina este nevoită să folosească canalul românesc Sulina pentru a transporta mărfuri în vestul Europei. Pe lângă taxele navale suplimentare, există pentru armatorii ucraineni și neajunsul aglomerației pe Sulina, a timpilor mari de așteptare.

Neajunsurile reclamate de România în privința „proiectului" ucrainean Bîstroe sunt:

- adâncirea canalelor generează un volum mult mai mare de apă, fapt de natură să deterioreze echilibrului biologic fragil al Deltei Dunării;
- România ar putea pierde inclusiv transporturi internaționale, odată cu dispariția monopolului pe canalul Sulina și a apariției concurentului Chilia;
- apariția navelor de mare tonaj în nordul Deltei ar permite inclusiv accesul flotei militare a Ucrainei pe Dunăre.

În acest moment, România deține supremația în zonă, din acest punct de vedere.

Poziția Comisiei Europene

La Comisia Europeană există o solicitare din partea Ucrainei privind introducerea brațului Chilia în respectivul coridor european de transport naval. Însă Ucraina nu poate primi acordul de aderare fără acordul țărilor riverane, în speță a României. Convenția de la Bytelgrad din 1948 privind regimul navigației pe Dunăre prevede că doar canalul Sulina este deschis navigației internaționale.

Comisarul European pentru Transporturi, Adina Vălean, a transmis că sunt

LUCRĂRILE
de adaptare a Canalului Bîstroe la circulația navală comercială ar distruge părți din fauna și flora rezervației naturale unice în lume.

alte moduri pe care responsabilii de la Bruxelles le au în vedere pentru susținerea exporturilor și a importurilor ucrainene.

„În momentul de față există o cerere oficială a Ucrainei adresată Comisiei Europene de includere a Brațului Chilia în rețeaua principală de transport europeană. Acest lucru nu este decizia Comisiei, fără un acord al celeilalte țări riverane, în cazul nostru România.

Ăsta este motivul pentru care am formulat o întrebare clară României care ne-a răspuns cu toate argumentele de mediu că nu este de acord și nu consideră necesar și eu, în plan personal, consider că nu este necesar și ar fi un lucru periculos să transformăm Brațul Chilia într-o arteră principală de transport.

Este adevărat că este o nevoie extraordinară de utilizare a Dunării pentru coridoarele solidarității, pentru exporturi și importuri în Ucraina, este adevărat că acum sunt să zicem aproximativ 15 milioane de tone de cereale care ar trebui scoase, este adevărat că pe Brațul Sulina în momentul de față pot trece numai opt vapoare pe zi și că ar fi o nevoie de 30, dar asta se rezolvă prin alte tipuri de mecanisme, nu trebuie acum să schimbăm geografia.

Comisia Europeană are în vedere, de exemplu, mai multe programe pentru îmbunătățirea navigației pe Brațul Sulina și pentru creșterea eficienței porturilor riverane", a declarat Vălean pentru Radio România Actualități.

După o întâlnire a experților din cele două țări, autoritățile din Ucraina au permis Ministerului Transporturilor din România să înceapă măsurători pentru adâncimea Canalului Bîstroe și a Brațului Chilia din 15 martie. Măsurătorile vor dura 10 zile, iar partea ucraineană va asigura securitatea personalului și a navelor românești.

FOTO: PROFIMEDIA IMAGES

LUMEA DUPĂ UN AN DE RĂZBOI

Umbra Chinei

Pe zi ce trece, devine tot mai clar că Rusia nu va câștiga războiul pe care l-a pornit asupra Ucrainei, iar viitorul apropiat ne va arăta doar în ce mod va pierde. Însă nu este timp de saturnalii. O amenințare și mai mare se profilează la orizont. Iar aceasta este cea a Chinei. Un nou război rece se profilează între Occident și China, cu consecințe infinit mai profunde decât cele ale invaziei rusești. – *Ovidiu Nahoi*

CHINA ÎNĂSPREȘTE TONUL FAȚĂ de Occident și în special față de Statele Unite, pe măsură ce Xi Jinping își consolidează puterea. Recentul Congres Popular Național – care joacă rolul unui parlament dar, în realitate, este controlat de partidul unic – a fost scena noului joc de forță.

Adunarea, la care au participat peste 2.900 de delegați ai Partidului Comunist, și care i-a acordat în unanimitate un nou mandat de președinte lui Xi Jinping, a marcat schimbarea de guvern și, în consecință, înlocuirea ultimului pol de decizie care nu se afla total sub controlul liderului. Acesta a devenit cel mai puternic conducător chinez de la Mao încoace.

Creșterea cheltuielilor militare și „intensificarea instrucției"

Premierul demisionar Li Keqiang a prezentat un discurs sumbru asupra perspectivelor globale, pe fondul creșterii cheltuielilor militare ale Chinei.

El a menționat că amenințările militare au crescut și a lansat un apel către militari la „intensificarea instrucției", nu înainte de a sublinia că bugetul alocat armatei a înregistrat o sporire de 7,2%, ajungând la 225 miliarde de dolari (față de 800 de miliarde de dolari cât reprezintă bugetul SUA). Este cea mai mare creștere anuală din 2019 până în prezent.

Dar discursul lui Li nu a avut parte de aplauze frenetice – atmosfera a fost mai degrabă rece. Delegații au căutat astfel să evite a-l ofensa pe Xi.

A fost apoi rândul noului ministru de Externe, Qin Gang, care a prezentat un discurs de politică generală în culori cât se poate de întunecate.

El a condamnat politica de izolare a Chinei, practicată de Washington și aliații săi și a atenționat că aceasta va duce „inevitabil la conflict".

Beijingul a avertizat cu „consecințe catastrofale" dacă SUA „vor continua să înăbușe China", în ceea ce presa internațională a remarcat drept „cea mai puternică declarație de până acum" la adresa Washingtonului.

Qin Gang a denunțat o viziune tendențioasă a Occidentului asupra Chinei, ilustrată de reacția exagerată a americanilor în cazul balonului doborât deasupra Atlanticului. El a zugrăvit o imagine a unei Chine împresurate de adversari și a amenințat că, „dacă SUA nu pun frână și continuă pe o cale greșită, nimic nu ne poate împiedica să ieșim de pe traseu".

„Relația se va transforma în mod inevitabil în conflict și confruntare. Cine va suferi consecințele catastrofale?", a întrebat oficialul chinez.

Comentariile urmează unor declarații tăioase ale președintelui chinez Xi Jinping la o întâlnire cu ușile închise cu delegații.

„Țările occidentale, în frunte cu Statele Unite, au pus în aplicare o politică totală de reținere, încercuire și sufocare a Chinei, ceea ce a dus la provocări fără precedent pentru dezvoltarea țării noastre", a declarat Xi, citat de agenția China Nouă.

O poveste cu „șacali" și „lupi"

Qin Gang, noul ministru de Externe, numit în decembrie 2022, a fost ambasador în Statele Unite, unde și-a câștigat atât o reputație de „dur", cât și de „cumpătat", aprecia ziarul din Hong Kong *South China Morning Post*, citat de *Courrier International*.

de
OVIDIU NAHOI

El a părut să tranşeze speculaţiile potrivit cărora China ar putea coborî o treaptă în atitudinea sa combativă, subliniind că ţara sa nu se va lăsa intimidată de „şacali“ şi „lupi“.

„Când am venit în SUA în calitate de ambasador, presa americană a strigat: Este un lup chinez războinic! Acum, că m-am întors ca ministru de Externe, mi-au luat această etichetă. Mă simt un pic pierdut“, a glumit el.

Respingând noţiunea de „lup războinic“, în care vede o „capcană“ occidentală, el a spus:

„În diplomaţia chineză, există multă bunăvoinţă. Dar atunci când se confruntă cu şacali şi lupi, diplomaţii chinezi trebuie să le ţină piept cu curaj şi să protejeze patria“, a mai spus oficialul de la Beijing.

Adept al metaforelor, Qin a comparat cei doi giganţi economici cu alergătorii olimpici. „Unul dintre cei doi concurenţi nu încearcă să alerge cât mai bine posibil, ci încearcă în mod constant să se împiedice de celălalt“, a spus el, potrivit *South China Morning Post*. „Ar dori chiar ca adversarul său să participe în schimb la Jocurile Paralimpice“.

O deteriorare continuă a relaţiilor Washington-Beijing

Aceste declaraţii vin într-o perioadă în care capitalele occidentale vorbesc despre armele pe care China le-ar furniza Rusiei în războiul cu Ucraina.

Relaţiile dintre Washington şi Beijing sunt de ani de zile tensionate, în primul rând din cauza problemei Taiwanului şi a încălcării drepturilor omului în Hong Hong şi Xinjiang, dar tensiune care a escaladat de luna trecută, odată cu criza baloanelor.

Pentagonul este îngrijorat şi de faptul că firma rusă de stat Rosatom ar putea furniza uraniu puternic îmbogăţit Chinei pentru utilizarea în reactoare de dezvoltare rapidă, a transmis Departamentul Apărării al SUA, potrivit DPA, preluată de Agerpres.

Asistentul secretarului american al Apărării pentru politica spaţială, John Plumb, a spus că China îşi extinde şi îşi diversifică semnificativ şi într-un ritm rapid forţele nucleare. Atât Beijingul, cât şi Moscova se concentrează pe arme nucleare, războiul spaţial şi atacuri cu rază lungă de acţiune pentru a contracara SUA şi partenerii acestora, a adăugat el.

După ce a fost informat despre această chestiune de un oficial american în timpul unei audieri în Subcomisia de Servicii Armate privind Forțele Strategice a Camerei Reprezentanților, Plumb a spus că „este extrem de problematic să vedem Rusia și China cooperând în privința acestui lucru".

Statele Unite sunt din ce în ce mai îngrijorate și de faptul că partea chineză poate folosi poziția dominantă în lanțurile de aprovizionare ca un mijloc suplimentar de a face să progreseze influența sa politică și militară. Potrivit AFP, preluată de Agerpres, sunt date conținute într-un raport al serviciilor americane de informații dezvăluit la 8 martie.

„Evaluarea anuală a amenințărilor", redactată sub îndrumarea directorului serviciilor naționale de informații, notează că Beijingul își folosește deja controlul asupra lanțurilor de aprovizionare pentru a forța companii străine și unele state să transfere tehnologie și inovații în China.

„Statul chinez este capabil să exploateze pozițiile sale dominante în lanțurile-cheie de aprovizionare pentru a-și atinge obiectivele, însă nu fără costuri semnificative pentru sine", se arată în raport.

Pericolul ar urma să crească în cazul unei invazii cu succes a Taiwanului de către Beijing - insula fiind, de asemenea, unul dintre liderii mondiali în materie de componentele industriale și tehnologice, în special semiconductori, potrivit documentului.

Europenii, invitați la „autonomie strategică"

Șeful diplomației chineze a avut un mesaj și pentru europeni, cărora le-a transmis că ar fi timpul să-și definească mai clar autonomia strategică – pe care Beijingul o vede ca pe o desprindere de SUA.

Dar până unde vor merge europenii? Guvernul american a împărtășit Europei informații care sugerează că Beijingul are în vedere înarmarea Rusiei în războiul său împotriva Ucrainei. Unii lideri europeni - cum ar fi cancelarul german Olaf Scholz - au emis avertismente severe către China în această privință, în timp ce alții - inclusiv președinta Comisiei, Ursula von der Leyen - au fost mai atenți în ceea ce privește difuzarea afirmațiilor americane.

Totuși, pe măsură ce umbra amenințătoare a Chinei se profilează tot mai clar, europenii încep să-și ia propriile măsuri. Toată lumea poate observa un val de interdicții pentru rețeaua mobilă chineză Tik Tok, eliminată practic de pe toate terminalele mobile ale instituțiilor europene.

Germania analizează dacă ar trebui să continue să folosească echipamente de la Huawei și ZTE din China; Olanda a declarat că va bloca vânzarea de imprimante avansate de cipuri către China.

Mai mult, UE studiază ideea unui „club" al materiilor prime critice - un grup de țări cu idei similare care s-ar reuni pentru a combate dominația Chinei în acest domeniu.

Cu tonul ei amenințător, China nu pare deloc să încurajeze o desprindere a europenilor de americani. Solidaritatea transatlantică a fost oricum întărită după invazia rusească asupra Ucrainei, pe care China nu a condamnat-o , ba chiar pare să o încurajeze.

Un „plan de pace" eșuat

Noile direcții de politică externă ale Chinei vin după un insucces diplomatic de proporții.

La sfârșitul lui februarie, China a publicat un document în 12 puncte, un plan de pace în care a îndemnat Moscova și Kievul să deschidă negocieri.

Textul cerea de asemenea respectarea integrității teritoriale a tuturor țărilor – deci și cea a Ucrainei, o parte a teritoriului căreia este sub control rusesc.

Germania analizează dacă ar trebui să continue să folosească echipamente de la Huawei și ZTE din China; Olanda a declarat că va bloca vânzarea de imprimante avansate de cipuri către China

PREȘEDINTELE XI se pregătește de un război de uzură cu Occidentul.

FOTO: PROFIMEDIA IMAGES

Salutat prudent de Kiev, acest document chinez a fost primit cu mai mult scepticism de partea occidentală, deoarece Beijingul, oficial neutru, nu a condamnat niciodată public Moscova.

În plus, atunci când vorbește despre integritatea Ucrainei, Beijingul nu a fost destul de clar în a spune ce înțelege prin integritatea Ucrainei: forma din 1991, sau ceea ce se află astăzi sub controlul Kievului?

Documentul vorbește despre o „încetare a focului", dar nu se referă și la o retragere a trupelor rusești.

Această ambiguitate a încurajat speculațiile potrivit cărora Beijingul ar încerca să stabilească un precedent, prin recunoașterea unei „situații de fapt" care ar urma să fie repetată în situația atacării Taiwanului. Cu alte cuvinte: o putere nucleară poate ataca un vecin pentru a stabili granițele acolo unde dorește (sau unde poate), iar comunitatea internațională trebuie să accepte asta.

O asemenea opțiune nu doar că va distruge interdependențe economice profunde, clădite în decenii de comerț global, dar va amenința serios pacea întregii planete.

Ucraina și Taiwan, ghimpii din coastă

Pentru observatorii occidentali ai celor mai recente discursuri chinezești, Beijingul ar putea încerca o intervenție asupra Taiwanului la orizontul anului 2027.

Dar aici trebuie ținut cont de nuanțe. Chinezii nu au condamnat invazia rusă, însă au urmărit cu atenție evoluțiile militare și politice. Blocarea rușilor de către ucrainenii ce păreau sortiți eșecului încă din primele zile de război a fost o lecție pentru Beijing.

Mai întâi, pentru că a arătat că un popor dârz și hotărât să reziste poate fi o nucă tare, chiar pentru o armată mult superioară.

Apoi, organizarea militară de tip sovietic, specifică armatei ruse dar și celei chineze, și-a dovedit limitele. Poate că ajutorul militar oferit de Occident Ucrainei nu a fost la nivelul cerut de Kiev și nici nu a venit tocmai la timp. Dar chiar și așa, a făcut diferența pe teatrul de război. În sfârșit, China a putut vedea o solidarizare neașteptată a Occidentului în sprijinirea Ucrainei și o voință de a izola Rusia pe termen mediu și lung, cu consecințe economice catastrofale.

Nu se știe dacă, luând aceste lecții, planificatorii militari și politici chinezi au înțeles că declanșarea unei invazii poate aduce mai multe prejudicii decât câștiguri. Sau dacă nu cumva opțiunea constă în identificarea propriilor puncte slabe și remedierea deficiențelor, astfel încât o viitoare invazie să fie una de succes.

Tonul din ultimul timp al responsabililor de la Beijing pare să sugereze cea de-a doua variantă.

În acest caz, rezistența bravului popor ucrainean are consecințe mai profunde decât s-ar putea crede la o primă vedere. Ucrainenii nu doar că au transformat Rusia într-o putere de rang secundar, dar, foarte important, au oferit lumii libere timpul necesar pentru a pregăti marea rivalitate sau confruntare cu China.

Între Ucraina și Taiwan este, în definitiv, o asemănare. Pentru Putin, care a afirmat mereu că există o identitate între ruși și ucraineni, democratizarea și occidentalizarea acestora din urmă ar însemna o amenințare existențială la adresa regimului său. Ar fi semnul că și rușii pot trăi în democrație.

Taiwanul este, pe de altă parte, exemplul de succes democratic și economic care arată că poporul chinez se poate dezvolta foarte bine în libertate.

Aici, Putin și Xi Jinping sunt pe aceeași lungime de undă.

Estonia: o revigorantă pastilă anti-oboseală

Estonia a predat lecția: solidaritatea cu Ucraina, exprimată ferm și sprijinită de fapte curajoase, este răsplătită la urne. O veste bună pentru întreaga Europă și un avertisment pentru populiști. – *Ovidiu Nahoi*

LA 5 MARTIE, ESTONIENII AU votat în mod covârșitor în favoarea Partidului Reformator al actualului prim-ministru, Kaja Kallas, care a obținut peste 31% din voturi. Aproape dublu față de Partidului Popular Conservator Estonian (EKRE), de extremă dreapta, care a adunat 16%. O victorie surprinzătoare prin amploarea sa, câtă vreme sondajele preelectorale îi indicau pe Reformiști și pe cei din EKRE cu scoruri în jurul a 20%.

Partidul Reformator obține astfel cu trei locuri mai mult decât la alegerile precedente, în 2019. Și aceasta, după ce țara a traversat o pandemie însoțită de o criză economică, o criză energetică, inflație și, mai presus de toate, un război în proximitate, declanșat de inamicul istoric, Rusia.

În afară de partidul învingător și formațiunea de extremă dreapta, patru partide vor avea, de asemenea, deputați: Partidul de Centru (centru-stânga) a obținut 15,3%; Eesti 200 (liberal), 13,3%; Partidul Social-Democrat, 9,3%; și Isamaa (conservator), 8,2%. Prezența la vot a fost de 63,5%, potrivit Comisiei electorale de la Tallin. Date fiind rezultatele, Reformatorii trebuie să alcătuiască o coaliție, din care, în mod evident, este exclusă prezența extremei drepte.

Un examen relevant

Comentatorii politici europeni au urmărit cu multă atenție desfășurarea alegerilor din această țară cu mai puțin de 1,5 milioane de locuitori. Scrutinul a fost văzut drept un prim examen electoral pentru un lider politic puternic implicat în sprijinirea Ucrainei dar, în aceeași măsură, atacat la el acasă tocmai pentru această atitudine fermă.

În campania electorală, EKRE a criticat sprijinul masiv pentru Ucraina, spunând că Estonia nu trebuie să supere Rusia, țară cu care împarte o frontieră de 300 de kilometri și o istorie amară. Extrema dreaptă o numește pe Kallas drept „prințesă a războiului" și caracterizează politica ei drept „isterică".

Kallas, în vârstă de 45 de ani, a devenit prim-ministru în 2021 și s-a impus drept unul dintre cei mai puternici susținători europeni ai Ucrainei. Și aceasta, încă din primele zile ale invaziei, când cerea arme, în timp ce aliați europeni vorbeau despre căști sau lenjerie intimă.

„Noi putem fi următorii"

Experiența personală a jucat, mai mult ca sigur, un rol major în forjarea acestei atitudini ferme. Bunicii șefei guvernului estonian au fost deportați în timpul ocupației sovietice.

Mama ei a ajuns în Siberia pe când era bebeluș și a reușit cu mult noroc să supraviețuiască.

Kallas și-a spus povestea într-un editorial din *New York Times* și a a reluat-o în Parlamentul European în martie 2022, la două săptămâni după ce Rusia invadase Ucraina.

Tatăl ei, Siim Kallas (75 de ani), a fost un activist pentru independența țării, a fost implicat în pregătirea aderării la Uniunea Europeană și a fost în două mandate vicepreședinte al Comisiei Europene, în mandatele lui Jose Manuel Barroso (2004-2014).

În campania electorală, Kallas a mizat pe sloganul „Noi putem fi următorii" și s-a angajat fără menajamente în susținerea Ucrainei. Ea a cerut urmărirea penală a lui Vladimir Putin drept criminal de război și a insistat că Ucraina trebuie să câștige războiul și că doar ucrainenii pot determina când se va obține această victorie.

Cât despre nivelul ajutorului acordat Ucrainei, reprezintă în prezent peste 1% din PIB-ul Estoniei, cea mai mare contribuție a unei țări în raport cu mărimea economiei sale.

Și aceasta, în condițiile în care cheltuielile pentru apărare au fost și ele crescute, la un nivel de 3% din PIB.

Estonia este considerată drept cea mai digitalizată țară din lume, reușind să asigure circa 96% din serviciile publice fără a fi nevoie de interacțiunea de la ghișeu dintre cetățean și funcționar.

Dar digitalizarea nu pare să fie chiar pe placul tuturor. Al extremei drepte, în niciun caz.

După alegeri, liderii EKRE au acuzat o fraudă electorală, afirmând că partidul lor conducea cursa atunci când au fost numărate buletinele de vot pe hârtie, dar că situaţia s-a inversat atunci când au fost numărate voturile electronice.

Preţul pentru libertate

O altă problemă care a trebuit – şi trebuie înfruntată – este inflaţia de 18%, una dintre cele mai mari rate din Uniunea Europeană. Însă, în pofida problemelor economice, discursul fără echivoc pro-Ucraina a fost bine primit de alegători, care au înţeles şi au acceptat preţul libertăţii.

Un număr record de cetăţeni le-au refuzat extremiştilor de dreapta conducerea guvernului. Aceştia au subestimat solidaritatea societăţii cu Ucraina. În acelaşi timp, Kaja Kallas s-a dovedit a fi un avocat puternic pentru Estonia, în special în străinătate. Până într-acolo încât presa internaţională a nominalizat-o drept posibil succesor la şefia NATO al lui Jens Stoltenberg.

Mica Estonie arată întregii Europe că poziţia fermă pro-Ucraina nu este costisitoare electoral, dimpotrivă. Un semnal revigorant, într-o perioadă în care se vorbeşte tot mai insistent despre „oboseala" războiului.

CORESPONDENȚĂ DE PE FRONT

„Nu credeam că după 40 de ani voi merge la război“

Am vorbit cu Anton Derbilov și cu Maksym Matvienko în tranșeele din regiunea Harkov. Sunt oameni obișnuiți care înainte de război aveau cu totul alte vieți. Unul dintre ei este sculptor și veți vedea câteva fotografii cu lucrările lui însoțind acest material. – *Remus Cernea*

ÎN ULTIMUL AN, ŞI-AU SERVIT ţara pe front şi au luat parte la numeroase bătălii importante. Au avut de îndurat bombardamente intense, atacuri cu tancuri, pierderea unor camarazi, ambuscade, câmpuri minate, frigul, foamea, condiţiile grele din linia întâi.

Iar Maksym a avut nevoie de spitalizare pentru o perioadă, revenind apoi pe front. Au participat la luptele pentru eliberarea multor localităţi. Şi-au riscat sănătatea şi viaţa întrucât luptă pentru familiile lor şi pentru un viitor al Ucrainei alături de ţările civilizate.

Acum este o perioadă mai liniştită în zona în care se află, dar oricând pot fi retrimişi în toiul luptelor. Şi-au amenajat condiţii ceva mai bune în tranşeele şi buncărele pe care le-am vizitat. Dramatismul situaţiilor relatate de ei în acest scurt interviu face ca poveştile lor să poată fi puse în rândul celor pe care le ştim despre Primul şi Al Doilea Război Mondial. Este necesar să fie cunoscute pentru a fi asimilate în conştiinţa universală a umanităţii, cu speranţa că, într-o zi, vom pune capăt tuturor războaielor.

***Newsweek România*: Care au fost principalele bătălii la care aţi luat parte?**

Anton: Am participat la apărarea regiunii Harkov încă de la început, din 6 martie 2022.

Maksym: Aşa că am fost în Balakliya, Izium, râul Oskil, Borova şi apoi în direcţia regiunilor Donețk şi Lugansk.

Anton: Am fost la Kremina aproape trei luni şi am participat la asediul oraşului. Ne-am luptat în pădure. Am stat în tranşee în zona Balakliya aproximativ trei luni şi apoi am trecut la contraofensivă în 6 septembrie 2022. Ne-am deplasat împreună cu trupele noastre în direcţia Balakliya, Izium, Borova.

Maksym: Am trecut peste râul Oskil şi am luptat în satul Lozove.

Anton: Luptele au fost înverşunate pentru aproape trei luni. Vă puteţi imagina că au fost şi lupte purtate la distanţă foarte mică. Au fost de toate. Am luat parte şi la ofensivă, şi la apărare. Spre exemplu, în luptele din pădurea de lângă Kremina, zona era dens minată. Au fost ambuscade peste tot. Am intrat în câmpurile minate şi am căzut în ambuscade. Dar şi noi făceam ambuscade. Au fost şi lupte ce implicau grupuri mici de soldaţi, de hărţuire. Am efectuat supraveghere tot timpul şi monitorizarea situaţiei. Treptat, le-am luat pădurea aceea. Şi apoi, timp de două luni, ne-am păstrat poziţiile la o distanţă de 100 de metri de poziţiile lor. Luptele au fost constante pe parcursul celor două luni lângă Kremina, la doar câţiva kilometri distanţă de oraş. Uneori ne atacau ei, alteori îi atacam noi. Erau grupuri de sabotaj peste tot şi bombardamente în fiecare zi şi în fiecare noapte.

Maksym: Foloseau tancuri, artilerie şi mortiere împotriva noastră.

Anton: Ne bombardau tot timpul. Şi aproape în fiecare zi aveam pierderi. Cei care se află în prezent aici, în aceste tranşee, sunt printre cei care au reuşit să supravieţuiască acolo.

Maksym: Am fost în spital cu comoţie cerebrală după o explozie a unei mine.

Puteţi să ne povestiţi, vă rog, câteva momente grele din aceste bătălii?

Anton: La Kremina poate cea mai dificilă a fost prima luptă când ne apropiam de Borava, în regiunea Harkov.

Maksym: Am avut prima ciocnire cu inamicul la o distanţă mică. Foloseau tancuri, APC-uri (armoured personnel carrier), infanterie. Ieşeam în misiuni de recunoaştere împotriva lor. Comunicam cu populaţia locală pentru a afla informaţii despre acţiunile inamicului. Nu ne aşteptam să înceapă să folosească tancuri împotriva noastră.

Anton: Am fost prinşi într-o încercuire şi am avut de îndurat trei atacuri cu tancuri. Şi în timpul celui de-al doilea, am început să avem primele pierderi printre băieţii noştri. Iar apoi din ce în ce mai multe pentru că ofensiva inamicului continua. Au fost lupte aprige în zona oraşului Kremina. A fost dificil din punct de vedere psihologic şi fizic. Era foarte frig. Au fost zile când ne deplasam prin pădure. Mergeam mulţi kilometri. De la 12 până la 30 de kilometri pe zi. Şi uneori nu mâncam timp de trei zile. Am băut apă de ploaie. Ei bine, a fost dificil. Am fost sub atacuri cu obuze. Ne aşteptam la ofensiva lor. Şi a fost

greu în timpul luptelor de hărțuire. Era frig. Din nefericire, nu am reușit să amenajăm un loc pentru a face un foc pentru a ne încălzi. Și duceam lupte de la o distanță scurtă. Aici, în aceste tranșee, am putut stabili condiții mai bune de viață pe care era imposibil să le organizăm acolo. A fost greu și a fost înfricoșător, dar am îndurat toate acele situații.

Maksym: Avem două povești diferite de viață. Eu sunt militar recrutat, dar înainte de asta am fost cadet în Corpul de Cadeți din Harkov. Am fost antrenat ca parașutist. Așadar eram pregătit pentru război într-o anumită măsură. Dobândisem niște abilități.

Anton: Iar eu sunt un artist. Am lucrat mereu ca sculptor. Făceam muzică, dansam. Și nu mă așteptam ca după vârsta de 40 de ani să încep să fac așa ceva precum războiul (râde). Ce gust are apa de ploaie? Ei bine, este foarte rece. Te dor dinții când o bei. Totuși nu o poți compara cu apa moartă.

Puteți vă rog să ne povestiți despre luptele pe care le-ați dus și care au reprezentat victorii?

Anton: Cea mai importantă a fost contraofensiva din regiunea Harkov în septembrie. În întreaga operațiune eliberam toate orașele prin care treceam. Balaklya, Izium și apoi Borova. Au fost lupte lângă Borova, cele mai grele. Am fost victorioși acolo, dar a durat cinci zile.

Am fost ținuți sub un bombardament foarte intens. Am respins valuri de tancuri care ne-au atacat, și am efectuat misiuni de recunoaștere în zone minate. Am îndurat o mulțime de bombardamente. A fost important și am fost învingători acolo, într-o bătălie ce a durat cinci zile.

Spuneți-ne, vă rog, pentru ce luptați? Ce vă doriți pentru viitorul Ucrainei?

Anton: Noi, soldații, discutăm unii cu alții despre asta în permanență. Cred că nu ne vom putea relaxa niciodată. Vecinii noștri ruși nu pleacă nicăieri. Nu contează dacă vom continua să servim în forțele armate, dar nu ne vom putea relaxa niciodată. Ucraina este o fortăreață care păzește Europa împotriva barbarilor. Nu avem o cale să scăpăm definitiv de ei. Ei bine, sper că după război, după asta, Ucraina se va dezvolta într-un mod foarte frumos la întregul ei potențial. Ucraina va deveni un bun prieten al Europei, un prieten al țărilor civilizate.

Aveți familii, copii?

Anton: Te rog să răspunzi tu mai întâi pentru că tocmai te-ai căsătorit!

Maksym: Da, la sfârșitul verii m-am căsătorit *(își arată verigheta)*. Încă nu am copii, dar vreau să-i am. Sper că războiul se va termina curând. Am planuri mari de viață, pentru copii, pentru ca ei să se dezvolte și să-și trăiască viața. Tatăl meu a luptat în prima linie și s-a recăsătorit și el recent.

Anton: Sunt căsătorit de 23 de ani. Am trei fete și nu m-am gândit niciodată că voi deveni militar într-o zi.

Ce vârste aveți?

Maksym: Am 24 de ani. Anul acesta voi avea 25 de ani.

Anton: Am 43 de ani.

Care sunt profesiile voastre? Ce ați făcut înainte de război?

Anton: Sunt artist, sculptor.

Maksym: Sunt încărcător și șofer și puțin bucătar.

Sper că vom celebra împreună Ziua Victoriei Ucrainei! Mulțumesc foarte mult pentru acest interviu.

Anton: Da, sperăm că vom sărbători în curând victoria Ucrainei.

➤ **Remus Cernea** *este corespondentul* Newsweek România *în Ucraina. Mulțumesc lui Oleksandr Martseniuk pentru traducerea interviului!*

FOTO: REMUS CERNEA

Fotografiile au fost realizate în tranșeele din regiunea Harkov

FOTO REMUS CERNEA

FIGURINELE din imagini sunt realizate de artistul Anton Derbilov și pot fi găsite, alături de multe altele pe contul acestuia de Instagram studio_sirkotoys (sus). Fotografiile au fost realizate în tranșeele din regiunea Harkov.

FOTO. REMUS CERNEA

Maior Azov, rănit în Mariupol:

„Luptăm pentru o Ucraină liberă și democratică“

Bătălia pentru Mariupol a captat atenția la nivel global anul trecut. A fost reflectată pe larg în presa internațională, inclusiv cu imagini dramatice.

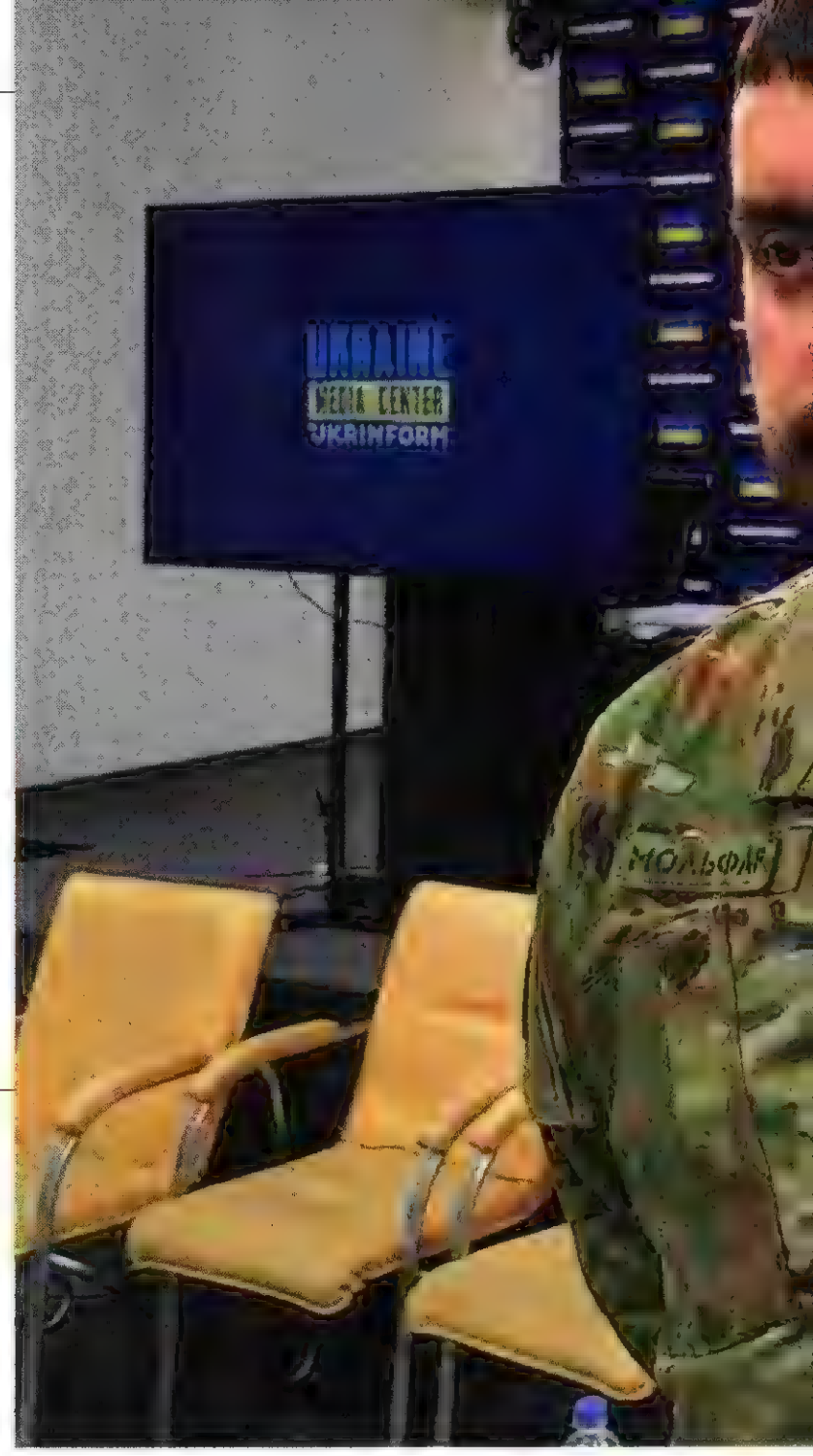

CIVILII REFUGIAȚI ÎN COMPLEXUL industrial Azovstal și luptătorii care au rezistat bombardamentelor și asalturilor masive ale rușilor au avut de îndurat experiențe teribile. Misiunile de salvare a unor civili și militari răniți au fost foarte riscante. Regimentul Azov a jucat un rol cheie în apărarea orașului. Soldații capturați de ruși în Mariupol au fost bătuți și torturați și amenințați cu execuții sumare în prizonierat. Iar cei răniți au fost prost îngrijiți, Rusia încălcând grav prevederile Convenției de la Geneva.

S-au constituit în grupări paramilitare

Referințele numeroase în media la batalionul Azov, chiar și înainte de invadarea pe scară largă a Ucrainei în 24 februarie 2022, l-au transformat în, probabil, cea mai cunoscută, dar și cea mai controversată unitate militară a Ucrainei. Inițial, în 2014, a fost însă o grupare de voluntari din Harkov și alte localități formată pe fondul ocupării Crimeii și începerii conflictului militar de către Rusia în Donbas. Armata ucraineană a suferit la început o serie de înfrângeri și retrageri, fiind slab utilată și inadecvat condusă la acea vreme. Astfel că grupuri de civili, înarmate sumar, s-au constituit în grupări paramilitare pentru a opune rezistență rușilor. Oficial, batalionul Azov a fost înființat în orașul Berdiansk, la malul Mării Azov, în 5 mai 2014. Actualmente este parte a forțelor armate, fiind o unitate de elită a Gărzii Naționale care se supune ierarhiei de comandă militară a statului ucrainean. De-a lungul anilor, din rândurile sale au făcut parte și elemente radicale, de extremă dreaptă. Între timp, batalionul a crescut la nivel de regiment, iar acum de brigadă. Astăzi este o unitate strict militară și respinge orice fel de afiliere politică ori asociere cu extremismul. A înlăturat din heraldica sa imaginea medievală a „Soarelui întunecat„ care era parte a simbolisticii utilizate de liderul SS Heinrich Himmler. Simbolul actual este constituit din literele I N care înseamnă Ideea Națională, însă este foarte asemănător cu cel vechi de secole al Diviziei de elită germane din Al Doilea Război Mondial „Das Reich“, Wolfsangel.

Numele său este „Molfar“

Am stat de vorbă, la Kiev, cu Șeful Departamentului de comunicare al Cartierului General din Mariupol, maior în Detașamentul de Operațiuni Speciale Azov. Supranumele său este „Molfar„ (în legendele slave din Ucraina cei numiți astfel sunt considerați a poseda puteri supranaturale). A fost rănit în Mariupol și evacuat în timpul unei misiuni pe muchie de cuțit.

de **REMUS CERNEA**

Molfar: La această conferință de presă au fost prezentate exemple ale eroismului trupelor noastre în documentarul „Ukraine's Military intelligence: on the sea, in the sky, on land“ (Serviciile de informații militare: pe apă, în aer, pe pământ). Au fost situații ce pot părea incredibile multora, dar care au fost reale grație bravurii acestor oameni. O secvență din acest film este despre evacuarea celor răniți din Azovstal și Mariupol.

Cum s-a reușit evacuarea răniților?

A fost un plan comun la realizarea căruia au lucrat Departamentul de Informații, Cartierul General al trupelor de apărare din Mariupol și Forțele Aeriene ale Ucrainei. Poate pentru unii a părut prea ambițios, obiectivele lui fiind în-

FOTO: REMUS CERNEA

drăznețe. Dar, ca urmare pledoariei generalului Kyrylo Oleksiyovych Budanov, Șeful Serviciului de Informații al Ministerului Apărării, care a avut încredere în această operațiune, a autorității și a insistenței lui, planul a fost pus în aplicare. Iar noi am fost martorii desfășurării lui.

Câți oameni au fost salvați?

Au fost 64 de persoane evacuate din Azovstal, iar 72 de militari ai trupelor de parașutiști au venit ca întăriri. Aceștia s-au alăturat soldaților din Mariupol și au continuat să lupte pentru apărarea zonei.

Când a avut loc operațiunea?

Primul zbor a fost în 31 martie, iar ultimul la începutul lui aprilie. Au fost 7 zboruri cu totul deasupra liniilor rusești, orașul fiind complet înconjurat. Eu am fost evacuat cu primul zbor. Sunt multe istorii ca aceasta de sacrificii eroice, pretutindeni în zone de front. Misiunea de evacuare a fost inclusă în documentar întrucât un elicopter a fost doborât iar un altul a fost lovit dar a continuat să zboare, încercând să ducă misiunea la bun sfârșit. Au continuat să aducă provizii garnizoanei din Mariupol și să îi evacueze pe răniți. Din nefericire, piloții unui elicopter au fost uciși, acesta fiind doborât. În timpul bătăliei pentru Mariupol am pierdut foarte mulți prieteni. Iar în timpul acestei misiuni i-am pierdut pe cei aflați în elicopterul doborât. De asemenea, a fost o altă misiune pentru a-i salva pe aceștia, însă și acel elicopter a fost doborât, astfel că am pierdut două elicoptere.

Aveți anumite vederi politice în cadrul trupelor?

Poveștile despre asocierea batalionului „Azov„ cu extrema dreaptă reprezintă un mit în care Rusia a investit foarte mult. Încă din 2014, „Azov„ a fost una ditre forțele care au compromis planurile Rusiei de a cuceri Ucraina. În acel moment, armata ucraineană suferise grele pierderi. Fostul președinte ucrainean Ianukovici făcuse tot ce i-a stat în putință pentru a slăbi armata ucraineană. Astfel că grupuri de voluntari s-au adunat pentru a-și face datoria față de țară și de a o apăra cu arma în mână. Acești oameni au mers la război contra Rusiei, și evident că Putin a încercat să discrediteze grupurile de voluntari. Aceste grupuri de voluntari au fost în cele din urmă desființate. Doar unitatea „Azov„ a rămas. La început a fost un batalion, apoi s-a extins la nivel de regiment și ulterior la nivel de brigadă. Acum este integrată în forțele armate ucrainene, luptând pe front ca parte a Gărzii Naționale.

Sunt în rândurile unității dumneavoastră militari cu astfel de vederi politice?

Nu există niciun fel de politică în cadrul unității noastre. Suntem exclusiv o unitate militară. Suntem o unitate pentru operațiuni speciale și doar ne facem datoria și ne îndeplinim misiunile pentru a contra agresiunea Rusiei asupra pământului ucrainean.

Așadar, nimic politic...

Suntem exclusiv o unitate militară fără a asuma vederi politice. Este interzis de lege în Ucraina ca armata să facă politică. Ca militari singurul nostru rol este de a respecta ordinele și de a duce la bun sfârșit misiunile încredințate de către comandanții armatei. Noi luptăm pentru a proteja Ucraina. Luptăm pentru o Ucrainăliberă și democratică. Luptăm pentru ca ucrainenii să își hotărască singuri drumul. Ca militari profesioniști acționăm pentru a servi interesele societății.

Mulțumesc lui Oleksandr Martseniuk pentru traducerea interviului!

Interviul a fost realizat la Centrul Media din Kiev

Expert american în propaganda rusă: Putin a unit Ucraina

Chris Sampson este editorul NatSecMedia, care publică despre teme privind securitatea națională, criza din Ucraina și subiecte conexe. – *Remus Cernea*

***Newsweek România*: De ce ești în Ucraina?**

Chris Sampson: Sunt fizic în țară din ianuarie 2022, dar am început să acopăr subiectul Ucraina în 2014, dintr-o întâmplare. Eram specialist în ISIS, Al-Qaeda și în conflictul din Siria. Un reporter *Newsweek* m-a întrebat „cum stau lucrurile cu propaganda avansată ISIS?". I-am răspuns: „Privește la propaganda rusă despre Ucraina. Asta e într-adevăr propagandă avansată".

Dar la acel moment concentrarea mea era în mod special asupra organizațiilor teroriste. Acordam cumva o atenție periferică și la ceea ce se întâmplă în Ucraina. Întotdeauna mi-a captat atenția, fie că era vorba de dezinformările rusești privind „omuleții verzi" care au ocupat Crimeea, de confiscarea Crimeei și a Donbasului, sau de doborârea avionului MH17. În calitate de cercetător am fost interesat și de modul în care a lucrat consultantul politic american Paul Manafort (care a lucrat pentru Trump ca strateg de campanie în 2016, dar a demisionat din cauza unui scandal legat de fonduri rusești, n.n.) cu președintele ucrainean pro-rus Victor Ianukovici. De asemenea, de modul în care Putin a alimentat ascensiunea grupurilor de orientare fascistă în Europa. Așa că, acum un an, când am avut ocazia să vin în sfârșit aici, am spus: „Absolut, mi-ar plăcea să merg în Ucraina". Și, sincer, ultimul an a fost unul în care am învățat foarte mult. Pentru că una e să studiezi o problemă de la distanță, și altceva să fii aici, pe teren și să urmărești cum se desfășoară lucrurile în viața reală. Am ajuns înainte de invazie cu o lună, și de atunci am rămas în Ucraina.

Te așteptai la invazie?

Speram că doar își agită sabia. Speram că face jocuri de imagine pentru a intimida Vestul. Dar știam asta: nu exista nicio șansă ca el să fie capabil să cucerească Ucraina! Știam că va fi o luptă și că ucrainenii și-au dezvoltat cu adevărat armata din 2014, și că acum sunt gata. Așadar, nu știam dacă Putin va invada sau nu. Încercam să determin asta. Dar am văzut că forțele ucrainene erau mult mai pregătite decât se așteptau rușii.

Ce părere ai despre revoluția demnității din 2014?

Unul dintre lucrurile fascinante pe care le-am făcut anul trecut este că am intervievat o serie de oameni din întreaga țară care au fost implicați în moduri diferite. Unii dintre ei au fost studenții de aici care au ieșit fizic în stradă printre acele sute de mii de oameni în Piața Maidan. În plus, am vorbit cu oameni care erau în Rivne, Jitomir sau Liov și care, de asemenea, au participat. Ceea ce a fost fascinant pentru mine este că există această narațiune cum că ar fi fost o lovitură de stat a CIA sau o susținere din partea Statelor Unite. E falsă, întrucât mișcarea de stradă a fost prea organică. Sunt prea mulți oameni care au spus „nu, am fost acolo din acest motiv: nu am vrut o legătură cu Kremlinul, ci cu Vestul". Și au vrut lucruri occidentale și progrese occidentale. Așa că a fost destul de ușor să vezi cât de organică a fost acea mișcare. Și am învățat multe, mai ales despre furia produsă de-a lungul veacurilor în care ucrainenii au trebuit să lupte. Obișnuiam să mă gândesc ca fiind mai degrabă o acțiune a tinerilor și, din multe puncte de vedere, a fost. Dar există atât de mulți oameni diferiți care au povești despre cum au fost acolo și s-au implicat puternic sau doar s-au numărat printre participanți. A fost o șansă să înțeleg mai bine lucrurile vorbind direct cu oamenii și, foarte important, să fiu în locul în care s-a întâmplat totul.

Oamenii își doreau cu adevărat un nou mod de viață. S-au săturat de dictaturi.

Asta văd eu. Am vorbit cu o mulțime de oameni care aveau 20-30 de ani în perioada sovietică și au acum o vârstă apropiată de a mea, eu având puțin peste 50 de ani. Au devenit adulți înainte de 1991. Părinții lor au fost crescuți complet în cultura sovietică. Iar tinerii sunt foarte conștienți de schimbările pe care le doresc. Vor să pună capăt problemelor de corupție. Îmbucurător este că vor ca Ucraina să fie ea însăși. Nu vor să facă parte mai întâi din NATO sau UE, ci doar să fie Ucraina. Ei înțeleg că pentru a ajunge acolo vor trebui să construiască alianțe cu Occidentul care sunt acum strategice și defensive. Dar identitatea este mai importantă. Și dorința de autodeterminare este foarte solidă. Și au ambiții. Câțiva oameni cu care am vorbit, au spus, „ei bine, părinții mei nu ar putea avea astfel de ambiții; trebuiau să aibă ambiții moderate". Și acum pot visa tot felul de lucruri. Vor să facă tehnologie sau să fie proprietari de restaurante sau chiar următoarea vedetă pop.

PREMIERUL FINLANDEI Sanna Marin și Președintele Ucrainei Volodimir Zelenski în Kiev

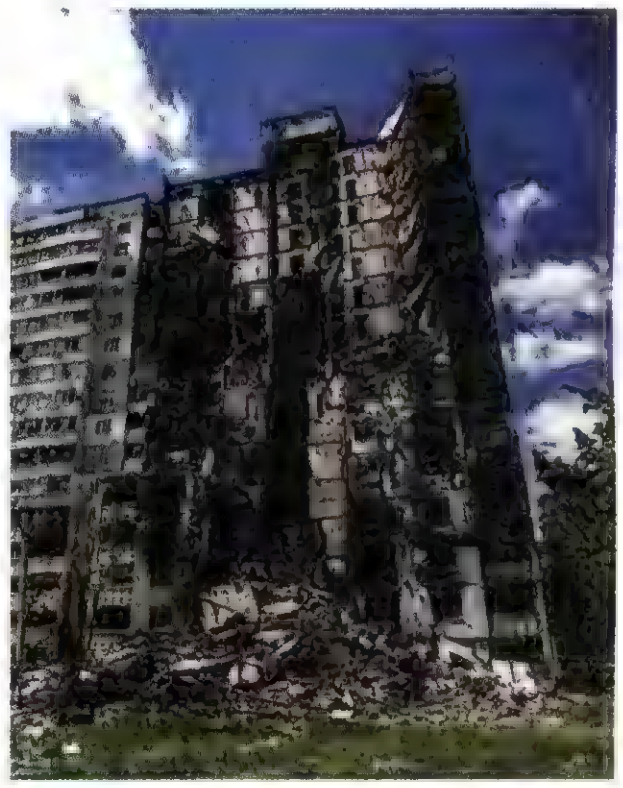

HARKOV fotografie din 27 mai 2022

FOTO: CHRIS SAMPSON - SAMPSONSHOTS.COM

În esență, vor libertate.
Așa este, nu vor să fie controlați de Moscova sau de Washington DC.

Este un preț uriaș în vieți pierdute și distrugeri produse.
Într-adevăr. Și am fost la multe funeralii ale tinerilor de aici și cred că asta e cea mai grea parte. Sunt puternic până când văd o mamă care plânge sau o soție sau o fiică. Fie că a fost aici, în Kiev, fie că a fost în Bucea, am văzut durerea în familii. Am îmbrățișat o mulțime de membri ai familiilor care i-au pierdut pe cei dragi. Am îmbrățișat o mulțime de familii ale prizonierilor din Azovstal, Mariupol. Încă ne luptăm să obținem eliberarea lor. O parte a muncii mele este să acopăr astfel de istorii individuale. Ele se pierd cumva în poveștile mari despre cum vin atacuri cu tancuri și rachete. Dar sunt multe alte povești despre soții ai căror soți sunt captivi din luna mai și care așteaptă în fiecare zi vești bune. Așa că încerc să mă duc la ele și să le aduc un microfon și o cameră video și să le rog să își spună povestea. Iar când au loc schimburi de prizonieri le sun și le întreb: „Am primit vreo veste bună?". Dacă răspunsul este „Nu", sperăm la o dată viitoare. În plus, merg în locurile care au fost atacate. În aprilie am fost la Bucea, Borodianka, în mai la Moshchun, apoi am fost în Harkov, Izium, recent am re-

IRPIN (sus)
Natalia în locuința ei
din Irpin (mijloc)
Intersport în Bucea(jos)
Borodyanka (dreapta)

venit din Herson. Săptămâna trecută am fost în regiunea Donețk. Am fost în Dnipro a doua zi după ce blocul de locuințe a fost atacat. Așa că mă duc acolo ca să pot oferi o mărturie personală despre ceea ce s-a întâmplat. Pot, de asemenea, să scanez în jur pentru a vedea dacă există ceea ce numim „ținte militare legitime". Iar acestea pur și simplu nu sunt acolo. Nu se poate susține argumentul cum că în zonele lovite ar fi fost ținte militare legitime. Când mergem în Izium și Herson, intervievăm oameni care au trăit în captivitate sub ocupația rusă. Le ascultăm poveștile despre cum s-au ajutat unii pe alții și au reușit să supraviețuiscă sau, pur și simplu, să treacă neobservați. Pentru a avea o perspectivă corectă asupra lucrurilor. Spre exemplu atunci când auzim termeni precum „groapa comună". Cum s-a întâmplat asta? Avem imagini din Al Doilea Război Mondial sau poate cu ISIS, unde oamenii sunt literalmente aruncați într-o groapă mare și pur și simplu împușcați. Nu este întotdeauna la fel, dar totuși poate fi la fel de criminal. De exemplu, în Izium, în două dintre blocurile de apartamente care au fost distruse, au fost ucise aproximativ 400 din cele 450 de persoane din acele gropi comune. (Au fost ucise de ruși, în 9 martie 2022, prin două lovituri cu rachete. Iar la scurt timp orașul a fost ocupat de ruși care nu au permis căutarea cadavrelor sub dărâmături decât o lună mai târziu, n.n.). Și apoi îi ascultăm pe oamenii care povestesc că nu aveau voie să meargă să caute sub dărâmături cadavrele celor apropiați până ce nu i-au lăsat rușii. Așa că documentez astfel de istorii atât în film, cât și ca narațiuni pentru a le înregistra mărturiile. Iar munca mea este departe de a se termina. Mai sunt multe de aflat.

Ce le-ai spune celor care pretind că „nu, în Bucea nu a fost masacru, totul a fost pus în scenă de ucraineni"?

Bună întrebare. Ofer un exemplu diferit, din Harkov. Sunt două sate în care am fost în luna mai. Am văzut școala distrusă și am spus „uite ce au făcut rușii cu această școală". Și apoi am aflat informații despre ce s-a întâmplat. De fapt, ucrainenii au produs școlii cele mai mari distrugeri. De ce? Pentru că rușii erau cantonați acolo. Iar proviziile și armele lor erau depozitate în sala de sport. Așa că ucrainenii, fără a fi copii în preajmă, au bombardat clădirea. Și totul a fost filmat. În 27 martie 2022, pe Telegram, am putut să văd cum s-a dus bătălia. Și acesta este unul dintre lucrurile pe care a trebuit să le fac când merg în aceste locuri, să lămuresc detaliile. I-am întrebat pe localnici: „când au intrat rușii, pe ce drum au intrat? Ce îți amintești că ai văzut aici?". Sau aș putea să mă uit la cum se petrec bombardamentele aici, la Kiev, de exem-

FOTO: CHRIS SAMPSON - SAMPSONSHOTS.COM

plu. Am putut vedea din ce direcție vin. E limpede că e vorba de rachete rusești. Așadar, este nevoie de puțină răbdare, de dedicare pentru a lămuri aceste detalii. De cele mai multe ori poți înțelege exact ceea ce s-a întâmplat. Și ultimul exemplu este din Moshchun. Nu-mi place utilizarea exagerată a cuvântului „erou", dar când mă duc undeva și vorbesc cu locuitorii de acolo care spun că „acei voluntari americani sau Legiunea Georgiană și forțele ucrainene au salvat viețile noastre", ei chiar sunt eroi. Iar ucrainenii sunt foarte recunoscători. Înregistrez acele mărturii. Le spun „ok, nu ai plecat de aici, nu ai putut pleca iar dacă nu ar fi fost ei, ai fi mort până acum iar satul tău ar fi fost jefuit". Adunăm astfel de mărturii și mai sunt încă atât de multe de făcut în acest sens. Ele ne ajută să obținem o imagine cât mai precisă asupra evenimentelor de la oamenii care le-au trăit. Și ținem cont de ceea ce se numește „efectul de martor". Martorii oculari nu sunt întotdeauna riguroși în relatarea faptelor reale. Ei vor povesti ceea ce simt și ceea ce gândesc. Dar dacă faci zece interviuri, prin coroborarea acestor istorii, vei afla adevărul, vei obține o perspectivă corectă asupra a ceea ce s-a întâmplat. La Izium a fost un astfel de exemplu în care poveștile se potriveau în linii mari dar difereau asupra unor detalii, precum locul în care se afla o cameră de tortură. Vă puteți imagina pe cineva care este ținut într-un subsol și aude împușcături. Nu poate vedea unde se află. Nu poate anticipa ce urmează. Când combinăm toate aceste povești, obținem o imagine destul de bună a ceea ce s-a întâmplat în exterior.

Dar există cu siguranță dovezi puternice că în Ucraina se petrec crime de război.

Absolut. Întoarcându-ne la Bucea. Am fost acolo pe data de 7 aprilie, imediat după ce forțele ucrainene au declarat că rușii au fost alungați. Se retrăseseră în Belarus la 1 aprilie. Deci totul era foarte, să spunem, proaspăt. Lucrurile erau neschimbate față de perioada ocupației ruse. Am prieteni care locuiesc acolo, le-am vizitat casele. Am văzut cum rușii au distrus locul doar cu scopul de a distruge. Și apoi, cu timpul, începi să pui întrebări. Cere mult timp să îi convingi pe oameni să își spună povestea prin care au trecut pentru că este foarte traumatizantă. Spre exemplu, o tânără nu a vrut să vorbească până în noiembrie. Prima rugăminte a mea a fost în aprilie iar acceptul ei a venit în noiembrie. Într-un târziu a fost dispusă să vorbească despre asta pentru că părinții ei fuseseră executați. Când documentezi aceste lucruri întâlnești oameni care nu vor să vorbească la început pentru că sunt prea șocați. Mă voi întoarce acolo pentru a asculta poveștile oamenilor despre cei care au fost executați în mod sumar sau care au trecut prin „procesul de filtrare" (ucrainenii sunt aduși în lagăre de concentrare și verificați înainte de a fi trimiși în Rusia; au fost raportate bătăi, tortură și execuții sumare; cca 1,6 milioane de ucraineni au fost deportați forțat în Rusia, dintre care 250.000 copii; n.n.). Și am auzit asta la Izium. Nu știau în cine să aibă încredere, nu știau cine îi va turna forțelor de ocupație sau dacă există vreun fel de trucuri. Va dura pentru ca acele istorii personale să fie spuse. Dar este foarte important ca dovezile să fie documentate. În cazul Bucea, sunt atât de multe informații digitale disponibile și la televiziuni. Știu că *New York Times* este fantastic, realizând o documentare detaliată a fiecărui moment al invaziei. Cunosc o mulțime de soldați care au luptat în Irpin, Hostomel și Moshchun, iar relatările lor de primă mână a luptelor de pe străzi mă ajută să stabilesc mersul evenimentelor în detaliu. Pot spune, spre exemplu, că „pe data de 1 martie, acest grup a fost aici". Iar când poți obține acest tip de specificitate, poți spune ce au făcut rușii și ce nu au făcut. E clar că în timpul tentativei de ocupare a Kievului, când au intrat în acele localități la nord de capitală, Irpin, Moshchun, Bucea, cu siguranță au torturat oamenii de acolo. Singurul lucru pozitiv este că în aceste zone ocupația nu a durat mult. Pentru că în Izium totul a durat luni de zile. Când vorbim de crime de război și privim la un bloc mare de locuințe lovit putem argumenta cu ușurință că este o crimă de război. Dar când vorbim de torturarea oamenilor acuzația este și mai ușor de formulat. În cazul blocurilor de locuințe rușii ar putea pretinde că au ratat ținta și că ar fi vrut să lovească altceva. Dar asta nu mai poate fi spus când soldații ruși torturează brutal, abuzează ori execută oameni. Asta oferă un răspuns indiscutabil la întrebarea dacă este sau nu o crimă de război. Avem și mărturii despre Grupul Wagner al lui Prigojin și despre cecenii lui Kadîrov.

Citiți interviul intregral pe newsweek.ro

Lorzii războiului

Când Vladimir Putin pierde „adevăratul" război și Rusia cade pradă mercenarilor. – *Adina Mutăr*

DINCOLO DE RAPOARTELE CONTRADICTORII despre sănătatea lui Putin, președintele rus are o problemă cât se poate de reală și vizibilă: armatele private ce ies de sub controlul Kremlinului. Mai rău, devin competitive între ele, riscând formarea unor dominioane ce scindează puterea centrală.

Până de curând, companiile militare private (PMC) erau considerate contractori neguvernamentali care furnizează servicii profesionale de securitate și de gardă de corp.

Sarcinile lor se limitau în principal la paza unităților de producție, escortarea mărfurilor valoroase sau protejarea VIP-urilor împotriva atacurilor.

Însă, în ultimii ani, Rusia a dus aceste servicii la un nou nivel, demonstrând că PMC-urile pot îndeplini misiuni ofensive și chiar pot construi coloana vertebrală a unei armate de ocupație.

Externalizarea războiului

Personalul PMC ridicat la rolul de trupe mercenare agresive oferă multe avantaje unui guvern care încearcă să-și ascundă fața de legile în vigoare, oferind flexibilitate - soldații pot fi dislocați oriunde, un cost scăzut - contractorii PMC primesc între 1.500 și 3.600 USD pe lună în zone de conflict, inclusiv pe pământ străin, permițând Moscovei să pretindă că nu are nimic de-a face cu PMC-uri care se angajează în lupte.

Rusia, ca stat, nu poate fi trasă la răspundere legală pentru ceea ce Kremlinul insistă că sunt acțiunile luptătorilor străini voluntari.

În plus, PMC-urile puteau apărea și puteau fi dizolvate ori de câte ori era nevoie, fără a lăsa posibilitatea de a fi aduse în fața instanței.

Dar, după ce a suferit o serie de înfrângeri în văzul întregii lumi, în Ucraina, Vladimir Putin a ales externalizarea războiului către comandanți și armate de mercenari, folosite până atunci în diferite teatre de operații – Ucraina (Donbas), Crimeea, Siria, Africa – dar sub control guvernamental și în slujba intereselor Moscovei.

Tactica de a folosi trupe neregulate în străinătate pentru a ține în umbră beneficiarul final nu este nouă pentru Rusia. În istoria modernă a Rusiei, mercenarii au apărut imediat după prăbușirea Uniunii Sovietice.

Au apărut la începutul anilor 1990 în Iugoslavia și Moldova (Transnistria), ulterior au jucat un rol important în ocuparea Georgiei.

În aprilie 2012, Putin, care era prim-ministrul Rusiei la acea vreme, a susținut ideea de a crea o rețea de PMC-uri ruse care lucrează în străinătate, potrivit unei analize Informnapal.

Această idee a devenit centrală pentru reinventarea PMC de către Moscova, făcând din acestea unul dintre instrumentele de top ale politicii externe ruse și o amenințare care se profilează pentru ordinea mondială.

Acum, PMC-urile rusești participă activ la conflictele armate din întreaga lume, efectuând operațiuni într-o zonă de luptă a unui conflict deja în desfășurare.

Una dintre „specializări" este provocarea și aprinderea unor noi conflicte armate (cum au făcut-o în estul Ucrainei).

PMC-urile își deschid organizații afiliate în străinătate, pregătind luptători ce urmează a fi apoi recrutați pentru conflicte pe plan local sau în alte teatre de operații.

Lista PMC-urilor ruse care au fost raportate că efectuează misiuni ofensive în afara Rusiei cuprinde peste 10 companii, cu cea mai recentă adăugare a PMC Patriot, afiliată actualului ministru rus al Apărării, Serghei Șoigu. Aceasta acționează în prezent în zona Stepne, pe frontul Vuhledar din Ucraina.

Unii dintre acești actori „non-statali" nu sunt noi în afacerile cu mercenari. Cea mai veche organizație de mercenari existentă este Cazacii, care s-a mutat dintr-o zonă de război în alta din 1992, când a luat parte pentru prima dată la conflictul armat din Moldova (Transnistria).

Cazacii sunt încă foarte activi. Osetia de Sud, Crimeea și Donbas au fost printre cele mai recente destinații ale lor.

Potrivit Informnapalm, în ultimii câțiva ani, unitățile de infanterie de tip Cazaci au fost înlocuite treptat

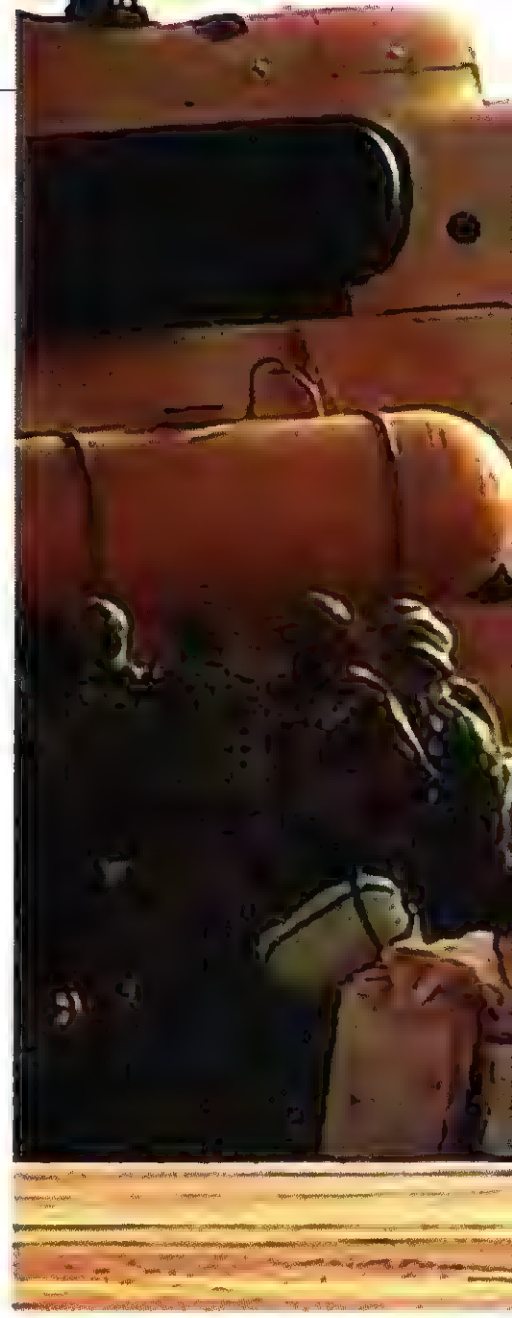

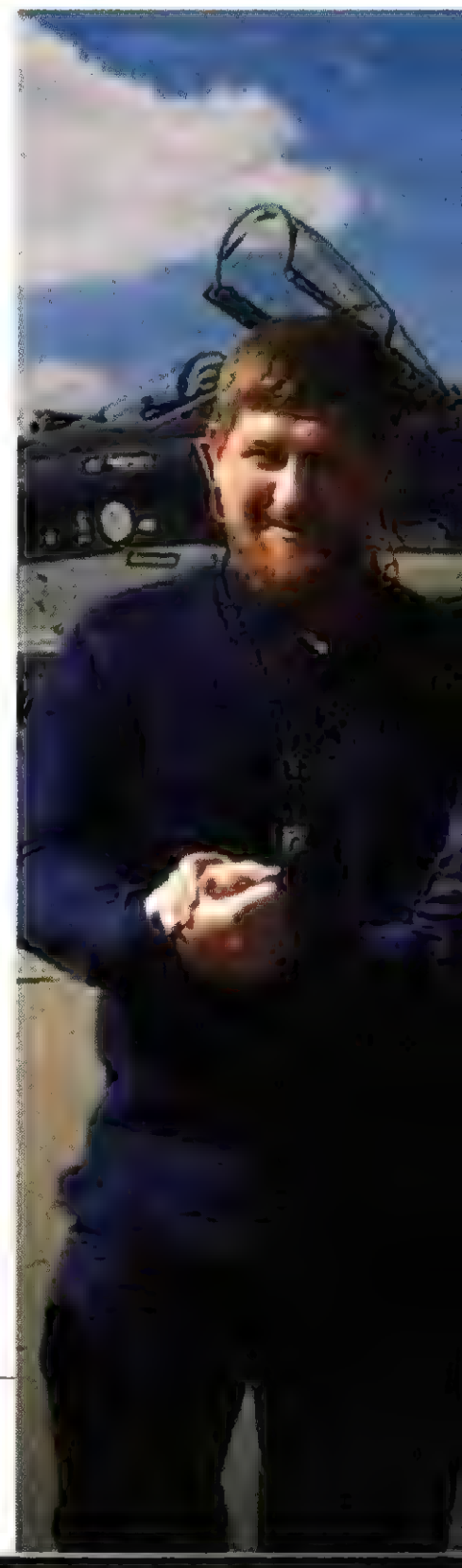

FOTO: PROFIMEDIA IMAGES

MERCENARI
Soldații privați au devenit trupe de asalt bine echipate, cu o structură militară clară (sus). Ramzan Kadîrov, notoriu lider cecen, a contribuit cu o armată la războiul prietenului Putin din Ucraina (jos).

de trupe de asalt bine echipate, cu o structură clară de comandă și control, care reflectă organizarea armatei ruse. MAR, E.N.O.T. Corp., Wagner Group și Patriot reprezintă o nouă eră în războiul tradițional rusesc prin trupe alternative.

PMC-urile se desprind de interesele Moscovei

Pretinzând că nu sunt conectate la Forțele Armate Ruse, aceste grupuri armate se bucurau de multă libertate într-un stat în care siloviki (cercul intim al președintelui rus) controlează politica și afacerile și în care nicio mișcare pe arena internațională nu se face fără aprobarea lui Putin.

Capacitatea lor de a călători oriunde doreau cu echipamente militare voluminoase, cum ar fi obuziere, IFV și MBT, părea de neînțeles, având în vedere că PMC-urile sunt ilegale în Rusia.

Pe măsură ce acești „lorzi" ai războiului câștigă putere, se desprind de interesele Moscovei, ba chiar provoacă armata regulată și pe comandanții acesteia, și chiar puterea Kremlinului, pentru a servi intereselor comandanților privați.

Treptat, Moscova alunecă periculos spre o luptă de pe vremea cnezatelor, și asta deoarece armatele private au simțit slăbiciunea liderului „absolut" de la Kremlin ce duce la erodarea puterii acestuia.

Forțele neregulate ale Rusiei - cel mai notoriu Grupul Wagner, care reunește aproximativ 50.000 de oameni - nu numai că formează un element cheie al forțelor de invazie ale Rusiei în Ucraina, ci se angajează din ce în ce mai mult și fără precedent în lupte verbale cu statul rus.

Acest lucru semnalează o erodare a ordinii sociale în Rusia, iar consecințele finale sunt neclare.

Primul teren de testare pentru Grupul Wagner a fost Crimeea ucraineană. Construit pe fragmentele companiei private Corpul Slavon, care a avut o experiență dezastruoasă în Al-Shukhnah, Siria, Grupul Wagner, spre deosebire de predecesorul său, a demonstrat încă de la început ambiția de a rămâne în joc.

Potrivit rapoartelor, în 2014, luptătorii Wagner ajutau unitățile militare ruse în timpul ocupației ascunse a Crimeii.

Forțele ruse depuneau mult efort pentru a-și ascunde identitatea și originea, iar Grupul Wagner a făcut față acestei sarcini în Crimeea.

Prigojin, „bucătarul lui Putin", vrea să stea la masa puterii

Ascensiunea lui Evgheni Prigojin, fondatorul grupului de mercenari, care a fost total aservit lui Putin, fiind și fondatorul armatei de troli care au executat un atac de ingerință în alegerile din SUA, a atras atenția pe scară largă.

Până acum, Prigojin a avut sprijinul lui Putin, dar în ultima vreme, acesta s-a desprins tot mai mult de Kremlin, urmându-și propriile interese, de acaparare a unor resurse bogate în țări africane, pentru a le folosi în câștigarea unui capital politic la Moscova.

Speculațiile despre ambițiile politice finale ale lui Prigojin, numit până nu demult „bucătarul lui Putin", au determinat serviciile de informații ale Rusiei să fie cu ochii pe el.

Serghei Markov, un analist politic pro-Putin, a declarat pentru *The New York Times* că oficialii i-au instruit pe propagandiștii Kremlinului „să nu-l mai promoveze pe Prigojin" și „cuceririle" mercenarilor Wagner pe câmpul de luptă.

La 21 februarie, Prigojin a declarat că refuzul ministerului Apărării de a-i înarma mercenarii care luptă în Ucraina a echivalat cu o trădare.

„Există pur și simplu o opoziție directă ce nu este altceva decât o încercare de a distruge Wagner. Acest lucru poate echivala cu înalta trădare acum, când Wagner luptă pentru Bahmut", a spus Prigojin, care nu a făcut referire și la miile de mercenari pe care i-a pierdut pe front, deși a postat o fotografie cu oamenii săi uciși în masă.

Unui reprezentant al șefului grupului Wagner i s-a refuzat, la 6 martie, accesul la comanda militară a Rusiei în Ucraina, cel mai recent semn că Moscova nu mai acordă importanță grupului de mercenari ai lui Prigojin.

Dar Prigojin se pregătește de viitor. Grupul Wagner a deschis o organizație de tineret, „Micii Wagner", la Sankt Petersburg.

Organizația a fost înființată la începutul anului 2023, iar prima întâlnire a membrilor a avut loc la 29 ianuarie.

Tinerii au avut ocazia să se joace pe un simulator militar pentru manevrarea de drone. Clubul este susținut de deputați ai Dumei de Stat, printre care Vasili Vlasov și Maria Butina. Un alt susținător, Viktor Șmarkovski, militar al Forțelor Speciale, a fost prezentat tinerilor ca șef al fundației KUOS-Vimpel pentru veteranii forțelor speciale de securitate de stat. Această organizație se consideră un succesor al unui departament al KGB.

Șmarkovski le-a spus copiilor că a „radiat undele delta" ale creierului, iar acum este capabil să supraviețuiască oricărei lovituri psihotronice.

Alexander Tronin, un organizator al proiectului, a declarat că, în prezent, aproximativ 60 de tineri sunt membri ai clubului.

Ministerul Apărării rus naște companii private

Un alt conducător de război, Ramzan Kadîrov, notoriu lider cecen, a contribuit, de asemenea, cu un număr impresionant de soldați la războiul din Ucraina.

Ambițiile sale nu se termină aici. El a declarat la 19 februarie că plănuiește să urmeze exemplul lui Wagner.

„Când serviciul meu pentru stat se va termina, plănuiesc serios să concurez cu dragul nostru frate Evgheni Prigojin și să creez o companie militară privată. Cred că totul se va rezolva".

Totuși, Kadîrov și-a declarat de prea multe ori prietenia pentru Putin, care l-a menținut la putere în Cecenia, astfel că declarația lui părea mai degrabă o amenințare la adresa ambițiilor lui Prigojin.

Dar, dacă Putin nu va mai fi la Kremlin, Kadîrov trebuie să-și găsească aliați pentru a-și menține „dominionul".

Direcția de Informații a Ministerului Apărării al Ucrainei, citând un decret semnat de premierul rus Mihail Mișustin, a raportat că gigantul petrolier rus Gazprom intenționează și el să lanseze o armată de mercenari.

Deși o astfel de mișcare este ilegală în conformitate cu Constituția Rusiei, aceasta e acceptată pentru a reduce și eventual anihila influența extinsă dincolo de Rusia a Wagner Group, care vizează, printre alte obiective, și sectorul energetic.

Oleksi Hromov, șef adjunct al Statului Major General al Forțelor Armate ale Ucrainei, a raportat că Ministerul rus al Apărării înființează companii militare „private", în contrapondere pentru Wagner.

„Ministerul rus al Apărării încearcă să-l alunge definitiv pe Prigojin din spațiul informațional. Acest lucru i-a împins să înființeze alte companii militare private. Cea nouă, compania militară privată Iastreb [«Șoimii»], este strâns afiliată Serviciului Federal de Securitate al Rusiei".

Potrivit lui Hromov, pentru a stabili controlul asupra companiilor militare private și a altor formațiuni paramilitare, armata rusă încearcă să preia controlul asupra aprovizionării cu arme, echipamente militare și alimente către formațiunile de „voluntari".

Același lucru este valabil și pentru asistența medicală.

După Putin, potopul

Visul lui Putin de a recrea imperiul rus și de a domina Europa este acum un dezastru. El a descris odată prăbușirea Uniunii Sovietice drept „cea mai mare catastrofă geopolitică a secolului".

Apoi a încercat să reconstruiască Imperiul Rus invadând Georgia în 2008, anexând Crimeea și ocupând părți din estul Ucrainei în 2014, susținând regimul lui Alexandru Lukașenko din Belarus, amenințat de protestatarii pro-democrație în 2020 și a condus operațiuni în întreaga Europă cu scopul de a menține țările care făceau parte anterior din Uniunea Sovietică în sfera de influență a Rusiei.

O confruntare militară prelungită și acută este unul dintre cele mai rele scenarii pentru stabilitatea regimului. Cu cât războiul este mai lung, cu atât este mai necesar un alt val de mobilizare – mai ales dacă Putin dorește o ofensivă militară eficientă.

În acest caz, Kremlinul va trebui să facă față disidenței produse de numărul tot mai mare de victime.

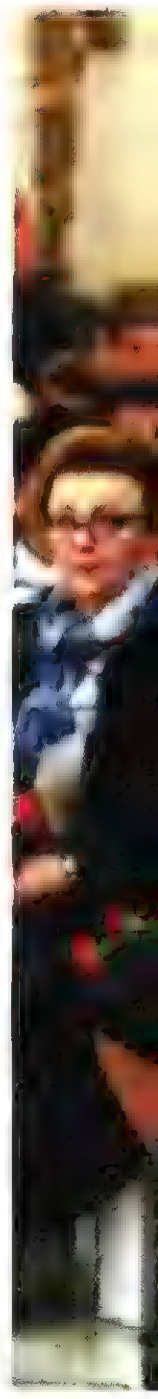

PUTERE Președintele rus are o problemă cât se poate de reală și vizibilă: armatele private ce ies de sub controlul Moscovei. Prigojin a avut sprijinul Kremlinului până s-a decis că merită un loc la masa puterii (sus). Mercenarii devin competitivi între ei, în folosul comandanților (jos).

FOTO: PROFIMEDIA IMAGES

Soldaţii mobilizaţi şi rudele lor vor continua, de asemenea, să bombardeze autorităţile cu plângeri privind echipamentul prost, pregătirea slabă, comandanţi incompetenţi şi tacticile acestora suicidare.

Toate acestea vor alimenta o mişcare anti-război.

În acest timp, PMC-urile ruse continuă să-şi dubleze trupele, adevărata lor ameninţare rămânând în mare măsură subestimată de Occident.

Geografia conflictelor se extinde. Grupurile de mercenari ruşi sunt depistate acum în Republica Centrafricană, Sudan, Yemen şi Libia. Pentru a da un exemplu, PMC RSB-Group este în prezent foarte activ în Libia. Unele rapoarte indică faptul că PMC-urile ruseşti sunt active şi în Brunei şi Burundi.

Şi ţările europene sunt în pericol. Nu numai Ucraina care a văzut întreg caleidoscopul forţelor hibride ruseşti - Grupul Wagner, E.N.O.T. Corp., MAR, Cazacii.

Potrivit mai multor rapoarte, preşedintele sârb Aleksander Vucic cerea asistenţa lui Putin pentru a activa în Kosovo noul PMC Patriot, afiliat Ministerului Apărării Rusiei.

În Patriot, toţi luptătorii sunt profesionişti militari care, aparent, încă servesc în Forţele de Operaţii Speciale sau în Direcţia Principală a Statului Major General al Forţelor Armate ale Federaţiei Ruse (fostul GRU).

Membrii Patriot primesc salarii mai mari ce pot ajunge până la 6.100 - 15.200 USD pe lună. Rusia doreşte să mărească miza în planul de expansiune hibridă masivă.

Scopul acestei expansiuni nu este prosperitatea Rusiei, ci este un câştig imediat pentru un număr limitat de oameni menţinuţi la putere în pseudostate prorus-se. Este exact ceea ce a făcut şi face Rusia în Abhazia, Transnistria, Osetia de Sud, Donbas.

În prezent, trupelor mercenare ruseşti le lipsesc doar nave de război, submarine, avioane de război şi rachete balistice, dar cu ritmul actual ar putea fi doar o chestiune de timp când le vor obţine.

Iar cu invalidarea decretului din 2012 privind măsurile de politică externă a Rusiei, „în scopul asigurării intereselor naţionale ale Rusiei în urma schimbărilor profunde care au loc în relaţiile internaţionale", Putin urmăreşte să încheie politica bazată pe principiile „egalităţii, neamestecului în treburile interne şi respectului pentru interesele reciproce" şi să semene haos.

Cu riscul de a semăna haos şi în Rusia, cu el la putere sau fără.

„După mine, potopul", pare să-şi fi propus Vladimir Putin, ca şi împăratul roman Caligula.

CUM SĂ-TI PUI LA TREABĂ CREIERUL PRIMITIV

Mai mult de 40% din tot ceea ce facem - de la spălatul vaselor, până la răspândirea de informații fa

e - este **OBIȘNUINȚĂ**. Știința are câteva idei despre cum să ne descurcăm **MAI BINE.** *de* **ADAM PIORE**

Ilustrație de MALTE MUELLER

Majoritatea oamenilor asociază obiceiurile proaste cu genul de activități care ajung pe o listă de „rezoluții" de Anul Nou - mâncarea și băutura în exces, petrecerea a prea mult timp pe smartphone sau evitarea sălii de sport.

Dar obiceiurile proaste se află adesea în spatele a mai mult decât defectele noastre personale. Mecanismul neuronal de formare a obiceiurilor este, de asemenea, cauza principală a multora dintre cele mai rele comportamente colective: trimiterea de mesaje text în timp ce conduceți, bârfele despre colegi, aruncarea de gunoaie, reclamațiile, flatulența în liniște în public, presupunerile rasiste sau nedrepte despre străini și chiar răspândirea online a acelui tip de dezinformare despre care unii experți avertizează că amenință să ne submineze democrația.

Mulți oameni care sunt conștienți de obiceiurile proaste și recunosc că acestea sunt potențial dăunătoare se învinovățesc că sunt slabi și nu au voința necesară pentru a le rezista. Dar, în ultimii ani, oamenii de știință au folosit tehnologii imagistice avansate pentru a privi în interiorul creierului, în timp ce se formează obiceiurile, și au cartografiat formarea acestora la structuri precise din creier - structuri formate cu atât de mult timp în urmă în istoria evoluției, încât oamenii le împărtășesc cu alte mamifere. Cercetările sugerează că obiceiurile, care funcționează sub nivelul conștiinței, nu pot fi de obicei îmblânzite prin simpla hotărâre de a le rezista. În momentul în care vă dați seama că rontăiți acea pungă de chipsuri, vă scobiți în nas, vă certați cu cineva pe Facebook sau virați pe contrasens în timp ce trimiteți mesaje, este prea târziu.

Cercetările sugerează că, dacă vrem să ne schimbăm obiceiurile, trebuie să înțelegem cum funcționează acestea, să anticipăm indiciile care le declanșează și să găsim modalități de a întrerupe ciclul lor înainte ca acestea să înceapă. Îmblânzirea unui obicei prost necesită multă planificare: trebuie să facem o inginerie inversă a lanțului de comportamente care le precede și, apoi, fie să eliminăm cu totul indiciile care le declanșează, fie să ne luăm timp pentru a construi noi obiceiuri care să le înlocuiască. Aceasta implică, în primul rând, recunoașterea faptului că o mare parte din ceea ce facem este pură obișnuită și nu este rezultatul propriei noastre decizii, și, în al doilea rând, stabilirea obiectivelor într-un mod care să conducă la noi modele de comportament.

Totuși, nu este ușor să renunți la un obicei - natura s-a asigurat de acest lucru. Asta pentru că obiceiurile sunt un instrument esențial de supraviețuire - fără ele, sarcinile simple ale vieții de zi cu zi ne-ar copleși. Potrivit cercetărilor efectuate de Wendy Wood, profesor de psihologie la Universitatea din California de Sud, americanii petrec în medie 43% din fiecare zi angajați în sarcini care sunt în mare parte inconștiente - care au devenit atât de automate, încât suntem capabili să ne gândim și să vorbim despre alte lucruri în timp ce le facem.

„Oamenii au tendința de a-și INTERPRETA obiceiurile ca pe niște decizii pe care le-au luat - chiar și atunci când putem demonstra că acționează în mod AUTOMAT, din obișnuință".

„Obiceiurile sunt un tip unic de sistem de învățare - sunt inconștiente - astfel încât nu avem acces la ele în același mod în care avem la alte decizii", spune Wood. „Și cred că acest lucru a fost trecut cu vederea în presa populară și asta îi bagă pe oameni în bucluc".

Înțelegerea obiceiurilor și învățarea modului de a obține un anumit control asupra lor creează posibilități de a face lumea un loc mai bun. Am putea fi cu toții mai sănătoși, mai fericiți și mai puțin distrași. Dacă o auzim pe Wood, s-ar putea chiar îmbunătăți starea democrației noastre.

FOTO STÂNGA: COURTESY OF NATIONAL ACADEMIES

PE PILOT AUTOMAT

Americanii petrec 43% din fiecare zi angajați în sarcini care au devenit atât de automate, încât suntem capabili să ne gândim și să vorbim despre alte lucruri, în timp ce le facem, spune psihologul Wendy Wood (stânga).

Hackerii de obiceiuri

O demonstrație a modului în care mașinăria neuronală de formare a obișnuințelor poate lucra împotriva noastră și cât de dificil de controlat este fenomenul „rezoluțiilor" de Anul Nou. Anul trecut, se estimează că 40 la sută dintre americani s-au hotărât să își schimbe obiceiurile proaste începând cu 1 ianuarie. Până la sfârșitul lunii, aproximativ o treime renunțaseră deja, iar 80% vor eșua în cele din urmă, spune Katy Milkman, profesor la Wharton School și autor al cărții *Cum să te schimbi: Știința de a ajunge de unde ești, acolo unde îți dorești să ajungi.*

Mai mult, tehnologia a devenit un instrument puternic de exploatare în cultura noastră de consum.

Companiile de social media, susține Wood, au reușit atât de bine să pirateze părțile primitive și inconștiente ale creierului nostru implicate în formarea obiceiurilor, încât o mare parte din populația lumii este acum obișnuită să se conecteze la Facebook, Tiktok, Instagram și la smartphone-urile lor - de mai multe ori pe zi.

„Site-urile de socializare sunt configurate pentru a forma obiceiuri și o fac atât de eficient, încât oamenii răspund la indicii din social media adesea fără să se gândească", spune Wood, autorul cărții *Obiceiuri bune, obiceiuri rele: Știința de a face schimbări pozitive, care rămân.* „Ei nu se gândesc la consecințele a ceea ce fac. Nu se gândesc deloc".

Una dintre aceste consecințe este răspândirea rapidă a neadevărurilor prin intermediul rețelelor de socializare. Dezinformarea a fost atribuită creșterii prejudecăților partizane, tribalismului, polarizării și altor factori.

Dar adevăratul mecanism, spune Wood, ar putea fi, de fapt, obișnuința: împărtășirea fără noimă a știrilor false, senzaționaliste, în mod automat, adesea fără a lua în considerare impactul a ceea ce facem.

Aceasta este premisa noii cercetări a lui Wood. Ea și colegii ei au descoperit că obiceiurile sunt foarte predictive pentru a determina dacă un utilizator de social media va posta informații false - mai mult decât dacă cel care le postează este sau nu de acord cu ele sau chiar crede că sunt adevărate. Aceștia au publicat lucrarea în ianuarie în *Proceedings of the National Academy of Sciences* (PNAS).

În cadrul a patru studii, Wood și colegii săi au prezentat o serie de 16 titluri de știri, dintre care unele erau false, către mii de voluntari și le-au oferit posibilitatea de a împărtăși titlurile pe rețelele sociale. Autorii au evaluat apoi partizanatul, gândirea critică și puterea obiceiurilor de partajare pe rețelele de socializare prin analiza acțiunilor anterioare de acest tip pe Facebook. Au analizat apoi dacă acest comportament lor de distribuire părea în concordanță cu „automatismul". Pe Facebook, actul de partajare a informațiilor este întărit și devine o obișnuință, deoarece utilizatorii primesc recunoaștere din partea celorlalți pentru că fac acest lucru. Odată ce acest „sistem de învățare bazat pe recompense" a format un obicei, autorii au concluzionat că distribuirea de informații este „activată automat de indicii de pe platformă, fără ca utilizatorii să ia în considerare rezultatele critice ale răspunsului".

Dezinformarea este un simptom al unei probleme mult mai mari. Intenționat sau nu, smartphone-urile par a fi optimizate pentru formarea obișnuinței. Ele oferă un indiciu sub forma unei notificări, urmat de o recompensă, sub forma unui e-mail sau a unui mesaj care oferă contact social, pentru a-i acorda atenție. Și mulți dintre noi suntem acum controlați de ele. Mulți pun automat mâna pe telefoane în momentul în care se trezesc, sau la scurt timp după aceea, și verifică e-mail-ul sau citesc știri.

În zilele noastre, este obișnuit să atribuim aceste comportamente „dependenței", dar acest lucru este inexact, spune Wood. „Sistemul de obișnuințe este mult mai larg decât atât", spune ea. „Nu are nevoie de poftă. Obiceiurile sunt un sistem de învățare foarte comun. Ele nu sunt dependențe. Nu am putea trece prin ziua noastră fără obiceiuri".

Instrument de supraviețuire

În lucrarea *Principiile psihologiei*, publicată în anul 1890, William James a introdus o idee care rămâne centrală și mai bine de 130 de ani mai târziu pentru studiul obiceiurilor: odată ce se formează un obicei, un singur indiciu - „o idee sau o percepție" - poate servi ca o comandă inconștientă care declanșează un „lanț" automat de mișcări asociate, care au loc în afara conștiinței noastre. Creierul grupează mai multe acțiuni complexe într-un singur „obicei" care poate fi efectuat în mod automat, a observat James. De exemplu, mulți oameni au avut experiența de a conduce acasă de la serviciu și de a intra pe alee fără a fi atenți în mod conștient. Mai târziu, ei nu își amintesc că au condus spre casă deloc, deoarece gândurile lor erau în altă parte. (Psihologii numesc *„chunking"* acest proces de stocare a mai multor acțiuni, idei sau gânduri într-un singur dosar mental din memorie).

Creierul nu numai că poate îndeplini sarcini complexe fără ca noi să fim conștienți, dar poate, de asemenea, să învețe în mod inconștient să își amintească informații noi - cum ar fi cum să mergem pe jos până acasă de la magazin sau ce indicii sunt asociate cu un anumit tip de vreme.

PROMISIUNI ÎNCĂLCATE

Anul trecut, 40 la sută dintre americani au făcut „rezoluții" de Anul Nou pentru a renunța la obiceiurile proaste. O treime dintre ei au renunțat curând, iar 80% vor eșua în cele din urmă, spune autoarea Katy Milkman (dreapta).

FOTO DREAPTA: PETER MURPHY

ca răspuns la percepțiile senzoriale care semnalează un pericol. Este ceea ce face să i se ridice părul pe ceafă unui soldat experimentat care asociază inconștient liniștea bruscă dintr-o junglă vietnameză cu soldații inamici care sunt pe cale să pregătească o ambuscadă - și îi permite soldatului să se arunce la adăpost fără să fie conștient de iminența ambuscadei. Este un instrument de supraviețuire pe care evoluția l-a oferit nu doar oamenilor, ci și altor animale.

Ganglionii bazali sunt, de asemenea, partea creierului în care se află obiceiurile stabilite. Neurologii au observat că acesta se activează atunci când animalele și subiecții umani se angajează în comportamente obișnuite.

Deși obiceiurile complet formate sunt inconștiente, gândirea conștientă este inițial implicată atunci când formăm altele noi. Majoritatea oamenilor, de exemplu, nu se gândesc la cum să meargă pe bicicletă, dar își amintesc unde se aflau când au învățat prima dată. Motivul pentru care mulți dintre noi asociază acțiunile obișnuite cu gândirea conștientă este că adesea ne amintim că am făcut alegerea, la un moment dat în trecut, de a le efectua.

„Dacă spui: «EI BINE, NU FUMAȚI»... chiar dacă nu aveam poftă de o țigară, acum MĂ GÂNDESC la țigări. Este MAI UȘOR să mesteci gumă“.

Progresele în domeniul neuroimagisticii au permis în ultimii ani oamenilor de știință să urmărească modul în care această formă unică de învățare umană funcționează în creier în timp real, cu o rezoluție din ce în ce mai mare. De asemenea, ei au cartografiat aceste procese cu o precizie din ce în ce mai mare în părți specifice ale acestor structuri. Amintirile „explicite“ - cele pe care le facem în mod conștient - sunt stocate într-o parte a creierului în formă de *căluț de mare*, cunoscută sub numele de hipocampus. Dar oamenii sunt capabili, de asemenea, de *„învățare implicită“* sau de *„memorie implicită“*. Structurile cerebrale responsabile pentru stocarea acestor tipuri de amintiri și asociații se află adânc în centrul primitiv al creierului, adiacent hipocampusului, cunoscut sub numele de ganglioni bazali.

Ganglionii bazali sunt partea creierului care ne permite să mestecăm mâncarea, să ne spălăm pe dinți fără să ne gândim sau să mergem pe bicicletă. Este, de asemenea, partea instinctuală, de *„gândire rapidă“* a creierului, care ne permite să emitem judecăți pripite

Într-adevăr, studiile de imagistică cerebrală din ultimii ani au arătat în mod constant că sistemele de control executiv conștient ale creierului situate în cortexul prefrontal sunt adesea active în prima etapă a formării obișnuințelor atunci când îndeplinim o sarcină nouă. Atunci când ne concentrăm atenția conștientă pentru a învăța să mergem pe bicicletă, pentru a introduce o nouă combinație la lacătul cu cifru de la dulapul din sala de sport sau pentru a fuma prima țigară, zonele creierului implicate în gândirea conștientă, intenționalitatea și raționamentul complex sunt active, spune Elliot Berkman, profesor de psihologie la Universitatea din Oregon, care conduce Centrul pentru neuroștiințe translaționale.

Pentru ca un obicei să prindă rădăcini, nu numai că suntem conștienți de acțiunile noastre, dar acestea aduc, de obicei, și o recompensă. Vedeți o pungă de chipsuri de cartofi (*indiciul*), începeți să băgați chipsuri în gură (*acțiunea*) și experimentați o explozie de aromă (*recompensa*). Sau un titlu apare pe fluxul de știri (*semnalul*), postați o știre pe Facebook

(*acțiunea*) și primiți o avalanșă de comentarii pozitive, aprecieri și distribuiri de la prieteni de mult timp (*recompensa*).

În această primă etapă de formare a obișnuinței - și în cea de-a doua etapă, când repetăm acțiunea (ceea ce Berkman numește „*întărire consecventă*") - experiența recompensei determină creierul nostru să elibereze neurotransmițătorul dopamină în ganglionii bazali. Dopamina declanșează o cascadă chimică în creier care determină ganglionii bazali să creeze noi conexiuni între neuroni care, în timp, se formează în circuitele cerebrale necesare pentru a automatiza un obicei.

Odată ce un obicei este complet format, serviciile zonelor de control executiv conștient ale creierului nu mai sunt necesare. Suntem liberi să ne direcționăm atenția noastră limitată către lucruri noi (cum ar fi intriga emisiunii de televiziune la care ne uităm în timp ce mâncăm chipsuri). În acest moment, structurile neurologice implicate în acest obicei trec la ceea ce se numește bucla senzorimotorie, care include o parte diferită a ganglionilor bazali și zonele cortexului implicate în controlul motor, spune Berkman. De fiecare dată când neuronii asociați cu un indiciu sunt activați (de exemplu, la vederea acelei pungi de chipsuri sau la apariția unei știri cu caractere îngroșate în feed-ul nostru de pe Facebook), aceștia declanșează tragerea neuronilor implicați în lanțul de acțiuni care aduce recompensa dorită.

„Ganglionii bazali sunt bine poziționați pentru a forma obiceiuri, deoarece sunt conectați la regiunile de recompensă, dar sunt, de asemenea, intim conectați cu zone ale creierului implicate în controlul motor", explică Berkman. „Dacă ați dori să aveți un circuit cerebral care să spună practic: «oh, acest comportament tocmai mi-a adus o recompensă», acesta este situat ideal. Și asta este, în esență, ceea ce fac ganglionii bazali".

Neurologii continuă să caracterizeze locurile exacte ale acestor fenomene - analizând cu tot mai multă precizie și rezoluție modul în care activitatea cerebrală din ganglionii bazali se schimbă pe măsură ce obiceiurile se înrădăcinează. Într-o lucrare publicată în luna martie, cercetătorul în științe neurologice comportamentale, Ingo Willuhn și echipa sa de la Netherlands Institute for Neuroscience, au urmărit cu precizie localizarea și eliberarea de dopamină în ganglionii bazali în timpul diferitelor etape de formare a obiceiurilor în creierul șobolanilor. Într-o bună zi, ar putea fi posibilă dezvoltarea unor noi medicamente care să ajute la ruperea buclelor de obiceiuri patologice asociate cu dependența și cu tulburarea obsesiv-compulsivă, a declarat Willuhn pentru *Newsweek*.

În laboratorul său, Berkman a studiat modul în care valorile personale și gândirea abstractă ar putea fi folosite pentru a ajuta la schimbarea unor obiceiuri precum fumatul sau alimentația proastă, prin dezvoltarea unor tehnici care mențin valorile personale și obiectivele mari și concrete în prim-planul minții, astfel încât acestea să rămână la fel de „proeminente" și puternice ca și indiciile inconștiente care activează obiceiurile proaste. De exemplu, dacă aveți un obiectiv, cum ar fi escaladarea Muntelui Everest, iar obiectivul vi se pare tangibil și proeminent, spune el, aveți mai multe șanse să observați când vi se declanșează, să zicem, intenția să vă aprindeți o țigară. Cu alte cuvinte, obiectivul ajută la ruperea ciclului de obiceiuri.

„Site-urile de socializare sunt configurate pentru a forma obiceiuri și ele fac acest lucru ATÂT DE EFICIENT încât oamenii răspund la indicii de pe rețelele de socializare adesea FĂRĂ SĂ SE GÂNDEASCĂ".

Pentru obiceiurile obișnuite, nu trebuie să așteptăm o pastilă sau chiar noile tehnici ale lui Berkman. Wood, Berkman, Milkman și o mulțime de alți cercetători care studiază acest fenomen au o mulțime de sfaturi care deja s-au dovedit că funcționează.

Cum să te debarasezi de un obicei

Pentru a schimba un obicei, primul lucru pe care trebuie să îl facem, susține Wood, este să ne regândim ipotezele. În laboratorul său, Wood a descoperit că oamenii nu numai că tind să își supraestimeze capacitatea de a lua decizii, dar adesea sunt și rezistenți la ideea că acționează din obișnuință. Într-un studiu, ea a constatat că băutorii obișnuiți de cafea au recunoscut în mod constant că consumul lor de cafea era un produs atât al obișnuinței, cât și al oboselii. Dar ei supraestimau rolul oboselii și al luării conștiente a deciziilor în alegerile lor. Atunci când Wood și echipa sa au urmărit băutorii de cafea și au mo-

nitorizat ceea ce i-a determinat să bea această băutură, au descoperit că obișnuința a jucat un rol mult mai important decât au raportat subiecții.

„Oamenii au tendința de a-și interpreta obiceiurile ca fiind decizii pe care le-au luat - chiar și atunci când putem demonstra că acționează automat în baza obișnuinței", spune Wood. „Am descoperit că oamenii sunt puțin rezistenți la acest mesaj. Cu toții vrem să credem că deținem controlul asupra comportamentului nostru. Deoarece majoritatea obiceiurilor noastre funcționează pentru noi, avem tendința de a crede că sunt rezultatul a ceea ce am fi făcut dacă am fi luat decizii. Dar, cu obiceiurile, nu este așa".

De aceea, ne spunem adesea că, dacă ne-am putea baza doar pe „voință", poate am putea rezista să nu ne întindem mâna după o țigară sau după o prăjitură sau să citim o carte, în loc să ne uităm la televizor. Credem în mod eronat că obiceiurile sunt acțiuni pe care le putem urmări în mod conștient desfășurându-se în timp real și putem decide în mod activ să le rezistăm.

De fapt, spune Wood, de multe ori, în momentul în care ne dăm seama că fumăm acea țigară, mâncăm acel fursec sau ne uităm la televizor, este de cele mai multe ori prea târziu - am căzut inconștient într-o buclă de obiceiuri bine stabilită și am acționat.

Cea mai directă și mai eficientă modalitate de a schimba un obicei, susține Wood, nu este de a schimba sau de a vă controla gândurile conștiente, ci, în primul rând, de a vă schimba mediul înconjurător și de a ataca indiciile care au declanșat obiceiul. Dacă nu aveți un indiciu, nu veți declanșa o secvență de obiceiuri inconștiente.

Să luăm un exemplu obișnuit. Mulți dintre noi, până acum, am dezvoltat obiceiul de a ne ridica telefonul mobil și de a ne verifica e-mailul fără să ne gândim. Indiciul este adesea unul evident: vedem telefonul sau auzim un ping. Îl luăm fără să ne gândim. Următorul lucru pe care îl știm este că suntem condamnați să facem *scroll* pe telefon.

Data viitoare când sunteți în vacanță, Wood recomandă să plasați telefonul într-un loc unde nu îl vedeți. Ați fi surprins cât de ușor va fi să evitați să vă verificați telefonul fără aceste indicii simple. Dacă vă îndoiți, s-ar putea să fie din cauză că multe cărți populare despre obiceiuri, notează Wood, confundă obiceiurile cu dependențele - sugerând în mod eronat că absența telefonului va provoca o poftă. Dar, de obicei, nu este cazul. Nu avem „nevoie" să verificăm telefonul - și nici măcar nu vrem neapărat să o facem, în special atunci când suntem în vacanță, notează Wood. Pur și simplu ne-am antrenat să facem acest lucru

atunci când ni se prezintă acest indiciu. Această idee simplă - că putem renunța la obiceiuri prin controlul indicilor - are implicații largi în materie de politici publice. Wood și colaboratorii săi sugerează că ar putea ajuta la rezolvarea problemei împărtășirii obișnuite a dezinformărilor pe platformele de socializare.

În lucrarea sa din PNAS, Wood și colaboratorii săi au analizat mii de utilizatori activi de Facebook. Aceștia au dat participanților la studiu un chestionar care evalua frecvența distribuirilor și cantitatea de gândire pusă în acest sens. Cei cu obiceiuri slabe - care s-au gândit cel mai mult când au partajat o informație - au fost de aproape patru ori mai perspicace cu privire la ceea ce au distribuit decât cei care acționau mai obișnuit. Cei cu obiceiuri puternice de partajare au fost responsabili pentru 37% din titlurile false distribuite în cadrul studiului. Atunci când li s-au prezentat titluri false, cei cu un obicei puternic de partajare au postat 26 la sută dintre ele, în timp ce cei cu obiceiuri slabe au dat *share* la doar circa 3 la sută. În special, cei cu obiceiuri puternice au împărtășit știri care le contestau convingerile politice, la fel de mult ca și informațiile care le susțineau.

Pentru a schimba acest comportament la scară largă, Wood și colegii săi susțin că platformele de socializare vor trebui să modifice indicii vizuale asociate cu știrile pentru a reduce partajarea automată. În prezent, modul standard de prezentare - o fotografie și un titlu, cu săgeata de *share* sub ea - este conceput pentru a promova distribuirea.

O altă schimbare recomandată este în modul în care Facebook recompensează partajarea. În prezent, algoritmii care determină locul de afișare a conținutului în fluxurile utilizatorilor plasează adesea conținutul cel mai „apreciat" în partea de sus. În schimb, Wood sugerează că știrile neverificate ar trebui să fie deprioritizate, până când pot fi aprobate de moderatori. În plus, conținutul care pare să genereze rate disproporționat de mari de implicare din partea utilizatorilor foarte obișnuiți - cei care sunt cei mai predispuși să distribuie un articol, de exemplu, fără să-l citească - ar trebui să primească o verificare suplimentară. (Facebook a declarat că deja acordă prioritate în fluxurile sale de știri reportajelor originale din surse de știri de înaltă calitate). Oferirea unui fel de recompensă sau stimulent pentru utilizatorii care împărtășesc informații exacte ar putea schimba încet aceste obiceiuri.

O altă opțiune ar fi întreruperea obișnuinței de distribuire a știrilor prin adăugarea de noi butoane care să însoțească clasicele *share* și *like*, cum ar fi *fact-check* sau *skip* - această întrerupere sau schimbare a indicilor ar

„Pentru A SCHIMBA obiceiurile, trebuie, de fa
Mintea noastră nu are o

determina unii utilizatori obișnuiți să se oprească și să se gândească înainte de a partaja.

„Puteți schimba indicii care perturbă obiceiurile", spune Wood. „De asemenea, puteți supune oamenii unei experiențe de învățare diferite, astfel încât aceștia să dezvolte obiceiuri diferite, orientate mai mult spre împărtășirea de informații corecte".

Aceleași principii se aplică și în cazul modificării tipului de comportamente pe care încercăm adesea să le schimbăm prin *rezoluții* de Anul Nou. Dacă doriți să începeți un nou obicei, cum ar fi să mergeți la sala de sport după serviciu, sugerează Wood, este important să fiți atenți la vechile indicii care ar putea să vă deraieze planurile. Wood remarcă faptul că o problemă comună pentru cei care încep noul an cu hotărârea de a face sport este că mulți oameni decid să facă exerciții fizice după serviciu. Apoi, când ajung acasă de la serviciu, se trezesc în fața televizorului, mâncând chipsuri de cartofi. Majoritatea oamenilor vor interpreta acest lucru

BREAKING GOOD

Pentru a învinge obiceiurile proaste, este important să vă stabiliți obiective care să vi se pară tangibile și proeminente, spune psihologul Elliot Berkman (dreapta). Astfel, aveți mai multe șanse să observați când se declanșează un obicei prost.

ca fiind o lipsă de voință. Își vor spune: „Sunt foarte obosit“ sau „nu sunt foarte motivat“ sau „poate că nu sunt genul de persoană care face exerciții fizice“, spune Wood. De multe ori, însă, adevăratul motiv pentru care nu au ajuns niciodată la sală este că, atunci când s-au întors acasă, au reperat un indiciu familiar - canapeaua, bucătăria, punga de chipsuri de cartofi de pe tejghea - și au reacționat inconștient prin efectuarea unui set de acțiuni obișnuite, fără să se gândească.

Care este soluția? Evitați să mergeți mai întâi acasă și să vă expuneți la indicii vizuale care vă vor îndemna să vă îndreptați fără să vă gândiți spre bucătărie, să luați o pungă de chipsuri de cartofi și să vă trântiți pe canapea. Plecați direct de la birou.

Sau adăugați indicii menite să promoveze noul comportament. Berkman sugerează că, dacă vreți să începeți să faceți exerciții fizice, primul pas este să creați un mediu care să faciliteze acest lucru - nu doar prin evitarea indiciilor negative, ci prin adăugarea celor pozitive. Cercetătorul sugerează să se elibereze timp în program, să se facă schimbări fizice în mediul înconjurător, cum ar fi plasarea pantofilor de alergare în locul potrivit, astfel încât să fie vizibili și „proeminenți“. Apoi, este important să vă asigurați că acțiunea este plăcută și vine cu o recompensă care va consolida noul obicei. Stabilirea unor obiective modeste și realiste poate fi, de asemenea, utilă, deoarece este mai probabil să reușiți și să experimentați sentimentul de recompensă care vine odată cu aceasta. Acest sentiment consolidează noul obicei, vă face mai probabil să îl repetați în viitor și poate accelera timpul necesar pentru ca acesta să se înrădăcineze.

Una dintre tehnicile preferate ale lui Milkman în faza inițială este ceea ce ea numește *„împachetarea tentațiilor“*. Uneori este mai ușor să depășești reticența inițială de a face exerciții fizice prin combinarea unei acțiuni dezirabile cu un obicei neutru. De exemplu, vizionarea unui film, pe care altfel nu ai avea timp să îl vezi, în timp ce mergi pe o bicicletă staționară. Sau ascultarea unui *audiobook* în timp ce faci *jogging*, până când exercițiul devine o obișnuință.

Berkman remarcă faptul că multe dintre aceste principii se aplică atunci când se schimbă un *„obicei prost“*. Este mult mai ușor, observă el, să înlocuiești un obicei vechi, cu unul nou, decât să încerci, pur și simplu, să stingi unul deja înrădăcinat. El oferă un citat celebru al lui Fiodor Dostoievski, care a scris: „Încercați să vă puneți această sarcină: Să nu te gândești la un urs polar, și vei vedea că blestematul lucru îți va veni în minte în fiecare minut“. (Citatul a inspirat un celebru experiment

pt, să treci într-o altă viteză, cel puțin pentru o vreme.
apacitate de NEGARE. Nu poți șterge lucrul din memorie ca un computer“.

FOTO DREAPTA: PRIN AMABILITATEA LUI ELLIOT BERKMAN

de psihologie socială care a demonstrat că cei cărora li s-a cerut să nu se gândească la un urs alb s-au gândit la unul mult mai mult decât ar fi făcut-o altfel).

„Dacă spui: «Ei bine, nu fuma», chiar dacă nu aveam poftă de o țigară, acum mă gândesc la țigări“, spune Berkman. „Este mai ușor să mesteci gumă“.

Această abordare presupune folosirea minții conștiente pentru a antrena noi obiceiuri - identificarea unui indiciu, urmarea acestuia cu o acțiune dorită și apoi întărirea buclei de obiceiuri cu o recompensă.

„Mintea noastră nu are o capacitate de negare“, spune el. „Nu poți șterge lucrul din memorie ca un computer. Dacă încerci, doar la asta te vei gândi. Așa că trebuie să schimbi modul în care răspunzi la gând sau la indiciu.“

„Pentru a schimba obiceiurile“, spune el, „trebuie de fapt să treci într-o altă viteză, cel puțin pentru o perioadă de timp“. Este un lucru la care trebuie să te gândești.

NESUSȚINUT
Un creuseur, sau o persoană specializată în excavare, coboară într-o mină de cupru și cobalt fără echipament de siguranță în Kawama, în 2016.

FOTO: THE WASHINGTON POST/GETTY

TEHNOLOGIE

Secretul murdar al energiei curate

Costul uman al bateriilor reîncărcabile cu care se mândresc societățile moderne este decontat de bărbații, femeile și copiii din Congo.

Centura de Cupru din Congo (RDC) - o fâșie de pământ în formă de semilună cu o suprafață de 250 de mile care se întinde de la Kolwezi până în nordul Zambiei - este sursa a 10% din cuprul mondial, precum și a aproximativ jumătate din rezervele mondiale de cobalt. Cobaltul - considerat „critic" de către Uniunea Europeană și „strategic" de către Statele Unite - este esențial pentru toate bateriile reîncărcabile de astăzi, de la cele pentru smartphone-uri și laptopuri, și până la bicicletele și vehiculele electrice, care necesită până la 22 de kilograme de cobalt rafinat fiecare, de peste 1.000 de ori mai mult decât este necesar pentru o baterie de smartphone. Pe lângă utilizarea sa în baterii, mineralul este folosit în turbine, operații dentare, chimioterapie, sisteme de ghidare a rachetelor și multe altele. Se preconizează că cererea pentru această resursă va crește cu aproape 500% până în 2050 și doar în RDC există rezerve așa de mari ale acestui mineral valoros. Pentru a extrage cobalt în RDC, alături de operațiunile miniere industriale autorizate, se află sute de mii de mineri „artizanali", marea majoritate a acestora operând în afara oricăror zone miniere autorizate sau protocoale de siguranță. Acești mineri, bărbați, femei și copii, sunt supuși unor condiții dure de lucru și primesc salarii mici. Ei sunt cei care fac subiectul noii cărți a lui Siddharth Kara, Cobaltul roșu *(St. Martin's Press, ianuarie), din care provine următorul fragment.*

ZONA DE EXPLOATARE MINIERĂ ARTIZANALĂ Kipushi era situată într-o fâşie deschisă de pământ, chiar la sud de groapa abandonată a companiei Gécamines. Era un vast pustiu lunar care se întinde pe mai mulţi kilometri pătraţi - o juxtapunere bizară faţă de complexul minier avansat al Kipushi Corporation (KICO) aflat chiar lângă el. KICO dispunea de echipamente miniere, tehnici de excavare şi măsuri de siguranţă de ultimă generaţie. Situl artizanal însă părea a fi fost mutat în timp cu secole în urmă, populat de ţărani care foloseau unelte rudimentare pentru a ciopli pământul. Peste 3.000 de femei, copii şi bărbaţi au dat cu lopata, au răzuit şi au scormonit prin zona de exploatare minieră artizanală sub un soare feroce şi o ceaţă de praf. La fiecare ciopârţire a pământului, un puhoi de pământ plutea ca un spectru în plămânii săpătorilor.

de
SIDDHARTH KARA

În timp ce ne plimbam de-a lungul periferiei sitului, ghidul meu local, Philippe, s-a aplecat şi mi-a întins o piatră de două ori mai mare decât pumnul meu. „*Mbazi*", a spus el. Heterogenit. Am studiat piatra cu atenţie. Era densă, cu o textură aspră, împodobită cu un amestec seducător de verde-albăstrui şi azur, pete de argint, de portocaliu şi roşu - cobalt, nichel, cupru. Asta era. Inima economiei reîncărcabile. Heterogenitul poate veni sub forma unei pietre mari, precum cea pe care

mi-a înmânat-o Philippe, sub formă de pietricele mai mici sau sub formă de nisip alterat. Cobaltul este toxic la atingere și la respirație, dar aceasta nu este cea mai mare grijă pe care o au minerii artizanali. Minereul conține adesea urme de uraniu radioactiv.

Am aruncat piatra și l-am urmat pe Philippe mai adânc în zona minieră. Cei mai mulți dintre minerii artizanali au aruncat priviri suspicioase când am trecut pe lângă ei. O mamă adolescentă s-a oprit din săpat și s-a sprijinit de lopată sub lumina întunecată a zilei. S-a uitat la mine ca și cum aș fi fost un invadator. Praful a înghițit pruncul slăbănog legat de spatele ei, cu capul înclinat în unghi drept față de corpul său fragil. Philippe a întrebat-o dacă ar fi dispusă să vorbească cu noi. „Cine va umple sacul ăsta în timp ce eu vorbesc cu voi?", a răspuns ea supărată. Am mers mai departe prin mină și am găsit un grup de șase bărbați îngropați în noroi și murdărie, cu vârste cuprinse între 8 și 35 de ani.

„*Jambo*", a salutat Philippe grupul, cuvântul swahili pentru „bună ziua".

„*Jambo*", au răspuns ei.

Grupul săpa în interiorul unei gropi de 16 picioare adâncime și de aproximativ 20 de picioare lățime. Băieții mai tineri săpau cu lopeți mici mai aproape de suprafață, în timp ce bărbații săpau mai adânc în sedimentele argiloase. Fundul gropii era scufundat în aproximativ 30 de centimetri de apă de culoarea cuprului. Cel mai în vârstă membru al grupului era Faustin. Era slab și împietrit, cu fața comprimată spre centru. Purta papuci de plastic, pantaloni măslinii, un tricou cafeniu deschis și o șapcă de baseball.

Faustin a explicat că el, fratele său, cumnatul, soția, vărul și cei trei copii lucrau în grup. „Lucrăm cu oamenii în care avem încredere", a spus el. În fiecare zi, ei umpleau saci mari de ra-

Î & R

Siddharth Kara

DE MEREDITH WOLF SCHIZER

Î - De ce această carte? De ce acum?

R - Aproape toate bateriile reîncărcabile litiu-ion din lume conțin cobalt, iar aproape trei sferturi din acest cobalt este extras în condiții îngrozitoare din Congo. Niciodată în istoria omenirii nu a existat atât de multă suferință care să genereze atât de mult profit și care să atingă direct viețile mai multor oameni din întreaga lume. Cei mai mulți oameni nu sunt conștienți de această tragedie și de aceea am scris *Cobaltul roșu*. Cititorul va auzi direct de la congolezi cum trăiesc, muncesc și mor pentru a face posibilă viața noastră reîncărcabilă.

Descrieți condițiile deplorabile la care sunt supuși minerii artizanali din Congo pentru ca lumea industrializată să poată avea smartphone-uri, vehicule electrice (EV) și multe altele. Ce se poate face pentru a îmbunătăți viața și condițiile de muncă pentru cei aflați la baza lanțului de aprovizionare?

Companiile de tehnologie și EV orientate către consumatori trebuie să accepte responsabilitatea pentru persoanele care lucrează la baza lanțurilor lor de aprovizionare. Este un concept simplu, dar, dintr-un motiv oarecare, majoritatea acestor companii aleg în schimb să facă declarații de PR despre menținerea standardelor privind drepturile omului, închizând în același timp ochii la exploatarea oamenilor care procură cobaltul.

Vehiculele electrice sunt aclamate ca fiind viitorul transportului, pentru a proteja lumea de emisiile de carbon. Cu toate acestea, cantitatea de cobalt necesară pentru baterii este o problemă semnificativă. Costul uman al mineritului de cobalt merită beneficiile? Și există suficient cobalt în Congo sau în altă parte?

Nu ar trebui să tolerăm un viitor ecologic care se realizează prin acte de violență împotriva oamenilor și a mediului din Congo. Producătorii de vehicule electrice știu că ceasul se scurge în ceea ce privește rezervele de cobalt, deoarece cererea va depăși cu mult oferta în următoarele decenii. Se dezvoltă chimicale alternative pentru baterii, dar acest lucru nu exonerează niciuna dintre aceste companii de răul cauzat de mineritul cobaltului până în acest moment și în anii următori.

O prioritate cheie a Chinei a fost să achiziționeze mine de cobalt și să domine piața de prelucrare a acestuia. Care sunt implicațiile

FOTO DIN STÂNGA: LYNN SAVARESE; SEBASTIAN MEYER/GETTY; ST. MARTIN'S PRESS

NEPROTEJAT
Cobaltul este toxic la atingere și la respirație, dar tinerii mineri, precum acesta din Kolwezi, nu se tem să lucreze cu acest minereu în fiecare zi

acestui fapt pentru lucrătorii din Congo? Implicațiile geopolitice?
China a acaparat lanțul global de aprovizionare cu cobalt înainte ca cineva să-și dea seama ce se întâmplă. Ei domină mineritul de cupru-cobalt din RDC, domină rafinarea metalului pentru bateriile pentru vehicule electrice și domină producția de baterii reîncărcabile. Statele Unite încearcă să recupereze decalajul, dar nu există companii americane care să opereze în RDC și nu există încă suficiente surse alternative de cobalt cunoscute pentru a smulge controlul lanțului de la China.

Cartea dvs. întărește argumentele în favoarea unei mai mari explorări și dezvoltări în America de Nord? Întărește, de asemenea, argumentele în favoarea reciclării cobaltului? Sau acest lucru ar rupe o linie de salvare economică pentru populația din Congo?
Lumea se străduiește să găsească depozite alternative de cobalt, inclusiv cele de sub fundul oceanelor, dar va fi nevoie de ani de dezvoltare pentru a aduce aceste resurse pe piață. Tehnologiile actuale de reciclare trebuie încă îmbunătățite pentru a menține producția de înaltă calitate necesară pentru bateriile pentru vehicule electrice. Aceste inițiative vor contribui la satisfacerea cererii viitoare.

În Legea privind reducerea inflației, Congresul a stabilit condiții care impun ca un procent minim de minerale și componente pentru bateriile vehiculelor electrice să provină din SUA și aliații săi. Sunteți de acord cu această politică?
Este cu siguranță important să încercăm să diversificăm lanțul de aprovizionare, dar o astfel de politică nu contribuie prea mult la reducerea prejudiciilor provocate zilnic în Congo.

Ce ar trebui să facă companiile pentru a avea un impact pozitiv asupra abuzurilor pe care le descrieți în cartea dumneavoastră? Există lucruri pe care le poate face o persoană obișnuită?
Companiile ar trebui să facă pur și simplu ceea ce spun că fac. Să stabilească mecanisme de inspecție și audit fiabil al lanțurilor lor de aprovizionare, până la nivelul minereritului artizanal. Să aplice cu fermitate și consecvență principiile privind drepturile omului și durabilitatea. Să-i trateze pe minerii artizanali din Congo în același mod în care îi tratează pe angajații din sediile corporațiilor. Să investească în comunitățile locale pentru a returna o parte din profiturile lor imense oamenilor care fac posibile aceste profituri. În acest stadiu, nu există prea multe lucruri pe care le pot face persoanele fizice pentru a se asigura că întreprinderile din domeniul tehnologiei și al vehiculelor electrice aplică aceste politici, în afară de a continua să sensibilizeze și să militeze pentru schimbare.

Care a fost cel mai surprinzător lucru pe care l-ați aflat în timpul cercetării acestei cărți?
Am fost surprins de măsura în care realitățile de pe teren din Congo erau complet în antiteză cu poveștile care se spun la vârful lanțului. Mă așteptam ca narațiunile promulgate de companiile din domeniul tehnologiei și al vehiculelor electrice să asaneze adevărul într-o oarecare măsură, dar realitatea de la sol era o oroare diametral opusă tabloului descris de părțile interesate din afara Congo-ului. Era ca și cum aș fi pășit într-un univers alternativ, unul în care ceasul moral fusese dat înapoi cu secole în urmă, într-o perioadă în care baza schimburilor cu popoarele din Africa era motivată exclusiv de violență, piraterie și dispreț total față de umanitatea acestora. N

„Nu ar trebui să tolerăm un viitor verde care se realizează prin acte de violență împotriva oamenilor și a mediului din Congo".

fie cu noroi, pământ și pietre de heterogenit pe care le scoteau din groapă. Ei au sfărâmat pietrele mai mari în pietricele, folosind un ciocan de metal, astfel încât să poată încăpea mai multe în fiecare sac. După ce sacii erau plini, îi duceau la bălțile de apă din apropiere pentru a cerne conținutul printr-o *kaningio* (sită metalică). Pietrele de heterogenit cernute erau apoi încărcate din nou în saci. Era nevoie de mai multe astfel de cicluri în fiecare zi pentru a obține suficiente pietricele de heterogenit și pentru a umple un sac mare de rafie.

„La sfârșitul unei zile, putem produce trei saci de heterogenit", a explicat Faustin. „Le ducem acolo, lângă KICO. Negociatorii (comercianții) vin în acel loc. Noi le vindem cobaltul [și apoi] ei transportă sacii la *comptoirs* (depozite) și le vând".

„De ce nu duceți voi cobaltul la depozite?", am întrebat.

„Nu am o motocicletă. Alți *creuseurs* (săpători) pot face ei înșiși transportul la *comptoirs*, dar acest lucru reprezintă un risc, deoarece trebuie să ai un permis pentru a transporta minereu în Congo. Dacă poliția ne găsește când transportăm minereul fără permise, vom fi arestați", a explicat Faustin.

Am întrebat ce fel de permis este necesar. Faustin nu era sigur de detalii, doar că era prea scump pentru majoritatea minerilor artizanali. Philippe a completat detaliile. „Sunt necesare trei permise diferite pentru transportarea minereului. Prețul depinde de cantitatea de minereu transportată și de distanța pe care este transportată".

FĂRĂ EGAL

Echipamentul de siguranță și de excavare disponibil în mina Kipushi Corporation (KICO) este net superior resurselor disponibile pentru minerii artizanali aflați la doar câțiva pași distanță.

Taxele de transport al minereului păreau a fi puțin mai mult decât o captură de bani din partea guvernului. De ce altfel să taxeze oamenii pentru a transporta roci dintr-un loc în altul? Taxele au făcut, de asemenea, ca majoritatea minerilor artizanali să nu aibă acces direct la piețe din cauza incapacității lor de a plăti taxa. Faptul că au fost izolați i-a obligat să accepte pentru munca lor grea prețuri sub nivelul pieței de la negociatori. Acest lucru a consolidat și mai mult starea de sărăcie care i-a împins la mineritul artizanal pentru început.

I-am întrebat pe Faustin și pe membrii grupului său despre sănătatea lor. S-au plâns de tuse persistentă și de dureri de cap. De asemenea, au suferit răni minore, cum ar fi tăieturi și entorse, precum și dureri de spate și de gât. Niciunul dintre ei nu dorea să vină în fiecare zi în zona minieră artizanală pentru a săpa. Dar simțeau că nu au de ales.

„Ceea ce pot să vă spun este că nu există altă muncă pentru majoritatea oamenilor care locuiesc aici", a declarat Faustin. „Cu toate acestea, oricine poate săpa cobalt și câștiga bani".

Am făcut calculele aritmetice pentru a afla cât de mult reușeau să câștige membrii grupului lui Faustin. Cei opt indivizi din grup produceau în medie trei saci de minereu de heterogenit spălat pe zi, iar fiecare sac cântărea în medie 88 de kilograme. Negociatorii care veneau la fața locului plăteau 5.000 de franci congolezi pe sac, adică aproximativ 2,80 dolari. Această plată presupunea un venit de aproximativ 1,05 dolari pe membru al echipei pe zi. Heterogenitul din Kipushi avea o concentrație de cobalt de 1% sau mai puțin, ceea ce era mult mai puțin decât în cazul heterogenitului de lângă Kolwezi, unde concentrațiile de cobalt puteau depăși 10%. Gradul scăzut de cobalt din Kipushi a avut o influență directă

FOTO DIN STÂNGA DEAGOSTINI/GETTY; MICHAEL ROBINSON CHAVEZ/THE WASHINGTON POST/GETTY

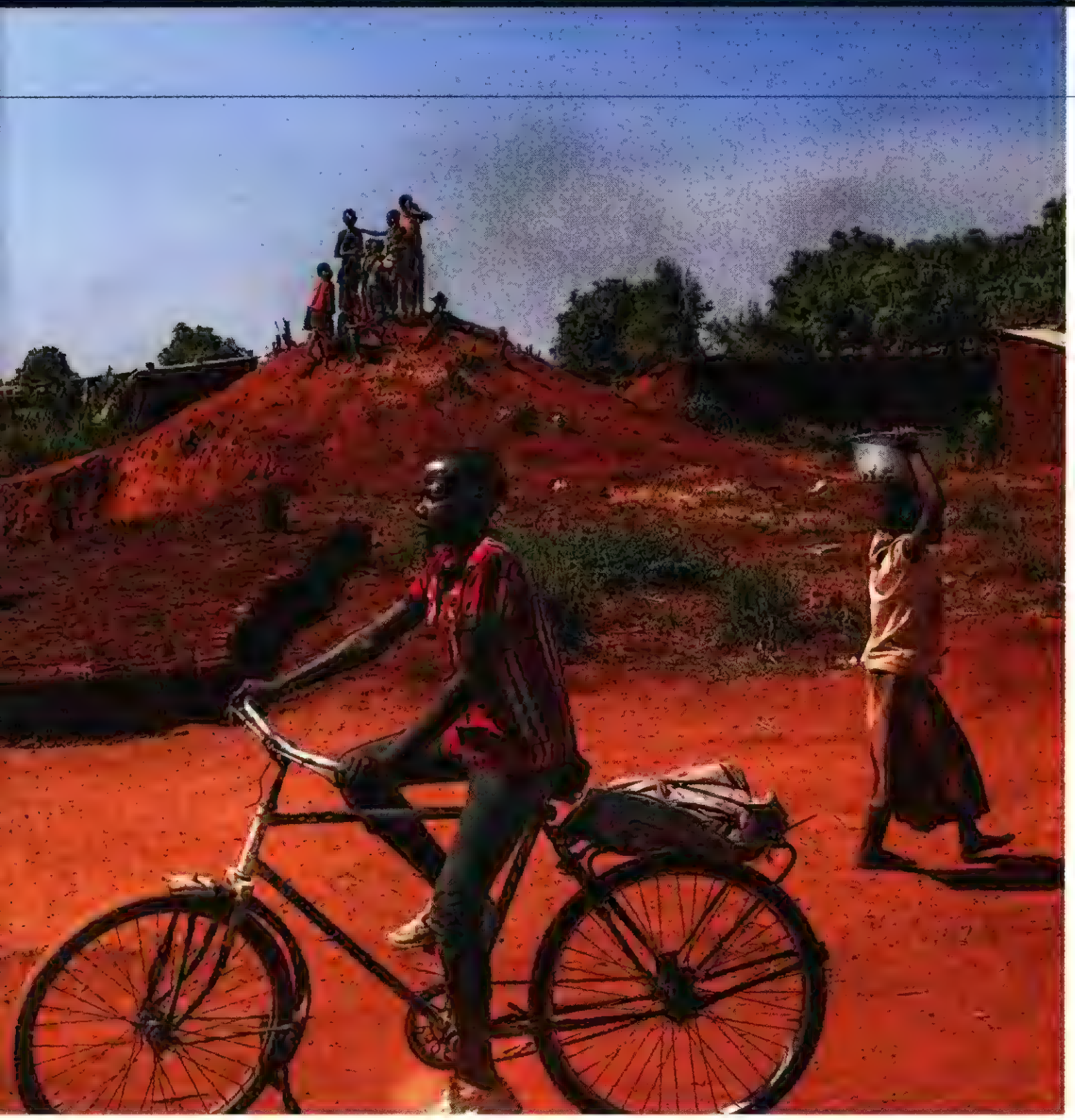

NEDEZVOLTATE

Regiunea Katanga din RDC deține mai multe rezerve de cobalt decât restul planetei la un loc. Aici, autostrada care leagă Kolwezi și Lubumbashi, o parte esențială a Centurii Cuprului, unde bateriile fabricate din acest cobalt sunt practic inexistente.

asupra veniturilor slabe obținute de minerii artizanali care lucrau în zonă.

După ce am terminat de vorbit cu grupul lui Faustin, doi dintre băieți, André și Kisangi, în vârstă de 8 și 10 ani, s-au oferit să demonstreze procesul de cernere. I-am urmărit din groapă în timp ce trăgeau un sac de rafie plin de pământ și pietre. Probabil că acesta cântărea mai mult decât ei. După aproximativ 30 de metri, am ajuns la un bazin de spălare care era folosit de mai multe grupuri de mineri artizanali. Bazinul cu apă era o mlaștină putredă, cu bule, de culoarea cuprului.

Băieții au răsturnat sacul și au golit conținutul cu mâna într-o grămadă mare de lângă bazinul de spălare. André a pășit cu pielea goală în apa nocivă și a luat sita de metal de culoarea cuprului de două mânere, de la un capăt. A înfipt celălalt capăt al sitei în pământul de la marginea bazinului. Kisangi a folosit o lopată mică, din metal ruginit, pentru a aduna conținutul sacului pe sită. André a tras energic apoi sita în sus și în jos, prin suprafața apei, separând pământul de piatră. Umerii lui mici păreau că vor ieși din articulații la fiecare zvâcnire. După câteva minute, în sită nu mai rămăseseră decât pietricele. André părea extenuat și abia reușea să țină sita deasupra apei, în timp ce Kisangi scotea pietricelele cu mâna și le punea într-un teanc. Copiii repetau acest proces anevoios de încă 10 sau 15 ori pentru a cerne toate pietrele din sac. Și trebuiau să cearnă mai mulți saci în fiecare zi.

„Cele opt persoane din grup au produs în medie trei saci de minereu de heterogenit spălat pe zi... un venit de aproximativ 1,05 dolari pe zi pentru fiecare membru al echipei“

„Mama și sora noastră adună pietrele și le pun în acea găleată“, a explicat Kisangi. „Ele folosesc găleata pentru a umple un alt sac cu aceste pietre“.

Philippe și cu mine am părăsit bazinul de clătire și am mers mai departe în zona minieră artizanală, peste craterele rostogolite și nuanțele schimbătoare de maro. O ceață opresivă plutea în aer. Nu se mai găseau copaci și nici păsări pe cer. Pământul fusese dezgolit cât vedeai cu ochii. Se părea că jumătate dintre adolescentele de la fața locului aveau copii legați în spate. Băieți de doar 6 ani luau poziții largi și își adunau toată forța din brațele osoase pentru a tăia pământul cu lopeți ruginite.

Undeva aproape de granița cu Zambia, sau poate chiar de cealaltă parte, am întâlnit mai multe femei tinere îmbrăcate în saronguri și tricouri, care stăteau în niște gropi puțin adânci, cu aproximativ 15 cm de apă de culoarea cuprului pe fund. Nu erau rude între ele, dar lucrau în grup pentru a se menține în siguranță. Agresiunea sexuală din partea minerilor artizanali de sex masculin, a negociatorilor și a soldaților era frecventă în zonele miniere. Femeile au spus că toate cunoșteau pe cineva care fusese împins

într-o groapă și atacat, cauza probabilă a cel puțin unora dintre bebelușii legați de spatele adolescenților. Femeile și fetele care au suferit aceste atacuri reprezentau coloana vertebrală invizibilă și brutalizată a lanțului global de aprovizionare cu cobalt.

O tânără pe nume Priscille stătea într-una dintre gropi cu un bol de plastic în mâna dreaptă. Cu bolul aduna rapid pământ și apă și le arunca pe o sită aflată la câțiva metri în fața ei. Mișcările ei erau precise și simetrice, ca și cum ar fi fost o mașinărie proiectată doar în acest scop. După ce sita a fost umplută cu noroi și nisip de culoare gri, Priscille a tras sita în sus și în jos, până când a rămas doar nisipul. Acesta conținea urme de cobalt, pe care ea l-a adunat cu bolul de plastic într-un sac de rafie roz. Am întrebat-o pe Priscille cât timp i-a luat să umple un sac cu nisip.

„Dacă muncesc foarte mult, timp de 12 ore, pot umple un sac în fiecare zi", a răspuns ea.

La sfârșitul zilei, femeile s-au ajutat reciproc pentru a transporta sacii de 110 kilograme pe o distanță de puțin peste 800 de metri până în fața șantierului, unde negociatorii au cumpărat fiecare sac de la ele pentru aproximativ 0,80 dolari. Priscille a spus că nu are familie și că trăiește singură într-o colibă mică. Soțul ei obișnuia să lucreze la acest sit împreună cu ea, dar a murit în urmă cu un an din cauza unei boli respiratorii. Au încercat să aibă copii, dar ea a pierdut sarcina de două ori.

„Îi mulțumesc lui Dumnezeu că mi-a luat copiii", a spus ea. „Aici este mai bine să nu te naști".

Spre seară, am terminat ultimul interviu și m-am întors în fața zonei de exploatare minieră artizanală, aproape de marginea complexului KICO. Mă așteptam să văd o echipă formală de comercianți de minerale, poate cu uniforme sau insigne guvernamentale, dar, în schimb, negociatorii erau bărbați tineri, îmbrăcați în blugi și cămăși *casual*. Spre deosebire de minerii artizanali cu cruste de murdărie, hainele lor erau curate și strălucitoare. Cei mai mulți dintre negociatori au sosit pe motociclete, împreună cu câteva camionete, pe care le-au folosit pentru a transporta sacii la depozite. Erau sute de saci de rafie albă, albastră, portocalie și roz, stivuiți lângă minerii artizanali. Negociatorii au aruncat o privire rapidă în interiorul sacilor și au oferit un preț fix pe care minerii artizanali trebuiau să îl accepte. Philippe mi-a spus că femeile erau întotdeauna plătite mai puțin decât bărbații pentru același sac de cobalt.

„Din acest motiv, singurele femei pe care le veți vedea vânzând cobalt sunt cele care lucrează pe cont propriu", a explicat el.

Un negociator pe nume Eli a spus că, înainte de a fi negociator, obișnuia să vândă minute de reîncărcare a telefoanelor mobile pentru Africell în Lubumbashi. Vărul său l-a convins să obțină autorizația de negociator. Taxa era de 150 de dolari și trebuia plătită anual.

„Acum câștig într-o zi de două sau trei ori mai mult decât câștigam înainte", a spus Eli. L-am întrebat dacă pot vedea cum arată documentul de autorizare.

„A expirat acum doi ani!", mi-a răspuns el.

„Ce se întâmplă dacă un ofițer de poliție cere să vadă autorizația atunci când transportați minerale?".

„Plătim o amendă. Poate 10 dolari, dar acest lucru nu se întâmplă des".

După ce am vorbit cu încă câțiva negociatori, m-am întors în zona minieră pentru a arunca o ultimă privire înainte de lăsarea întunericului. O fată singuratică stătea în vârful unui dom de pământ, cu mâinile în șolduri, cu ochii aruncați lung peste pământul sterp unde odinioară domneau copaci uriași. Sarongul ei auriu și indigo flutura sălbatic în vânt, în timp ce supraveghea ruinele oamenilor și ale pământului. Dincolo de orizont, dincolo de orice rațiune și moralitate, oameni din altă lume s-au trezit și și-au verificat smartphoneurile. Niciunul dintre minerii artizanali pe care i-am întâlnit în Kipushi nu văzuse vreodată unul. N

„Heterogenit. Asta a fost. Inima vie a economiei reîncărcabile"

NEPREPARAT

Un muncitor ține în mână bucăți de heterogenit extrase din minele de lângă Lubumbashi.

FOTO: OLIVIER POLET/CORBIS/GETTY

➤ *Adaptare din* Cobaltul Roșu, *publicat de St. Martin's Press. Copyright © 2023 de* **Siddharth Kara.**

#2023

ROMÂNIA Newsweek EVENTS CALENDAR

8.03.2023	#NEWSWEEK RETAIL SUMMIT
29.03.2023	#NEWSWEEK PHARMA & HEALTH SUMMIT
4.04.2023	#NEWSWEEK CONSTRUCTION SUMMIT
9.05.2023	#NEWSWEEK EDUCATION SUMMIT – DUAL EDUCATION
22.05.2023	#NEWSWEEK FINANCIAL EDUCATION SUMMIT - PERSONAL INVESTING
12.06.2023	#NEWSWEEK IT&C SUMMIT
9.10.2023	#NEWSWEEK FINANCIAL EDUCATION SUMMIT - FINANCING AND INVESTING IN THE CAPITAL MARKET
18.10.2023	#NEWSWEEK ENERGY SUMMIT
7.11.2023	#NEWSWEEK DEFENSE SUMMIT
11.12.2023	#NEWSWEEK VALUES GALA 2023

https://events.newsweek.ro/

FOTOREPORTAJ

Bansko – „Poiana" bulgarilor, peste toate stațiunile de schi din România la un loc

Servicii, servicii și, iar, servicii de calitate, de la toneta cu clătite de la colțul străzii și centrele de închiriat schiuri, până la pensiuni, restaurante, SPA-uri și pârtii. Bansko poate fi considerată un fel de „Poiana Brașov" a bulgarilor, dar este peste toate stațiunile de schi din România la un loc, la aproape toate capitolele. Da, au WC-uri, toalete mari, curate și parfumate, peste tot, inclusiv în vârf de munte. Civilizat.

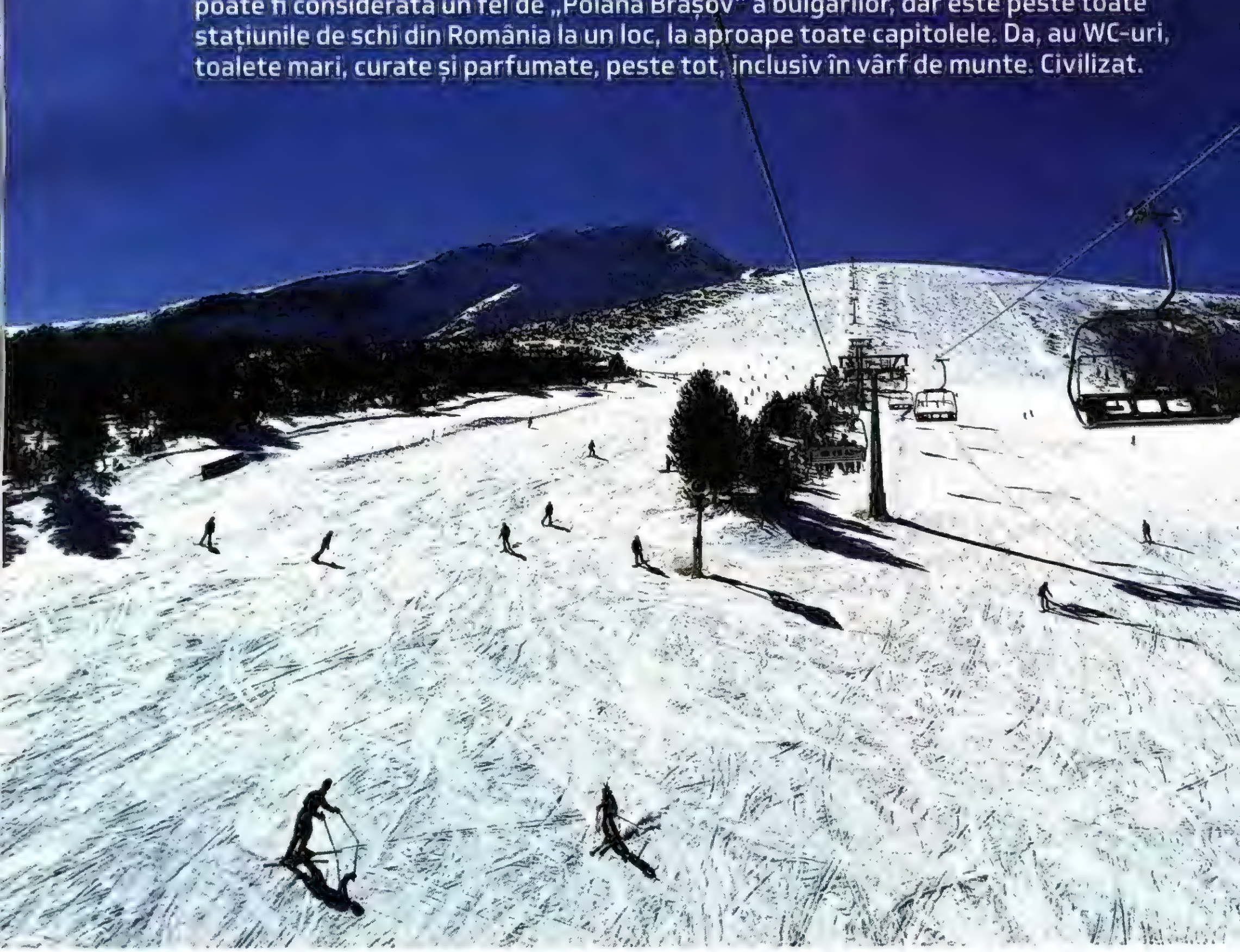

1. În zona Plato, între 1.600 și 2.500 de metri altitudine, pârtia este de 3-4 ori mai lată decât orice pârtie din România.
2. Bansko e un oraș-stațiune viu până târziu în noapte. Găsești de la pub-uri și restaurante-club, cu muzică live, la taverne tradiționale, restaurante de fițe și fast-food-uri pentru toate buzunarele.
3. Distracția ține până în zori în pub-uri, pot confirma tinerii englezi care dimineața schiază ca vikingii, chiar și la bustul gol.
4. La restaurantele din Bansko porțiile sunt mari și prețurile sunt similare cu cele din România.

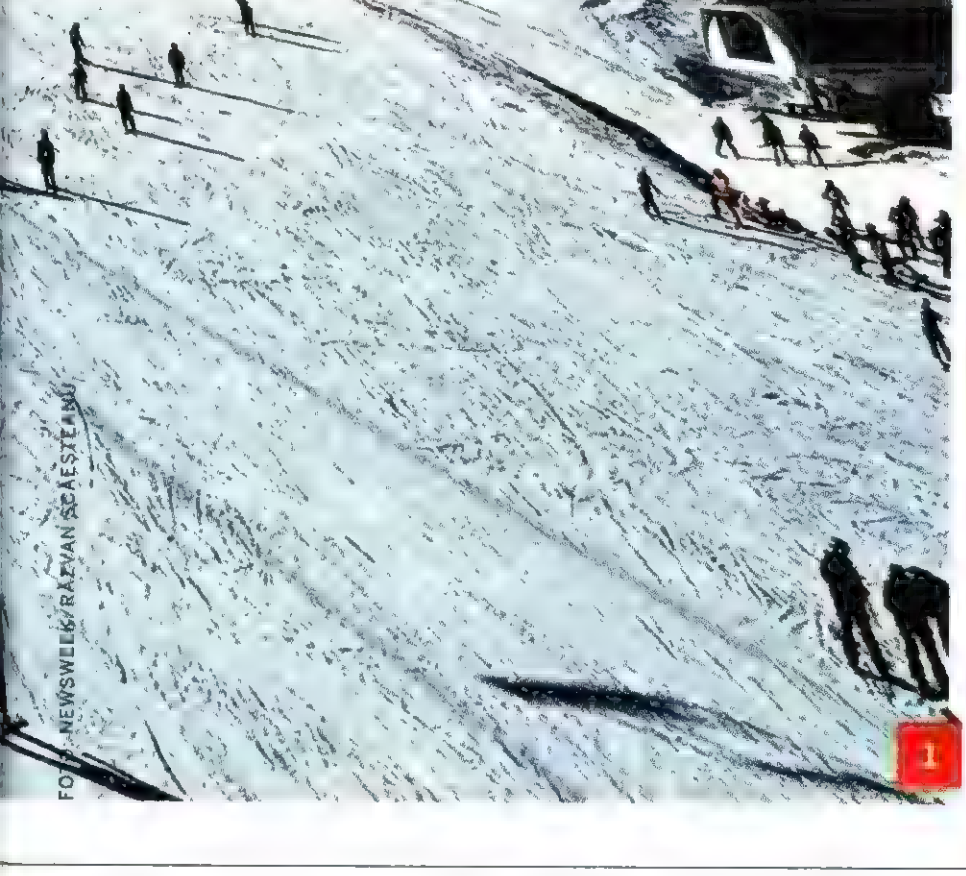

FOTO: NEWSWEEK/RĂZVAN ȘCĂEȘTEANU

Bansko nu ajuns degeaba una dintre stațiunile de schi preferate din întreaga Europă. Și nu figurează de pomană în topurile World Ski Awards (WSA), fiind și deja locație de tradiție pentru etape de cupă mondială la schi sau snowboard.

Schiez de peste 25 de ani. Am învățat la Predeal, pe vremea telescaunului cu două locuri. Și, de-a lungul timpului, în România, am schiat și m-am distrat peste tot pe Valea Prahovei, în Poiana Brașov, la Transalpina, la Vatra Dornei și pe câteva pârtioare din Harghita. Am dat din bețe și în Canada, Elveția și Austria.

Prin urmare, chiar dacă nu sunt Alberto Tomba, am termen de comparație. Pot spune că în nicio stațiune de schi din România nu există WC-uri pentru schiori ca la Bansko. Ultima dată, la noi, am schiat, în 2021, la Azuga. Două toalete aproape infecte, amenajate în containere. Niciun „Après-Ski" și nicio bodegă nu avea WC. Pădurea era plină.

Am fost la Bansko zece zile, în perioada 11-20 februarie 2023. Prima dată. Și am rămas cu o experiență extrem de plăcută. Revin.

Am plecat la 5.30 dimineața din București cu un BMW X1 23d xDrive, cu soția, fetița și bagajele aferente, plus o sanie (fără schiuri și clăpari, n-ar fi încăput decât cu portbagaj special pentru schiuri pe acoperiș), și am ajuns în circa șase ore și ceva, pe la 11.45, cu două opriri scurte pe drum (550 km), fără alimentare, autonomia SUV-ulețului diesel, mild-hybrid 48V, fiind de peste 800 de kilometri chiar și în cazul unui stil de condus mai sportiv. În comparație, în 2021, am rămas marcat că am făcut vreo trei ore și jumătate până la Azuga, 150 de kilometri. De la Câmpina la Azuga (45 km), m-am târât mai bine de o oră și jumătate pe DN1. Știu, eu am greșit că am plecat într-o vineri la prânz.

De ce e Bansko peste toate stațiunile de schi din România la un loc

Bansko este un orășel-stațiune cochet și cosmopolit, desprins din alt film față de localitățile prăfuite și încremenite în timp, similare cu multe de la noi, prin care treci cu mașina până acolo. E o enclavă occidentală, ca și Poiana Brașov, doar că, pe lângă stațiune, are și viață de oraș. E ca și cum în Poiană ai avea și centrul vechi din Brașov sau zona centrală din Sinaia ar fi mult mai mare.

Dacă centrul vechi din Bansko, cu străzi pietonale frumos amenajate și multe taverne tradiționale, și orașul sunt liniștite, puțin aglomerate de turiști doar la ora prânzului sau a cinei, stațiunea de schi e vibrantă și plină de viață non-stop. Găsești de la puburi englezești și restaurante-club, cu muzică live, la taverne tradiționale sau cu specific internațional, restaurante de fițe și fast-food-uri pentru toate buzunarele. Distracția ține până în zori, pot confirma tinerii englezi care dimineața schiază ca vikingii, chiar și la bustul gol.

La capitolul schi, ai la dispoziție 48 de kilometri de pârtii, cea mai lungă coborâre combinată ajungând la circa 16 kilometri. E senzație să te dai de la 2.560 de metri altitudine (Todorka) până jos, în stațiune (1.570 de metri diferență de altitudine). Ai impresia că nu se mai termină. În comparație, cele mai mari domenii schiabile din România, Poiana Brașov și Sinaia, au circa 16 kilometri de pârtii fiecare, cea mai lungă, Drumul Roșu din Poiană, având 4,7 kilometri lungime. Iar Predealul are 7,14 kilometri de pârtii omologate.

Iar la capitolul cazare, spui Kempinski și cam spui totul. Unul dintre cele mai prestigioase lanțuri hoteliere de lux din lume nu alege nicio locație la întâmplare. Altfel, e plin de hoteluri, de boutique hoteluri, de pensiuni și apartamente în regim hotelier, aflate în ansambluri special construite, cu facilități precum piscină sau saună.

De asemenea, în Bansko găsești mai multe centre SPA, iar, la circa 8 kilometri, de exemplu, există un centru mare de SPA & Wellness, inclusiv cu piscine încălzite în aer liber. Intrarea e 10 euro.

48 km de pârtii inteligent interconectate, 16 km cea mai lungă combinație, mașina, cea mai eficientă gondolă

La Bansko, odată ce ajungi pe domeniul schiabil, cu gondola, mașina sau duba, poți schia liniștit aproape continuu. Oricât de aglomerat ar fi, nu aștepți mai mult de 5-10 minute la telescaune.

Cine a proiectat pârtiile, le-a interconectat inteligent, astfel încât să poți schia și 16 kilometri neîntrerupt, dacă te țin picioarele, și a amplasat „Après-ski"-uri, cu bar, restaurant și toalete încăpătoare, la mai multe intersecții, ar merita premiat.

De asemenea, merită subliniat faptul că, în zona Plato, între 1.600 și 2.500 de metri altitudine, pârtia este de 3-4 ori mai lată decât orice pârtie din România. Despre faptul că, dimineața, toate pârtiile erau „hârtie", bătute perfect, nici nu mai vorbesc. Bansko, la fel ca majoritatea stațiunilor de schi cu pretenții, are aceeași problemă în perioada vacanțelor. Accesul greoi pe domeniul schiabil, când mii de oameni vor să ajungă dimineața sus, dacă se poate simultan, în intervalul 9.00-11.00, să zicem. Gondola are o capacitate de 2.000 de oameni pe oră, dar nu face față. Începând cu ora 8.15, când încep activitatea școlile de schi, care au prioritate la îmbarcare, și sosesc pe bandă și microbuzele de transfer de pe la hoteluri, se formează cozi și de 2-3 ore. Așa că, dacă vrei să urci dimineața cu gondola, trebuie să fii la stație în jur de 7.30. Prea devreme pentru mine.

Am identificat, însă, trei soluții. În cinci din cele opt zile de schi, am urcat cu mașina. Sunt 12 kilometri, durează circa 40-60 de minute, având în vedere că se face coadă la plata parcării (tarif: 10 euro/zi). Dacă în primele două zile am fost pe drum în jur de 8.40 și am urcat

FOTO: NEWSWEEK/RĂZVAN SCĂEȘTEANU

1. Harta domeniului schiabil de la Bansko. 2. La intersecțiilor mai multor pârtii sunt „Après-ski"-uri, cu bar, restaurant și toalete încăpătoare. 3. Pârtiile și instalațiile de cablu sunt interconectate inteligent. 4. „Après-ski"-ul Kozela, panoramă de la telescaunul Shiligarnik. 5. Mașina e cea mai bună gondolă, dacă urci în jur de 8.30-9.00. 6. Puțină relaxare, după vreo 20 de kilometri de schi.

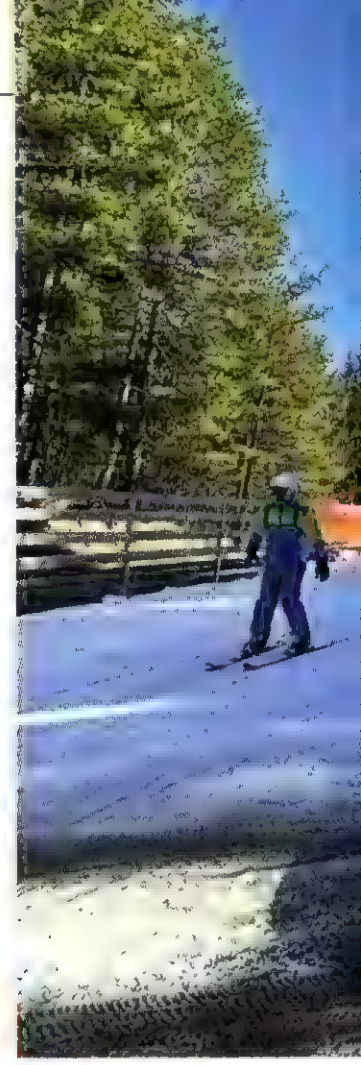

fără probleme până în parcarea de la Bunderishka, în a treia abia am găsit loc lângă staţia de taxare. Sunt patru parcări mari sus. Prin urmare, ziua următoare, am fost pe drum la 8.15. Tot aglomerat, se apropia weekendul. Apoi, luni, am plecat pe la 8.00 şi am prins la limită loc de parcare. Deja peste vacanţa britanicilor se suprapunea şi cea a copiilor din zona Bucureşti – Ilfov, plus alte judeţe.

În weekend, n-am mai avut curaj cu maşina şi bine am făcut, poliţia blocând drumul din cauza aglomeraţiei. Dar am găsit următoarele două soluţii. Sâmbătă, am parcat jos, în zona gondolei, cu 5 euro/zi, şi am luat una dintre dubele de transfer care pleacă regulat din parcarea gondolei. 5 euro de persoană, timp de aşteptare de circa 20-30 de minute. Iar duminică am testat skipass-ul de jumătate de zi, valabil de ora 12.30. Am stat circa 1h 20 min la coadă la gondolă şi pe la 13.10 eram sus.

Cazare cu raport calitate/preţ mult mai bun ca în România, mâncare şi băutură mai scumpe pe pârtii

Iniţial voiam să mergem la Azuga sau Sinaia, pentru a mai face fetiţa câteva ore de schi cu monitorul preferat. Când am văzut însă că, iarna asta, garsonierele în regim hotelier la care mai fusesem în Azuga şi Sinaia aveau preţuri de 420-460 de lei pe noapte, am găsit şi rezervat din timp (octombrie 2022, pentru februarie 2023) la Bansko o garsonieră de +3*, bine poziţionată, cu echivalentul a 220 lei/noapte. Deci, aproape la jumătate de preţ.

Şi, dacă tot vorbim despre preţuri, singurele care mi s-au părut mai mari decât la noi au fost cele de la „Après-ski"-urile de pe pârtii: cafea – 2,5 €, capuccino sau ciocolată caldă – 4,5 €, vin fiert – 5 €, cartofi prăjiţi – 5 €, cârnat de vită – 12 €, frigăruie de pui – 7,5 €.

La restaurantele din Bansko porţiile sunt mari şi preţurile sunt similare cu cele din România, doi adulţi şi un copil iau, în general, prânzul sau cina cu circa 40-50 €: pizza 30 cm – 10-15 €, fel principal – 9-20 €, burger – 11-13 €, limonadă – 5 €, bere – 2-2,5 €, stică de vin – 10-15 €.

Pentru închirierea echipamentului de schi şi lecţii de schi pentru copil, am negociat on-line, din ianuarie, cu vreo zece centre din Bansko şi am obţinut următoarele preţuri: echipament „VIP" pentru adult – 15 €/zi (schiuri şi clăpari cu flex 120 aproape noi, puteam alege şi echipament „Basic" la 10 €/zi), 5 zile cursuri de schi la grup (6-8 copii), a câte 4 ore/zi, cu skipass „All-Day" inclus şi echipament pentru 8 zile, la 270 €. Skipass-ul pentru adulţi e 45 €/zi, 35 €/jumătate de zi sau 130 €/3 zile, de exemplu.

BMW X1 23d xDrive – Demonstraţia că dieselul nu are încă rival la drum lung

Personal, după ce am condus mai multe maşini electrice, îmi este cât se poate de clar că, deocamdată, la drum lung şi mai ales în vacanţă, nicio maşină electrică nu poate oferi confortul, plăcerea de a conduce şi libertatea de mişcare proprii automobilelor clasice, cu motor termic. De la Bucureşti la Bansko (550 km), am

1. Distracția începe de la Bunderishka polyana, stația de sus a gondolei. Pe fundal, pârtia Tomba (neagră) **2.** Echipament de schi de închiriat impecabil: 15 €/zi - schiuri și clăpari „VIP", cu flex 120. **3.** De la 2.500 metri altitudine poți coborî pe schiuri până în Bansko. Atenție, pe varianta Ski Road-lui poți întâlni și mașini, intersectează vreo 3 drumulețe. **4.** De pe bordul noului X1 au dispărut aproape toate butoanele, chiar și cele utile. **5.** Farurile adaptative matrix LED nu te ajută pe pârtie, dar noaptea e ca ziua în fața mașinii. **6.** Panoramă de la 2.500-2.600 metri altitudine, telescaunele Banderitsa și Plato.

FOTO: NEWSWEEK/RĂZVAN SCĂEȘTEANU, FACEBOOK/BANSKO WINTER RESORT (FOTO 1 ȘI 6)

ajuns relaxat în șase ore și ceva, cu două opriri scurte, cu noul BMW X1 23d xDrive. Cei 211 cai putere (197 CP diesel și 19 CP electrici) au „mâncat" 7,1 litri/100 km de motorină. Apoi, la întoarcere, am făcut tot circa șase ore, dar, drumul fiind mai mult la vale, sistemul mild-hybrid a muncit mai mult, motorul a fost de mai multe ori oprit în mers la „coasting" și consumul a fost de 6,3 litri/100 km (autonomie estimată de 950 km, în contextul unui stil de condus sportiv!)).

Per total, am parcurs vreo 1.300 de kilometri, cu tot cu urcările zilnice la schi, cu un consum mediu de 6,8 litri/100 km. X1 23d xDrive a vrut cu încăpățânare să demonstreze că dieselul mai are încă un cuvânt greu de spus.

De asemenea, a treia generație BMW X1 a arătat că a evoluat mult, atât față de primul model din 2009, realizat pe platformă de Seria 3, care avea un habitaclu destul de înghesuit, cât și față de modelul apărut în 2016, pe platformă de Mini Countryman, care nu prea avea dinamică de BMW.

Noul X1 este încăpător și confortabil chiar și pentru cinci adulți, iar portbagajul este suficient pentru doi adulți și un copil plecați zece zile în vacanță la schi, dacă îl mărești puțin prin glisarea măcar a unei părți a banchetei spate. Intră două trollere mari, o sanie, două ghiozdane de laptop, plus 4-5 sacoșe măricele.

Apoi, cu ocazia facelift-ului profund, bavarezii au reușit să facă mașina să se simtă ca un BMW, să nu mai arunce „nasul" pe virajele abordate rapid ca Mini Countryman (mai puțin versiunea JCW). xDrive-ul aruncă ceva mai multă putere spre puntea spate.

Habitaclul este dominat de panoul de bord digital curbat, fără urmă de indicator analogic, cu BMW Live Cockpit Plus disponibil standard. E simpatic și destul de funcțional, dar, schiind de peste 25 de ani, de când era telescaun cu două locuri la Predeal, nu prea înțeleg de ce bavarezii au renunțat la sistemul iDrive cu rotiță și butoane, unul dintre cele mai bune de pe piață, în favoarea unui display banal cu touch, mai puțin intuitiv, cum au multe mașini.

De asemenea, nu înțeleg de ce a fost scos butonul computerului de bord de pe maneta de semnalizare și trebuie să bâjbâi prin meniu funcțiile. M-am distrat, însă, cu asistentul personal inteligent BMW, care înțelege și execută ce îi spui, nu ca „ION" de la Guvern care oferă doar răspunsuri predefinite. Deschide și închide geamurile și trapa panoramică sau, de exemplu, dă drumul la radio. High-Tech, dar nu știu cine îl folosește după, să spunem, șase luni de la achiziție.

Am apreciat însă direcția sport, cu răspuns mult mai direct decât la modelul precedent, Head-Up Display-ul, care te ajută mult când bate soarele din spate/lateral și nu mai vezi mai nimic pe display-ul din bord, și sistemul de avertizare în caz de coliziune frontală capabil să detecteze traficul care se apropie atunci când virați la stânga (în țările în care automobilele circulă pe dreapta) și pietonii și bicicliștii când virați la dreapta. A văzut clăparul unui britanic grăbit să traverseze printre mașini exact la timp.

Înființarea Institutului de seruri și vaccinuri „Dr. Ion Cantacuzino“

1 APRILIE 1921. FONDATOR AL ŞCOLII ROMÂNEŞTI DE IMUNOLOGIE și patologie experimentală, Ioan Cantacuzino s-a născut la 25 noiembrie 1863, la București.

Lui Ioan Cantacuzino i se datorează descoperiri importante privind vibrionul holeric și vaccinarea antiholerică, imunizarea activă împotriva dizenteriei și febrei tifoide, etiologia și patologia scarlatinei. De altfel, pornind de la cercetările sale, a creat o metodă de vaccinare antiholerică, numită „Metoda Cantacuzino“, folosită și astăzi.

Tot datorită lui, România a fost a doua țară din lume, după Franța, care a introdus în 1926 vaccinul BCG („Bacilul Calmette-Guérin“) împotriva tuberculozei. El a avut un rol esențial în campaniile de luptă împotriva epidemiilor de tifos exantematic și holerei în timpul Primului Război Mondial și în campania antimalarică. Încă din anul 1901, când a fost numit profesor la Facultatea de Medicină din București, profesorul Ioan Cantacuzino a creat și condus „Laboratorul de Medicină Experimentală“ care, pe lângă activitățile sale didactice și științifice, avea ca sarcină, din anul 1904, prepararea serului antistreptococic și apoi a serului antidizenteric.

Între anii 1910-1913, au fost produse primele două vaccinuri, tifoidic și holeric. În cursul Războaielor Balcanice, echipa prof. Cantacuzino a furnizat vacinul holeric necesar prevenirii bolii în rândul armatei și opririi extinderii epidemiei la nord de Dunăre. Aceasta a fost și prima vaccinare în plin focar epidemic recunoscută internațional sub titulatura de „marea experiență românească“.

În perioada 1916-1920, a început prepararea serului antidifteric și ulterior a serurilor antimeningococic și anticangrenos, iar campania din Primul Război Mondial desfasurată la Iași și la Odessa a fost o probă de profesionalism desăvârșit a echipei prof. Cantacuzino.

24 martie – 20 aprilie

Războiul Crimeii

28 martie 1854. Războiul Crimeii a durat din 28 martie 1853 până în 1856 și a fost un conflict armat dintre Imperiul Rus, pe de-o parte, și o alianță a Regatului Unit al Marii Britanii și Irlandei, a celui de-al doilea Imperiu Francez, a Regatului Sardiniei și a Imperiului Otoman, pe de altă parte. Războiul a început prin ocuparea de către Imperiul Rus a Principatelor Române, sfârșind în martie 1856, când Rusia cere oprirea ostilităților. Prin Tratatul de la Paris (1856). Principatele Române au obținut cu ajutorul marilor puteri (Marea Britanie și Franța) independența de facto față de Rusia și Imperiul Otoman.

A fost inaugurat Turnul Eiffel

31 martie 1889. Structura a fost construită între anii 1887-1889, urmând să servească drept arc de intrare la Expoziția Universală (1889), un târg mondial ce sărbătorea centenarul Revoluției Franceze. A fost inaugurat la 31 martie 1889 și deschis pentru public la 6 mai. 300 de muncitori au unit 18.038 de piese de oțel, folosind două milioane și jumătate de nituri. Luând în considerare standardele de siguranță din acel moment, este remarcabil faptul că un singur muncitor a murit la construcția turnului, și anume în timpul instalării lifturilor.

Asasinarea lui Abraham Lincoln

14 aprilie 1865. Abraham Lincoln, al șaisprezecelea președinte al Statelor Unite, a fost asasinat de cunoscutul actor de teatru John Wilkes Booth la 14 aprilie 1865, la piesa *Our American Cousin* jucată la Teatrul lui Ford din Washington, DC. Împușcat în cap în timp ce urmărea spectacolul, Lincoln a murit a doua zi la ora 7:22, în Casa Petersen, vizavi de teatru. El a fost primul președinte american care a fost asasinat, iar funeraliile și înhumarea sa au marcat o perioadă extinsă de doliu național.

FOTO: INQUAM PHOTOS / OCTAV GANEA

Rezultate Plata cu PET ediția 2022

Peste 390.000 de ambalaje reciclabile, dintre care:

- **290.000** PET-uri, dintre care **36.000** rPET-uri Dorna.
- **55.000** ambalaje de sticlă.
- **47.000** ambalaje de aluminiu.
- Peste **1.000.000** de ambalaje reciclabile colectate în 4 ani de campanie, începând cu 2019.

Toate acestea cu ajutorul a peste **50.000** de clienți din cele 20 de orașe participante în campanie, cărora le mulțumim că au ales să treacă la obiceiuri mai bune!

Parteneri:

Coca-Cola HBC Romania

greenpoint

Cu susținerea:

GreenAmbalaje
LET US GREEN YOU

Financiar Recycling

professionalrecycle

envipco

punem preț pe plastic

un program dezvoltat de Carrefour

PALAS CAMPUS *Iași*

Cea mai mare clădire office din România

60.000 mp birouri premium verzi consolidează polul de business și al industriilor creative din centrul Iașului

- investiție de peste 120 de milioane de euro
- hub tech - 12 companii IT&C și automotive
- peste 5.000 de angajați
- hub medical * food market – cafenele și restaurante * zonă de servicii
- piste ciclism * 6 vestiare dotate cu dușuri * parc și spații de recreere
- 625 locuri de parcare subterane * 500 spații pentru biciclete * facilități pentru automobile electrice
- proiect verde, în proces de dublă certificare privind sustenabilitatea - Excellence in Design for Greater Efficiencies (International Finance Corporation – IFC) și Leadership in Energy and Environmental Design (US Green Building Council)
- primul proiect românesc care a obținut un credit verde, acordat de IFC, divizie a Băncii Mondiale, pentru îndeplinirea unui set de principii de sustenabilitate
- inaugurare: aprilie 2023

www.iuliuscompany.ro

Palas Campus
parte din rețeaua națională office clasa A dezvoltată de IULIUS în Iași, Timișoara și Cluj-Napoca

– 15 clădiri
– 242.000 mp
– 70 companii
– 25.000 angajați

Scanare și prelucrare digitală

de

Anonim

și

CAT Graur

Antwerpen

2025